Постъпили въпроси по Насоки за кандидатстване за прием на заявления за подпомагане по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г. – ВТОРИ ПРИЕМ и разяснения по тях

№	Дата на получаване	Въпрос, подател	Разяснение от УО на СПРЗСР
РАЗЯСНЕНИЯ по въпроси, постъпили в периода от 02.10.2026 г. до 06.10.2026 г.			
1.	**03/10/2026**	**Антония** Уважаеми дами и господа, В процеса на обществено обсъждане сте дали следният отговор: "В т. 2.2 изрично е предвидено, че когато началният икономически размер на стопанството се доказва с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година, ДФЗ-РА извършва първото плащане и проверката/посещението на място за установяване спазването на засаждането/засяването по реда на чл. 40, ал. 3 от Наредба № 4 от 2024 г. Наредба № 4 от 2024 г. е в процес на изменение, като същата е публикувана за обществено обсъждане до 12.10.2026 г. След публикуването на проекта за изменение в Портала за обществени консултации е постъпило предложение за промяна на текста в чл. 40, ал. 3 от Наредбата. Предложено е да се предвиди възможност за първо плащане преди извършване на проверка от ДФЗ, в случаите на заявени намерения за засаждане или засяване на земеделските култури. Предвид периода на кандидатстване, който попада в началото на стопанската година, УО на СПРЗСР 2023-2027 г.приема направеното предложение, което е в полза на кандидатите." Означава ли това, че Кандидат може да кандидатства с изисквания обем стопанство от минимум 8000	Съгласно т. 4 от Раздел 7. „*Допустими кандидати/бенефициенти*“ от Условията за кандидатстване е допусната възможността *„Когато икономическият размер на стопанството по т. 2.3 се доказва с намерения за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се извърши засаждането/засяването на земеделските култури. При изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване, включване на трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал, както и включване на ягоди с намерение за засаждане.“,* като в т. 2.2 от раздел 2. „Финансово

		евро изцяло с намерения за засаждане на трайни насаждения в текущата стопанска година (т.е. до 31.09.2027г.), изключваме "картонажен метод" и съответно да получи първо плащане преди да е направил тези насаждения? Периодът за засаждането им е в диапазона 03-04.2027г.	изпълнение на проектите и плащане“ от Условията за изпълнение подробно е описано при какви условия и как ще се извърши първо плащане.
2.	**03/10/2026**	**Татяна Асенова** Въпросът ми е относно точка 15.3 от изискванията за интервенцията: сумата от 3750 евро ,насочена към инвестиции в иновации част ли е от общата инвестиция по точка 15.2 ,а именно 7500 евро?	Съгласно т. 1 от I. Условия за допустимост на дейностите/инвестициите от раздел 9. „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ *подпомагането се предоставя за максимален срок от 5 години, считано от подаване на заявлението за подпомагане само при представен бизнес план.* Изпълнението на бизнес плана трябва да включва *въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в ДМА като машини, и/или съоръжения, и/или оборудване, и/или извършване на строително монтажни работи и/или закупуване на земеделска земя, свързани с дейността на земеделското стопанство, включително и разходи за създаване на трайни насаждения на обща стойност не по-малка от 25% (7 500,00 евро) от размера на полученото първо плащане.* Цитираната от Вас сума „*от 3750 евро ,насочена към инвестиции в иновации*“ е основание за получаване на приоритет по критерий за подбор № 4. Посочените в приложение № 7 инвестиции следва да отговарят и на дефиницията, посочена в т. 6 от раздел 2 „Определения“ – „ Дълготрайни

			материални активи“. Следователно, в случай на поет ангажимент за закупуване на инвестиции, отговарящи на критериите за получаване на приоритет № 4, същите ще участват и при формирането на минималната стойност на задължителните за придобиване дълготрайни материални активи.
3.	**03/10/2026**	**Татяна Асенова** Въпросът ми е относно Приложение 7 към условията за кандидатстване. Стопанството ми е пчелин ,само пчелни семейства и поради това закупуването на : 1. Система за мониторинг на пчелните семейства 2. Система за видеонаблюдение на пчелин и 3.Електропастир Ще бъдат ли признати за инвестиция в обхвата на цифровизацията, опазване на околната среда и справяне с климатичните промени?	В т. 6 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване е посочена методика за прилагане на критерий № 4. Цитираните от Вас „*Система за видео наблюдение*“ и „*Електропастир*“ попадат в обхвата на Приложение № 7 към Условията за кандидатстване. Закупуването на „*Система за мониторинг на пчелен семейства*“ би попаднало в обхвата на Приложение № 7 към Условията за кандидатстване, ако същата има характер на системи и оборудване което се използва за събиране, обработка и анализ на данни и информация от различните фази по отглеждане, производство, съхранение и продажба на селскостопански продукти/животински и растителни продукти. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи.

			В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „*Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.
4.	**03/10/2026**	**Тихомир Иванов** Уважаеми дами и господа, Във връзка с втория прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за разяснение относно изчисляването на началния икономически размер на стопанството. Кандидатът предвижда производство на малини в неотопляеми оранжерии/тунели, като технологията е отглеждане на растенията в контейнери 7 литра, запълнени с кокосов субстрат. Предвиждат се **3 тунела с размери 8 × 50 m всеки**, или обща оранжерийна площ **1,2 дка**. Към датата на подаване на заявлението тунелите все още няма да бъдат изградени. Предвижда се изграждането им да започне след януари 2027 г., след което в тях да бъдат разположени и засадени малиновите растения. Моля за конкретно разяснение по следните въпроси: 1. Може ли тези **1,2 дка бъдещи малини в оранжерии**, отглеждани в саксии/контейнери с кокосов субстрат, да бъдат включени в **началния СПО** на кандидата като намерение за засаждане и да бъдат изчислени по съответния код за оранжерийно производство на малини?	1., 2., 3, 4. и 5. Съгласно т. 4 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, когато икономическият размер на стопанството се доказва с намерение за засаждане/засяване на

		2. Необходимо ли е самите оранжерийни конструкции да са вече изградени към датата на подаване на заявлението, или е допустимо да бъдат изградени след подаването му, но преди посочения в заявлението период за засаждане? 3. Ако е допустимо включването им като намерение, в какъв срок след подаването на заявлението следва да бъдат изградени тунелите и да бъдат засадени растенията? 4. Как се доказва изпълнението на това намерение – чрез проверка на място, документи за посадъчния материал, регистрация на площите или други документи? 5. Има ли ограничение за включване в началния СПО на малини, които ще бъдат засадени с предварително вкоренен/контейнерен посадъчен материал и ще се отглеждат без директен контакт на кореновата система с почвата? Моля отговорът да бъде даден конкретно за целите на определяне на **началния СПО по втория прием на II.Д.1**, тъй като от него зависи размерът на останалите площи, които кандидатът следва да включи в стопанството към момента на кандидатстване. Благодаря предварително.	земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще бъде извършено засаждането/засяването. В същата разпоредба са изрично посочени случаите, които не могат да бъдат включвани при определяне на началния икономически размер чрез намерение – животни с намерение за придобиване, трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал и ягоди с намерение за засаждане. Поради това намерение за засаждане на 1,2 дка малини, отглеждани в саксии/контейнери с кокосов субстрат, не може да бъде включено при формиране на началния икономически размер на стопанството. Едно от ключовите условия за допустимост на кандидатите е те да са регистрирани за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Наредба № 3 от 1999 г.). При извършване на регистрацията, земеделските стопани подават в областните дирекции „Земеделие“ анкетна карта за регистрация на земеделския стопанин, в която изрично посочват използваната земеделска земя, в това число начина ѝ на трайно ползване, а именно: полски култури, зеленчукови

			градини, оранжерии, парници, трайни насаждения, естествени ливади, мери и пасища, други (угар). Също така предоставят и документи, доказващи правно основание за ползване на земята, като за да бъде призната оранжерията в Областната дирекция „Земеделие“, съоръжението трябва да съответства на имота и в издадената от кадастъра (КККР) скица начинът на трайно ползване да е вписан като „Оранжерия“. В обобщение, хипотезата „*1,2 дка бъдещи малини в оранжерии, отглеждани в саксии/контейнери с кокосов субстрат, да бъдат включени в началния СПО на кандидата като намерение за засаждане и да бъдат изчислени по съответния код за оранжерийно производство на малини*“, както да бъдат засадени в цитираните от Вас „*неотопляеми оранжерии/тунели*“, изграждането на които ще започне след януари 2027 г. не е допустима.
5.	**03/10/2026**	**Сафие Генова** Искане за писмено разяснение относно началния СПО при създаване на ферма за охлюви — II.Д.1, втори прием Уважаеми дами и господа, Във връзка с втория прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, съгласно Условията за кандидатстване, утвърдени	Съгласно т. 4 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, при изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване. Поради това при описания в запитването случай охлювите, които се предвижда да бъдат закупени през февруари 2027 г., не могат да бъдат включени при

		със Заповед № РД09-979 от 02.10.2026 г., отправяме искане за писмено разяснение по следния казус: Потенциален кандидат планира да наеме земеделски имот с площ **2,385 дка** с цел изграждане на ферма за отглеждане на охлюви за угояване. Към момента лицето не е регистрирано като земеделски стопанин, стопанството не е изградено и не се отглеждат охлюви. Предстоят сключване на договор за наем на земята и регистрация като земеделски стопанин. Предвидено е отглеждането да се извършва по **френския метод за угояване**, като планираният производствен цикъл започва през февруари и приключва през септември със събиране на охлювите. Първото закупуване на охлюви е предвидено за февруари 2027 г. При този производствен график няма как през октомври 2026 г., когато се провежда приемът на заявления, в новосъздаваното стопанство да са налични охлювите за следващия производствен цикъл. Закупуването им през октомври би било извън планирания технологичен цикъл, а фермата тепърва предстои да бъде изградена. В Приложение № 2 за код 4030 „Охлюви“ е определен коефициент 6,65 евро СПО на м², като в инструкцията е посочено, че се отчита площта, върху която се отглеждат охлювите. Същевременно раздел 7, т. 4 от Условията за кандидатстване не допуска включване на животни с намерение за придобиване при изчисляването на началния икономически размер. Моля за писмено разяснение на следните въпроси:	формиране на началния икономически размер на стопанството към датата на кандидатстване. Обстоятелството, че стандартният производствен обем за код 4030 „Охлюви“ се определя на база площта, върху която се отглеждат охлювите, не представлява изключение от това изискване. Съгласно т. 2.5 от Раздел 7 кандидатите, развиващи животновъдна дейност, към датата на подаване на заявлението за подпомагане следва да са собственици и/или наематели на животновъдните сгради и помещения, използвани за животновъдната дейност. Съгласно т. 17 от същия раздел за кандидатите, развиващи животновъдна дейност, се изисква регистрация на животновъден обект по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност. По отношение на поставения въпрос за минимален брой, гъстота, възраст или количество охлюви на квадратен метър, приложимата нормативна уредба относно животновъдните обекти за отглеждане на охлюви определя изисквания към угоителните паркове и площта им, но не определя конкретен минимален брой охлюви на квадратен метър, минимална възраст или минимално количество охлюви на квадратен метър. За целите на изчисляването на СПО по код 4030 „Охлюви“ се използва площта, върху която се отглеждат

		1. Допустимо ли е при описания сценарий началният икономически размер на стопанството да се доказва с наетата площ, предназначена за отглеждане на охлюви, и с планирания първи производствен цикъл през 2027 г., без налични охлюви към датата на кандидатстване? 2. Прилага ли се забраната за включване на животни с намерение за придобиване и за охлювите, при положение че СПО за тях се определя на квадратен метър, а не на брой животни? Предвидено ли е изключение или специален ред, отчитащ сезонния характер на производството? 3. Ако наличието на охлюви към датата на кандидатстване е задължително, как следва потенциален кандидат, който тепърва изгражда ферма с описания производствен цикъл, да изпълни изискването за начален икономически размер над 8 000 евро СПО? 4. Какви документи и фактически обстоятелства доказват площта за отглеждане на охлюви по код 4030? Има ли изискване за минимален брой, гъстота, възраст или количество охлюви на м² и в кой документ е определено то? Моля отговорът да съдържа конкретните приложими разпоредби и изисквания, за да бъде преценена възможността за кандидатстване преди извършване на разходи за изграждане на стопанството.	охлювите, съгласно Приложение № 2 към Условията за кандидатстване. Поради това площта, предназначена за бъдещо отглеждане на охлюви, както и намерението за закупуване на охлюви през следващ производствен цикъл, не могат самостоятелно да бъдат използвани за формиране на началния икономически размер на стопанството към датата на кандидатстване.
6.	**03/10/2026**	**Вероника Каменова** Във връзка със стартиралия прием, моля за Вашето експертно становище:	

		1. Допустима ли е за подпомагане и попада ли в обхвата на **т. 6 „Автоматизация в растениевъдството и защита на културите“ от Приложение № 7** инвестиция в **мобилен модул за пожарогасене Shumcar Farmer**, предназначен за превенция и гасене на пожари в земеделски площи? Съоръжението е предназначено за използване в селското стопанство и представлява мобилен пожарогасителен модул, оборудван с **резервоар за вода с вместимост 1000 литра, помпа с дебит 120 л/мин и система за подаване на вода за пожарогасене**, като предназначението му е защита на земеделски площи и продукция при възникване на полски пожари. 2. Допустима ли е за подпомагане инвестиция в **саморазтоварващо земеделско ремарке**, предназначено за транспортиране и разтоварване на земеделска продукция, в това число продукция от трайни насаждения? Моля да уточните дали **саморазтоварващо ремарке попада в обхвата на инвестициите по Приложение №7**, включително като сменяема прикачна земеделска техника и/или като инвестиция със съпътстващи функции по т. 4 „Дигитализация и модернизация на земеделската техника“. 3. Допустима ли е за подпомагане инвестиция в **самоходна дистанционно управляема косачка и/или мулчер**, предназначена за поддържане на междуредията и растителността в трайни насаждения (овощна градина)?	1. Цитираният от Вас „*Мобилен модул за пожарогасене*“ попада в обхвата на Приложение № 7 от Условията за кандидатстване. 2., 3. и 4. „*Саморазтоварващо земеделско ремарке*“, „*Самоходна дистанционно управляема косачка и/или мулчер*“ и *„Акумулаторни ножици за резитба“* не попадат в обхвата на Приложение № 7 от Условията за кандидатстване. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат

		Машината е оборудвана със собствен двигател, ходова система и работен орган за косене/мулчиране, като движението и работните функции се управляват **дистанционно от оператор чрез безжично управление**, без необходимост операторът да се намира върху машината. Моля да уточните дали такава **дистанционно управляема самоходна машина за косене/мулчиране в овощни насаждения** попада в обхвата на т. 6 „Автоматизация в растениевъдството и защита на културите“ от Приложение №7 като автоматизирана/роботизирана система или оборудване за извършване на дейности в растениевъдството. 4. Акумулаторни ножици за резитба попадат ли в обхвата на допустимите инвестиции и включени ли са в приложение 7?	становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
7.	**03/10/2026**	**Вероника Каменова** Моля за разяснение относно допустимостта на машина за контурна резитба на овощни насаждения. Попада ли в обхвата на Приложение №7 към Условията за кандидатстване прикачна/навесна машина за контурна резитба (тример) на овощни дървета, предназначена за механизирано извършване на резитба и оформяне на короната в трайни насаждения? Моля да уточните дали такава машина може да бъде отнесена към инвестициите по т. 4 „Дигитализация и модернизация на земеделската техника“ и съответно да бъде взета предвид при определяне изпълнението на Критерий за	Цитираната от Вас „*Прикачна/навесна машина за контурна резитба (тример)* “ не попада в обхвата на Приложение № 7 към Условията за кандидатстване. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за

		оценка №4.	подпомагане и са задължителни за всички кандидати
8.	**04/10/2026**	**Цеко Андровски** Уважаеми дами и господа, Във връзка с Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием, бих искал да ми разясните дали отговарям на условията за допустимост, тъй като животновъдният ми обект е регистриран с удостоверение от 08.06.2021 г. по чл. 137, ал. 6 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.	Съгласно критериите за допустимост на кандидатите, към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатите трябва да са започнали да отглеждат животни в собствен или нает животновъден обект и/или да стопанисват земя с цел производството на земеделска и животинска продукция. Условието се счита за изпълнено, когато заявлението за подпомагане е подадено не по-късно от 24 месеца, считано от датата, на която е настъпило събитието (започването на дейността). В описания от Вас случай това събитие е настъпило на 08.06.2021 г., тоест 24-месечният срок е изтекъл, което води до недопустимост на кандидата.
9.	**04/10/2026**	**Михаил Петров** Уважаеми дами и господа, Имам конкретен въпрос относно кандидатстването по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием за 2026 г. Кандидатът възнамерява да създаде стопанство с около 2 дка луковични цветя (лалета).	

		В Приложение №2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ луковичните цветя са с икономически размер 8 571 лв./дка. В Приложение №1 „Минимален брой на растенията на единица площ“ не е посочена култура „луковични цветя“ и съответно не е определен минимален брой растения на декар за тази култура. Моля да разясните: 1. Допустимо ли е 2 дка, засадени с луковични цветя (лалета), да бъдат включени при определянето на началния икономически размер на стопанството? 2. Необходимо ли е луковиците вече да са засадени и растенията да са налични към датата на подаване на заявлението, за да бъдат включени в началния СПО? Ако засаждането е извършено непосредствено преди кандидатстването, допустимо ли е площта да бъде призната за началния икономически размер?	1. Цветята – луковични растения, са включени в Приложение № 2 *„Таблица за изчисление на СПО“,* като обръщаме внимание, че в работен лист *„Инструкции“* е описано, че под код 3091 „Цветя – за рязан цвят“ се включват площите, засадени с цветни култури за рязан цвят, а под код 3092 „Цветя – луковични растения“ се включват площите, засадени с цветни култури, отглеждани за производство на луковици. 2. Условията за кандидатстване предоставят възможност икономическия размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем (СПО) да бъде доказан към през текущата спрямо кандидатстването стопанска година с намерение. Следва да имате предвид, че в този случай кандидата задължително посочва период в заявлението за подпомагане, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се извърши засаждането/засяването на земеделските култури.“

		3. При липса на минимална гъстота за луковични цветя в Приложение №1, има ли определено минимално количество луковици/растения на декар, което ДФ „Земеделие“ изисква за признаване на площта при изчисляване на СПО? 4. Може ли земеделска земя, придобита чрез договор за наем/аренда непосредствено преди кандидатстването, да бъде използвана за създаването на това стопанство и за доказване на началния СПО? Моля за официално разяснение, тъй като отговорът е от съществено значение за избора на култура и подготовката на заявлението.	3. Цитираната от Вас култура не е включена в Приложение № 1 към Условията за кандидатстване, но обръщаме внимание на разписаните условия в т. 5 т. 6 „I. Критерии за допустимост на кандидатите“ от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от УК, а именно: „*5. Бизнес планът трябва да съдържа описание на периодите от съответната стопанска година, в която кандидатът планира да извърши засаждане/засяване на земеделските култури за целия период на изпълнението му, както и информация за минималния брой на растенията на единица площ за овощни видове, лозя, многогодишни етеричномаслени култури (в т.ч. маслодайна роза, лавандула и мента), маточници и разсадници за трайни насаждения и декоративни култури. Минималния брой на растенията на декар, не трябва да е под минималния праг на гъстота, съгласно приложение № 1.* *6. Държавен фонд „Земеделие“ има право в случаите по т. 5 от настоящия раздел, както и когато културите не са посочени в приложение № 1, да изиска от кандидата/бенефициента допълнително да представи становище от дипломиран агроном, удостоверяващо съответствието на посочената в бизнес плана информация с обичайните агротехнически*

			практики, съобразени с вида на културите, спецификите на съответната климатична или почвена област. Кандидатът трябва да представи и копие на дипломата за завършено висше образование на агронома, в случай че не е възможно извършване на служебна проверка.“ От агрономическа гледна точка гъстотата се определя съобразно производственото направление и технологията на отглеждане. Съгласно Инструкцията към Приложение № 2 към Условията за кандидатстване, код 3092 „Цветя – луковични растения“ обхваща площите с цветни култури, отглеждани за производство на луковици. 4. Земеделска земя, придобита чрез договор за наем/аренда непосредствено преди кандидатстването може да бъде използвана за създаването на стопанство, при условие, че договорът за наем/аренда отговаря на изискванията на т. 5 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, а именно *да е влязъл в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане, както и да е с минимален срок на действие пет години, като към датата на подаване на заявлението за подпомагане може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока.*

10.	**05/10/2026**	**Vladimir draganov** Уважаеми г-не, г-жо, На 40 години съм, искам да стартирам стопанство от трайни насаждения. Възнамерявам да кандидатствам по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“. За целта искам да регистрирам ново ЕООД, с мен като едноличен собственика на капитала и управител. Никога не съм бил регистриран като земеделски призводител, не съм бил собственик/съсобственик в дружество-земеделски производител, и не съм стопанисвал до момента собствена земя. Бил съм единствено управител (на трудов договор) на дружество-земеделски производител в периода 10.10.2019 г. - 18.11.2024 г. без да имам общо със собствеността на дружеството или роднинска връзка със собственика на капитала. При така описаната фактическа обстановка мога ли да кандидатствам по интервенцията?	Съгласно т. 1.1 от раздел II „Критерии за недопустимост на кандидатите“ следва да се има предвид изричният текст на разпоредбата: „Не се считат за изпълнени условията на т. 2.1. и т. 2.2 от I. „Критерии за допустимост на кандидатите“, когато някое от събитията е настъпило по-рано от 24 месеца от датата на подаване на заявлението за подпомагане: 1.1. юридическо лице, чийто мажоритарен дял от капитала се притежава/се е притежавал от кандидат по т. 1 от I. „Критерии за допустимост на кандидатите“, както и в случаите, в които е имал качеството на управляващ и представляващ юридическото лице.“ В конкретната хипотеза кандидатът е бил управител и представляващ земеделско юридическо лице в периода от 10.10.2019 г. до 18.11.2024 г. Той не е бил собственик или съдружник в дружеството, но т. 1.1 изрично включва и случаите, в които кандидатът „е имал качеството на управляващ и представляващ юридическото лице“. Следователно липсата на собственост върху капитала сама по себе си не изключва приложението на т. 1.1. от Условията за кандидатстване.
11.	**05/10/2026**	**Петър Иванов**	

		Здравейте, Имам следният въпрос във връзка с кандидатстване по процедура II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием. Имам сключен договор от 30.09.2024 г. за наем на земеделска земя, на която е регистриран ЖО за срок от 7 години като са изтекли повече от 24 месеца от него към датата на кандидатстване. Отговаря ли този договор на изискването "Документът за ползване следва да е влязъл в сила към датата на кандидатстване и със срок на действие не по-малко от пет години, като е допустимо не повече от 24 месеца от срока да е изтекъл към датата на подаване на заявлението за подпомагане" Благодаря за отговора!	Цитираният от Вас договор не отговаря на изискването за допустимост на документа, тъй като от срока му на действие са изтекли повече от 24 месеца и съответно противоречи на условието на т. 5.2 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от УК, а именно договорите за наем и/или аренда по т. 2.4. и 2.5., включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8000 евро СПО, трябва да са: „*с минимален срок на действие пет години, като към датата на подаване на заявлението за подпомагане може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока*“ .
12.	**05/10/2026**	**Вероника Каменова** Във връзка с кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение относно допустимостта на следната инвестиция: **ATV (четириколесно превозно средство), оборудвано с теглич**, което ще се използва изцяло за нуждите на земеделското стопанство. Стопанството е в сектор „Растениевъдство“, като ATV ще се използва за **ежедневно придвижване, наблюдение и обход на земеделските площи/насаждения, контрол на състоянието на**	С изпълнението на бизнес плана трябва да се осигури въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в ДМА на стойност не по – малка от 25% (7 500,00 евро), от размера на полученото първо плащане. Същата следва да е посочена в таблица III.В.1. Описание на планираните инвестиции и дейности, които ще бъдат извършени в рамките на периода за проверка изпълнението на бизнес плана от заявлението за подпомагане. Едни от основните цели на интервенцията са насърчаване на икономическото и социалното развитие в селските райони и устойчиво, и

		културите, както и за транспортни дейности в рамките на стопанството. Посредством наличния теглич към ATV може да бъде прикачвано **ремарке за превоз на инвентар, материали и земеделска продукция**, както и подходящо прикачно оборудване. Моля да уточните: **Допустимо ли е закупуването на ATV като дълготраен материален актив и инвестиция, заложена за изпълнение в бизнес плана по интервенция II.Д.1, когато необходимостта от него е обоснована с описаните земеделски дейности?** В случай че е допустимо, необходимо ли е ATV да отговаря на допълнителни технически изисквания или да бъде регистрирано в определена категория, за да бъде признато като инвестиция за нуждите на земеделското стопанство?	цифрово икономическо възстановяване в съответствие с целите на агроекологията и климата и по-специално: ефективно използване на ресурсите, включително прецизно и интелигентно земеделие, иновации, цифровизация и модернизация на производствените машини и оборудване, условия за безопасност при работа, възобновяема енергия, кръгова и биоикономика. В този смисъл и с оглед постигането им, кандидатите биха могли да инвестират в дълготраен материален актив – **земеделска техника**, при спазване на условията в Насоките за кандидатстване и в съответствие с изискванията за регистрация и контрол на земеделската и горската техника. Обръщаме внимание, че документите, които бенефициентите следва да предоставят към искането за второ плащане при закупуване на инвестиция за подобряване механизацията на стопанството, чрез закупуване на селскостопанска техника, машини, съоръжения и оборудване за нуждите на земеделското стопанство са посочени в Приложение А към Условията за изпълнение. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи.

			В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
13.	**05/10/2026**	**Ivana Ru** Във връзка с отвореният прием и публикувани Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием, Моля за разяснения във връзка с условията за допустимост т. "8.6. въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в ДМА като машини, и/или съоръжения, и/или оборудване, и/или извършване на строително монтажни работи и/или закупуване на земеделска земя, свързани с дейността на земеделското стопанство, включително и разходи за създаване на трайни насаждения на обща стойност не по-малка от 25% (7 500,00 евро) от размера на полученото първо плащане." Допустимо ли е закупуването на транспортни средства – товарен автомобил за нуждите на земеделската дейност в стопанството (превоз на продукцията до пазара) за изпълнение на това изискване?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 12.
14.	**05/10/2026**	**Сафие Генова**	

		Относно: Искане за разяснение по втория прием през 2026 г. на интервенция II.Д.1 — начален СПО при отглеждане на калифорнийски червеи Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготовка за кандидатстване по втория прием през 2026 г. на интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за писмено разяснение относно определянето и доказването на началния стандартен производствен обем (СПО) при отглеждане на калифорнийски червеи. Предстоят първа регистрация като земеделски стопанин и създаване на животновъден обект за калифорнийски червеи върху земеделски имот с площ 2,385 дка. Обектът ще бъде регистриран по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност преди кандидатстването. В приложение № 2 към условията за кандидатстване за код 4309 „Калифорнийски червеи“ е определен коефициент **22,50 евро СПО на м²**, като в указанията е посочено да се отбелязва площта, върху която се отглеждат червеите. Планираме първоначално да обособим **360 м² лехи**, за които изчисленият СПО при този коефициент би бил **8100 евро**. Предвид това моля да разясните: 1. **Как се определя площта, призната за начален СПО?** Отчита ли се площта на действително заселените лехи, площта, вписана в документите за регистрация на животновъдния обект, или друг показател? Включват ли се само лехите, без проходите и обслужващите площи?	1. В удостоверението за регистрация на животновъден обект по 137, ал. 6 от Закона за ветеринарномедицинската дейност са вписани данни за капацитет на площите в м² и данни за площта в м², на която се отглеждат калифорнийските червеи към момента на

		2. **Има ли изискване за минимална заселеност на лехите с червеи** — брой, килограми жива биомаса или количество заселен субстрат на м²? Ако има, моля да посочите конкретния нормативен акт, разпоредба или приложимо указание и минималната стойност. 3. Ако всички **360 м² лехи са действително заселени с червеи**, но с по-малко първоначално количество от обичайното за пълно производствено натоварване, признава ли се цялата площ за начален СПО? По какви критерии се преценява дали върху нея действително се извършва отглеждане?	регистрацията. Допустимо е данните за площите към момента на регистрация да са равни или по-малки от площите по капацитет. Ако към момента на регистрация на обекта са отглеждани по-малки площи от тези по капацитета (вписани в удостоверението) и в последствие фермерът е увеличил площите в рамките на капацитета по удостоверението, същото увеличение не е отразено в документи. В тези случаи е възможно да се наложи да се отчете площта на действително заселените лехи. В случай, че размерът на действително заселените лехи е по-голям от площта вписана за капацитет в удостоверението, е следвало фермерът да предприеме действия по регистрация на обекта с нов капацитет. Отчитат се само площите на лехите с червеи. 2. В Раздел III "б" „Специални ветеринарномедицински и зоохигиенни изисквания към животновъдните обекти за отглеждане на калифорнийски червеи“ на Наредба № 44 от 2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти, няма такова изискване. 3. В Раздел III "б" „Специални ветеринарномедицински и зоохигиенни изисквания към животновъдните обекти за отглеждане на калифорнийски червеи“ на Наредба № 44 от 2006 г., няма изискване за обичайно количество калифорнийски червеи за пълно производствено натоварване. Преценка за

		4. Ако животновъдният обект е регистриран с **360 м² лехи**, но към датата на кандидатстване червеи се отглеждат само върху **50 м²**, коя площ се включва при изчисляването на началния СПО — 360 м² или 50 м²? 5. **Какви документи се изискват за доказване на началната производствена площ и наличните червеи?** Достатъчно ли е удостоверението за регистрация на животновъдния обект, или са необходими допълнително фактури/договори за покупка, приемо-предавателни протоколи с количества, технологична схема, дневник за отглеждане или други доказателства? 6. При проверка на място **как се установяват заселената площ и достатъчността на наличното количество червеи** за признаване на заявения начален СПО? 7. При последващо увеличение на СПО чрез разширяване на лехите прилагат ли се същите изисквания за заселеност и доказване? Допустимо ли е новите лехи да се заселят чрез размножаване и преместване на червеи от първоначалното стопанство, без допълнителна покупка? Разяснението е необходимо, за да определим правилно първоначалния размер на стопанството, необходимото количество червеи и разходите преди кандидатстването.	действителното отглеждане на червеи може да се направи от документа по чл. 19, т. 8а от Наредба № 44 от2006 г. – Дневник на животновъден обект за калифорнийски червеи. 4. Съгласно работен лист „Инструкции“ от Приложение № 2 „Таблица за изчисление на СПО“ към Условията за кандидатстване за Код 4309 Калифорнийски червеи се отбелязва площта в квадратни метри, върху която се отглеждат калифорнийските червеи. 5. Доказването на началната производствена площ може да се извърши по данните от удостоверението за регистрация, виж отговора по т. 1. Доказване на наличните червеи може да се направи от документа по чл. 19, т. 8а от Наредба №44 от 2006 г. 6. Посочените критерии могат да се установят от документа по чл. 19, т. 8а от Наредба №44 от 2006 г. 7. Заселеност и доказване на количество калифорнийски червеи може да се установи от документа по чл. 19, т. 8а от Наредба №44 от 2006 г. В действащото законодателство няма забрана новите лехи да се заселят чрез размножаване и

		Моля за отговор по всяка от поставените точки, с посочване на приложимите разпоредби и указания, на електронния адрес, от който е изпратено запитването.	преместване на червеи от първоначалното стопанство, без допълнителна покупка. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
15.	**05/10/2026**	**Борислава Койчева** Производство на декоративни растения (Lavandula angustifolia ‘Hidcote’), отглеждани в саксии на открито и предназначени за продажба като декоративни саксийни растения на крайни клиенти и градински центрове, следва ли да се отчита по код 3093 „Цветя – саксийни“ от Приложение № 2 при определяне на икономическия размер на стопанството? Какъв минимален брой саксии на декар ще се приема при проверка, предвид че културата не е посочена в Приложение № 1?	При отглеждане на „Lavandula angustifolia ‘Hidcote’“ в саксии с цел реализация като готови декоративни растения считаме, че производството съответства на характеристиките на код 3093 „Цветя – саксийни“, съгласно Инструкцията към Приложение № 2. За посочения код в Приложение № 1 не е определена минимална гъстота на растенията.. Определяне и доказване на площта съгласно Инструкцията към Приложение № 2 от Условията за кандидатстване, по код 3093 „Цветя – саксийни“ се отчитат площите, заети със саксийни цветя.

			От агрономическа гледна точка площта следва да съответства на реално използваната за производство територия, като същата може да бъде обоснована чрез технологична схема направена от агроном където да бъде описано и разположение на растенията.
16.	**05/10/2026**	**Иван Иванов** Здравейте, Въприси по По интервенция *II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“* - втори прием: 1. Допустимо ли е закупуването на активи - машини и оборудване за земеделското стопанство **втора употреба?** 2. При кои форми на отглеждане на животни е задължително наличието на стопански постройки в животновъдния обект и при кои -не?	1. В насоките за кандидатстване няма ограничение за закупуването на активи - машини и оборудване за земеделското стопанство втора употреба. 2. Изискванията към животновъдните обекти за отглеждане на селскостопански животни, включително към сгради и помещения за отглеждане на животните са в зависимост от вида им и са посочени в Наредба № 44 за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти.
17.	**05/10/2026**	**Ивайло Лазаров** Здравейте,	Следва да имате предвид, че съгласно Условията за кандидатстване към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатите трябва да имат икономически

		регистриран земеделски производител съм от 1.6 месеца. В момента обработвам полиетиленови оранжерии с обща площ 688кв/м, засяти с 500 кв/домати и 188кв/м краставици. Имам намерения за разширяване на производството за следващият сезон 2026/27г, като след консултация в служба земеделие, разбрах че може да кандидатствам по Интервенция ІІД1, като за целта възнамерявам да изградя още около 900кв/м полиетиленови оранжерии в които да отглеждам домати и краставици. Тъй като в моя двор нямам достатъчно място да ги изградя, ще подпиша 7 годишен договор за наем със съседи, от двете страни на моят имот. Понеже единият съсед живее извън България и ще бъде в страната едва през декември, ще мога ли да кандидатствам по Интервенцията с моя и двора на единия съсед, които са достатъчни за изграждането на гореупоменатите кв/м оранжерии(но реално мога да изградя 1400кв/м - съседа има лозе което не иска да разваля), и в последствие да добавя в анкетната карта и имота на съседа(от другата страна), където реално ще изградя една от оранжериирте. Благодаря!	размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем (СПО) в границите над 8000 евро и до 30 000 евро включително. За доказване на същия е необходимо да бъдат представени документите по т. 2 от подраздел I. ПРИЛОЖЕНИ ОБЩИ ДОКУМЕНТИ в раздел 14. „Изискуеми документи, в т.ч. документи, доказващи съответствие с критерии за подбор/оценка“. Документите за планираното увеличение на стопанството са изискуеми към искането за получаване за второ плащане, след изпълнение на бизнес плана – т. 12 от Приложение А към Условията за изпълнение, а именно „ *документ за собственост на земя и/или земеделска земя и/или вписан в службата по вписванията към съответния районен съд договор за наем, и/или вписан в службата по вписванията към съответния районен съд и регистриран в съответната общинска служба по земеделие договор за аренда със срок не по-малък от изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане (изисква се за земята, чийто размер се взема предвид при определяне на увеличения на икономическия размер на стопанството (минималният такъв плюс необходимото минимално увеличение от 4000 евро СПО или 2500 евро СПО в случаите на нарастване само с пчелни семейства едри или дребни преживни животни за мляко или месо) към датата на подаване на искането за второ плащане и*

			който следва да се поддържа до изтичане на 5 години от дата на подаване на заявлението за подпомагане). Изисква се за тези площи в стопанството, за които такива не са представени към заявлението за подпомагане и/или не са вписани в Общинска служба по земеделие“.
18.	**05/10/2026**	**Branimira Nacheva** Въпрос относно кандидатстване с намерение за засаждане на саксийни цветя Във връзка с прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за разяснение относно формирането на началния икономически размер на стопанството със саксийни цветя. Кандидатът възнамерява да формира началния икономически размер на стопанството с „Цветя – саксийни“ (код 3093), които към датата на подаване на заявлението няма да бъдат засадени, а ще бъдат заявени с намерение за засаждане през текущата стопанска година, като в заявлението ще бъде посочен конкретен период до 30 дни за извършване на засаждането. Производството ще се осъществява на открито, като растенията ще се отглеждат в саксии/контейнери, разположени върху заявената земеделска площ. Моля да разясните: 1. Допустимо ли е началният икономически размер на стопанството (СПО) да бъде формиран изцяло с код 3093 „Цветя – саксийни“, заявени с намерение за засаждане през текущата стопанска година?	1. Моля да се запознаете с отговора по т. 2 на въпрос № 9.

		2. Как следва да се определи и докаже площта в декари, участваща при изчисляването на СПО, когато саксийните растения се отглеждат на открито? 3. Има ли определен минимален брой растения/саксии на декар или минимална гъстота, която трябва да бъде спазена за код 3093? Ако няма нормативно определена минимална гъстота, допустимо ли е тя да бъде обоснована чрез технологична схема и/или становище от дипломиран агроном? 4. При определяне на площта, заета със саксийни цветя, включват ли се технологичните пространства между редовете/блоковете, обслужващите пътеки и площите, необходими за напояване и обслужване на растенията, когато те са част от единната производствена площ? 5. Какви обстоятелства ще бъдат проверявани от ДФЗ при последващото посещение/проверка на място за установяване изпълнението на заявеното намерение – площ, брой растения, гъстота, видове растения, начин на отглеждане или други показатели? 6. Необходимо ли е към момента на проверката цялата заявена площ да бъде едновременно заета със саксийни растения, или е допустима поетапна/циклична организация на производството в рамките на посочения период и производствената технология?	2., 3., 4. Определяне и доказване на площта съгласно Инструкцията към Приложение № 2 от Условията за кандидатстване, по код 3093 „Цветя – саксийни“ се отчитат площите, заети със саксийни цветя. От агрономическа гледна точка площта следва да съответства на реално използваната за производство територия, като същата може да бъде обоснована чрез технологична схема направена от агроном където да бъде описано и разположение на растенията. От гледна точка на технологичните пространства между растенията и необходимите за обслужването им проходи представляват функционална част от производствената площ. Тъй като в Инструкцията към Приложение № 2 липсва изрично правило за включването им, окончателното признаване на тези площи следва да се извършва съобразно Условията за кандидатстване. 5. Съгласно т. 2.2. от раздел 2. „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ на Условията за изпълнение, в случаите когато началният икономически размер на стопанството се доказва с намерения за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, и срока за засяване/засаждане е след

			подаване на заявлението за подпомагане, ДФЗ-РА извършва първото плащане и проверката/посещението на място за установяване спазване на намерението за засаждане/засяване на земеделските култури по реда на чл. 40, ал. 3 от Наредба № 4 от 2024 г. Съгласно разписаните условия в т. 5 т. 6 „I. Критерии за допустимост на кандидатите“ от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от УК, а именно: „*5. Бизнес планът трябва да съдържа описание на периодите от съответната стопанска година, в която кандидатът планира да извърши засаждане/засяване на земеделските култури за целия период на изпълнението му, както и информация за минималния брой на растенията на единица площ за овощни видове, лозя, многогодишни етеричномаслени култури (в т.ч. маслодайна роза, лавандула и мента), маточници и разсадници за трайни насаждения и декоративни култури. Минималния брой на растенията на декар, не трябва да е под минималния праг на гъстота, съгласно приложение № 1.* *6. Държавен фонд „Земеделие“ има право в случаите по т. 5 от настоящия раздел, както и когато културите не са посочени в приложение № 1, да изиска от кандидата/бенефициента допълнително да представи становище от*

			дипломиран агроном, удостоверяващо съответствието на посочената в бизнес плана информация с обичайните агротехнически практики, съобразени с вида на културите, спецификите на съответната климатична или почвена област. Кандидатът трябва да представи и копие на дипломата за завършено висше образование на агронома, в случай че не е възможно извършване на служебна проверка.“ 6. Проверката/посещението по т. 2.2. от раздел 2 на Условията за изпълнение се извършва за установяване икономическия размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем (СПО) в границите над 8000 евро и до 30 000 евро включително, когато той е доказан с намерения. Последствията в зависимост от резултатите от извършената проверка/посещение са посочени в т. 2.3. и 2.4 от същия раздел.
19.	**05/10/2026**	**Б. Веселинова** Въпрос относно кандидатстване с намерение за засаждане на саксийни цветя Във връзка с прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за разяснение относно формирането на началния икономически размер на стопанството със саксийни цветя. Кандидатът възнамерява да формира началния икономически размер на стопанството с „Цветя – саксийни“ (код 3093), които	Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 18.

		към датата на подаване на заявлението няма да бъдат засадени, а ще бъдат заявени с намерение за засаждане през текущата стопанска година, като в заявлението ще бъде посочен конкретен период до 30 дни за извършване на засаждането. Производството ще се осъществява на открито, като растенията ще се отглеждат в саксии/контейнери, разположени върху заявената земеделска площ. Моля да разясните: 1. Допустимо ли е началният икономически размер на стопанството (СПО) да бъде формиран изцяло с код 3093 „Цветя – саксийни“, заявени с намерение за засаждане през текущата стопанска година? 2. Как следва да се определи и докаже площта в декари, участваща при изчисляването на СПО, когато саксийните растения се отглеждат на открито? 3. Има ли определен минимален брой растения/саксии на декар или минимална гъстота, която трябва да бъде спазена за код 3093? Ако няма нормативно определена минимална гъстота, допустимо ли е тя да бъде обоснована чрез технологична схема и/или становище от дипломиран агроном? 4. При определяне на площта, заета със саксийни цветя, включват ли се технологичните пространства между редовете/блоковете, обслужващите пътеки и площите, необходими за напояване и обслужване на растенията, когато те са част от единната производствена площ? 5. Какви обстоятелства ще бъдат проверявани от ДФЗ при последващото посещение/проверка на място за установяване	

		изпълнението на заявеното намерение – площ, брой растения, гъстота, видове растения, начин на отглеждане или други показатели? 6. Необходимо ли е към момента на проверката цялата заявена площ да бъде едновременно заета със саксийни растения, или е допустима поетапна/циклична организация на производството в рамките на посочения период и производствената технология?	
20.	**05/10/2026**	**Антония** Уважаеми дами и господа, В Условията за изпълнение е записано: "3.3.1. В случай на получен приоритет по критерий за подбор 1.1 „Заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са в сектор „Плодове и зеленчуци“, и/или сектор „Животновъдство“, и/или сектор „Етеричномаслени и медицински култури“ **и/или** критерий за подбор 1.2 „Заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са в сектор „Плодове и зеленчуци“, и/или сектор „Животновъдство“, и/или сектор „Етеричномаслени и медицински култури“ и планираното увеличение на СПО се формира изцяло от отглеждани животни и/или култури от сектор „Плодове и зеленчуци“ и/или сектор „Етеричномаслени и медицински култури“ **или** не е получен приоритет по критерии 1.1 и 1.2, но планираното увеличение на СПО се формира изцяло от отглеждани животни и/или култури от сектор „Плодове и зеленчуци“ и/или сектор „Етеричномаслени и медицински култури“, се допуска замяна на	Описаният от Вас пример попада в обхвата на т. 3.3.1 при спазване на изискванията на т. 3.4, т. 3.6 и т. 4.1 от Раздел 1 „*Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане*“ от Условията за изпълнение.

		заложените в бизнес плана култури и/или животни, включително преминаване от сектор „Животновъдство“ в сектор „Растениевъдство“ и обратно, но замяната следва да е само с култури и/или животни, попадащи в чувствителните сектори съгласно списъка от Приложение № 4 към Условията за кандидатстване;" Означава ли това, че ако един кандидат е одобрен за финансиране с обем стопанство, формиран от приоритетни зеленчукови култури - напр. 16 дка лук и увеличение с 8 дка лук, в последствие е допустимо да поиска изменение на АДБФП и да започне да отглежда животни - напр. кокошки, които покриват отново необходия обем стопанство от 8000 евро и съответно да планира увеличение на стопанството с необходимия брой кокошки-носачки?	
21	**06/10/2026**	**Иван Рашев** Здравейте, Във връзка с евентуално кандидатстване по интервенция II.Д.1 – втори прием 2026 г., моля да разясните разграничението между допустима семейна помощ, представителство по пълномощно и наличие на втори ръководител. Как се преценяват следните дейности, извършвани от родител на кандидата: помощ при отглеждането, организиране на производството, представителство пред институции, сключване на договори и извършване на плащания? Кои от тях попадат в определението за втори ръководител и при какви условия е допустимо упълномощаване? Целта ми е предварително да изясня изискванията и да съобразя действителната организация на стопанството с тях. Благодаря! Иван Рашев	Съгласно т. 3 от Раздел 2 „Определения“ от Условията за кандидатстване „втори ръководител на земеделско стопанство“ е лице, различно от кандидата/бенефициента, което организира търговската и земеделската дейност на стопанството, разпорежда се с активите и/или извършва финансови операции от и за сметка на земеделското стопанство. В определението изрично е включено и лице, което действа като пълномощник на кандидата, на собственика на предприятието на ЕТ или на собственика на капитала на ЕООД. Обръщаме внимание, че в т. 10 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за

			кандидатстване изрично е посочено, че не се подпомагат кандидати, при които е налице втори ръководител на земеделското стопанство. Като в т. 11 от същия раздел е допуснато изключение само за бенефициенти – жени, които ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст.
22	**06/10/2026**	**Anton Donchev** Здравейте, Във връзка с кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение по следния казус: Кандидатът възнамерява да формира част от началния икономическиразмер на стопанството чрез оранжерийно производство на краставици, като към датата на подаване на заявлението за подпомагане оранжерията все още няма да е изградена. Същата ще бъде изградена след подаване на заявлението и преди посочения в бизнес плана срок за засаждане на културата. Съгласно Условията за изпълнение е предвидено, че когато началният икономически размер се доказва с намерение за засаждане/засяване през текущата стопанска година и срокът за засаждане/засяване е след датата на кандидатстване, първото плащане се извършва, след което ДФЗ извършва проверка/посещение на място за установяване изпълнението на заявеното намерение. В тази връзка моля да разясните следното: 1. Допустимо ли е кандидатът да заяви намерение за засаждане на оранжерийни	1. и 2. Съгласно т. 4 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, когато икономическият размер на стопанството се доказва с намерение за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще бъде извършено засаждането/засяването. В същата разпоредба са изрично посочени случаите, които не могат да бъдат включвани при определяне на началния икономически размер чрез намерение – животни с намерение за придобиване, трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал и ягоди с намерение за засаждане. Оранжерийните едногодишни култури не са изключени от възможността да бъдат заявени с намерение за засаждане. Поради това намерение за засаждане на оранжерийни краставици може да бъде включено при формиране на началния

		краставици, когато към датата на подаване на заявлението за подпомагане оранжерията все още не е изградена? 2. Допустимо ли е първото плащане по интервенцията да бъде използвано за финансиране изграждането на оранжерията, необходима за изпълнение на заявеното намерение за засаждане? Допълнително моля за разяснение относно правното основание за ползване на имотите: Кандидатът е едноличен собственик на капитала на ЕООД, което ще кандидатства по интервенцията. Същото физическо лице е и съдружник в друго дружество, което е собственик на няколко поземлени имота, представляващи дворни места. Дружеството собственик на имотите, не е регистрирано като земеделски стопанин, не извършва и до момента не е извършвало земеделска дейност. Предвижда се ООД-то да предостави под наем на ЕООД-	икономически размер на стопанството, при условие че са изпълнени всички изисквания на Условията за кандидатстване, включително наличието на необходимото правно основание за ползване на площта и посочването на конкретен период за засаждане, не по-дълъг от 30 дни. Едно от ключовите условия за допустимост на кандидатите е те да са регистрирани за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Наредба № 3 от 1999 г.). При извършване на регистрацията, земеделските стопани подават в областните дирекции „Земеделие“ анкетна карта за регистрация на земеделския стопанин, в която изрично посочват използваната земеделска земя, в това число начина ѝ на трайно ползване, а именно: полски култури, зеленчукови градини, оранжерии, парници, трайни насаждения, естествени ливади, мери и пасища, други (угар). Също така предоставят и документи, доказващи правно основание за ползване на земята, като за да бъде призната оранжерията в Областната дирекция „Земеделие“, съоръжението трябва да съответства на имота и в представената скица от кадастъра (КККР) начинът на трайно ползване да е вписан като „Оранжерия“. В обобщение, не е допустимо *кандидатът да заяви намерение за засаждане на оранжерийни краставици, когато към датата на подаване*

		то кандидат част от притежаваните от него дворни места за срок, съответстващ на изискванията на интервенцията. В тази връзка моля да разясните: 1 Обстоятелството, че кандидатът е съдружник и в дружеството наемодател, представлява ли основание за недопустимост когато ООД-то не извършва земеделска дейност и не участва в управлението на стопанството? 2. Допустимо ли е за целите на интервенцията и изчисляването на СПО да се използват дворни места/имоти в урбанизирана територия? Благодаря предварително. Поздрави	*на заявлението за подпомагане оранжерията все още не е изградена*, както и *първото плащане по интервенцията да бъде използвано за финансиране изграждането на оранжерията, необходима за изпълнение на заявеното намерение за засаждане*. 3. Във връзка с поставеният въпрос относно обстоятелството, че едноличният собственик на капитала на кандидатстващото ЕООД е съдружник в друго дружество, което притежава имотите, следва да имате предвид, че същото не представлява самостоятелно основание за недопустимост. В случая е от значение, че дружеството – собственик на имотите, не извършва земеделска дейност и не участва в управлението на стопанството на кандидата. Предоставянето на имотите на кандидатстващото ЕООД чрез договор за наем е допустимо, при условие че договорът отговаря на изискванията на Условията за кандидатстване. Договорите за наем и/или аренда, използвани за доказване на изискуемия минимален икономически размер над 8 000 евро СПО, трябва да са в сила към датата на подаване на заявлението и да са с минимален срок на действие пет години, като към датата на кандидатстване могат да са изтекли не повече от 24 месеца от срока им. Следователно качеството на кандидата като съдружник в дружеството – наемодател, само по себе си, не води до недопустимост на кандидатстването.

			4. Допустимо е за целите на интервенцията и при изчисляването на СПО да бъдат използвани имоти, попадащи в урбанизирана територия, включително дворни места, при условие че върху тях се извършва земеделска дейност, участваща при формирането на СПО, и са изпълнени всички останали приложими изисквания по Условията за кандидатстване. За тези имоти не се изисква регистриране на правното основание за ползване в общинската служба по земеделие. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
23	**06/10/2026**	**Милена Раева, БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА БИОЛОГИЧНО ЖИВОТНОВЪДСТВТО** Въпроси относно кандидатсването по I.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ :	

		Уважаеми госпожи и господа, Във връзка с условията за кандидатстване и изпълнение по Интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, и с оглед необходимостта от еднакво и предвидимо прилагане на изискванията към всички кандидати, моля да предоставите официални разяснения по следните практически казуси: **1. Изчисляване на СПО при овощна градина и оранжерия, разположени в един и същ поземлен имот** Земеделският стопанин стопанисва един поземлен имот, който по документ за собственост/ползване и кадастрални данни е с НТП „овощна градина“. Част от имота фактически е заета със съществуващо овощно насаждение, което отговаря на изискванията за минимален брой растения на единица площ съгласно Приложение № 1 към Условията за кандидатстване. В друга, незаета от овощни дървета част на същия имот е изградена и реално функционира оранжерия, в която се отглеждат земеделски култури. Моля да разясните допустимо ли е при определяне на икономическия размер на стопанството да бъдат включени едновременно: – фактически заетата с овощното насаждение площ, със съответния СПО за овощната култура; и – фактически заетата от оранжерията площ, със съответния СПО за отглежданата в оранжерията култура, при условие че двете площи са ясно обособени, не се припокриват и могат да бъдат установени при административна проверка и/или проверка на място. Моля също да уточните дали обстоятелството, че НТП на целия поземлен имот е „овощна градина“, представлява пречка за признаване на СПО от оранжерийното производство в реално заетата от оранжерията част и как следва коректно да бъдат	1. При определяне на икономическия размер на стопанството могат да бъдат включени едновременно площта, заета от съществуващото овощно насаждение, и реално заетата от оранжерията площ, когато двете площи са фактически обособени, не се припокриват и съответните производства могат да бъдат установени при административна проверка и/или проверка на място. При изчисляване на СПО се отчита реално отглежданата земеделска култура и площта, върху която тя се отглежда, съгласно съответния код и коефициент от Приложение № 2 „Таблица за изчисление на СПО“ и инструкциите към него. При съществуващи овощни видове икономическият размер се доказва при спазване на изискването за минимален брой растения на декар, като минималният брой растения не трябва да бъде под прага на гъстота, определен в Приложение № 1 от Условията за кандидатстване.

		отразени двете дейности в заявлението за подпомагане и при изчисляването на СПО. **2. Допустимост на висше икономическо образование със земеделска насоченост по критерий 6.1** Съгласно критерий 6.1 кандидатът получава приоритет при завършено висше образование в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина или икономическо образование със земеделска насоченост, или когато ще завърши такова в рамките на изпълнението на заявлението за подпомагане. Моля да разясните дали като „икономическо образование със земеделска насоченост“ по смисъла на критерий 6.1 се приемат следните специалности в Аграрен университет – Пловдив: – „Икономика и управление на европейското земеделие и селски райони“, код на специалността в НАЦИД 30804033, професионално направление 3.8 „Икономика“; – „Биоикономика“, код на специалността в НАЦИД 30808093. Моля да потвърдите дали кандидат, завършил или обучаващ се в някоя от посочените специалности при изпълнение на останалите условия, има право да получи точките по критерий 6.1. Ако отговорът е отрицателен за някоя от специалностите, моля да посочите въз основа на какви обективни критерии и документи се определя кои специалности от професионално направление 3.8 „Икономика“ се приемат за „икономическо образование със земеделска насоченост“. **3. Съществуваща овощна градина с изсъхнали или липсващи дървета и намерение за подсаждане** Земеделски стопанин наема поземлен имот с площ например 10 дка, представляващ съществуваща ябълкова градина. Към датата	2. В т. 8 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване е посочена методика за прилагане на критерий № 6, като в т. 7 от Раздел 2 „ Определения“ от Условията за кандидатстване са посочени съответните специалности по професионални направления, съгласно Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с ПМС № 125 от 24 юни 2002 г. (обн, ДВ, бр. 64 от 2002 г.).Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“. 3. Съгласно условието посочено в т. 4 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, когато икономическият размер на стопанството се доказва със съществуващи овощни видове, минималният брой растения на декар не трябва

		на кандидатстване част от дърветата в насаждението са изсъхнали или липсват, вследствие на което наличният брой жизнени дървета на декар е под минималния праг на гъстота, определен в Приложение № 1 към Условията за кандидатстване. Кандидатът възнамерява в рамките на текущата стопанска година да извърши подсаждане на липсващите дървета до достигане на изискуемата минимална гъстота. Допустимо ли е в този случай площта да бъде включена при определяне на икономическия размер на стопанството като ябълкова градина с намерение за засаждане/подсаждане на необходимия брой растения до достигане на минималния праг по Приложение № 1, като в заявлението за подпомагане бъде посочен съответният срок за засаждане? Или при наличие на съществуващо овощно насаждение площта може да бъде включена в СПО единствено ако още към датата на кандидатстване наличният брой жизнени растения на декар отговаря на минималния праг по Приложение № 1? Моля да уточните и как следва да бъде отразена такава площ в анкетната карта/анкетния формуляр – като съществуваща овощна градина, като площ с намерение за засаждане или по друг начин, когато се извършва възстановяване/подсаждане на липсващи дървета в съществуващо насаждение. Моля също да разясните дали е допустимо при един и същ имот частта от площта, която към датата на кандидатстване отговаря на минималната гъстота, да бъде отчетена като съществуващо насаждение, а останалата част, която ще бъде възстановена чрез подсаждане, да бъде заявена с намерение за засаждане.	да бъде под минималния праг на гъстота съгласно Приложение № 1.
		4. Временно назначаване или упълномощаване на втори ръководител при тежко заболяване или друго здравословно състояние	4. В т. 10 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване изрично е

		Предвижда ли се възможност за временно назначаване или упълномощаване на втори ръководител на земеделското стопанство в случаите, когато след сключване на административния договор, по време на изпълнението на бизнес плана или в периода на последващите задължения по проекта, бенефициентът временно е в обективна невъзможност лично да организира и управлява дейността на стопанството поради тежко заболяване, злополука, оперативно лечение, продължителна хоспитализация, временна неработоспособност или друго надлежно удостоверено здравословно състояние? В Условията за кандидатстване е предвидена възможност за назначаване/упълномощаване на втори ръководител при ползване на отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2-годишна възраст, но не е посочен аналогичен ред при други обективни и независещи от бенефициента здравословни обстоятелства. Моля да разясните дали при такива случаи е допустимо временно упълномощаване или назначаване на друго лице единствено за периода на доказаната невъзможност на бенефициента да управлява лично стопанството, без това лице да се счита за недопустим „втори ръководител“ по смисъла на Условията за кандидатстване. В случай че такава възможност е допустима, моля да посочите реда за уведомяване на ДФЗ-РА, необходимите доказателства и дали към временно назначения/упълномощения ръководител се прилагат изискванията за възраст и професионални умения и компетентности. Моля също да уточните дали тежко заболяване, злополука или оперативно лечение, водещи до временна обективна невъзможност за лично управление на стопанството, могат да бъдат разглеждани като непреодолима сила и/или извънредни обстоятелства, без това автоматично да води до загуба на правото	посочено, че не се подпомагат кандидати, при които е налице втори ръководител на земеделското стопанство. Като в т. 11 от същия раздел е допуснато изключение само за бенефициенти – жени, които ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст. Обръщаме внимание, че в т. 16 и 17 от Раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение подробно са описани хипотезите на непреодолима сила и/или извънредни обстоятелства, по смисъла на чл. 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013.

		на второто плащане, когато бизнес планът може да продължи да бъде изпълняван чрез временно упълномощено лице.	
24	**06/10/2026**	**Антония** Уважаеми дами и господа, Допустимо ли е за всяка година от бизнес плана да се залагат различни по вид култури от приоритетен сектор, които отговарят на изискването за мин. СПО 8000 евро и увеличение 4000 евро?. Давам пример: 1год: лук 16 дка; 2 год: картофи 23 дка и увеличение с лук от 8 дка; 3 год: лук 16 дка и 11 дка картофи; 4 год: 23 дка картофи и 8 дка лук; 5 год: 16 дка лук и 12 дка тикви?	Допустимо е в бизнес плана да бъдат предвидени различни по вид култури от приоритетен сектор през отделните години, при условие че са спазени изискванията на Условията за кандидатстване относно икономическия размер на стопанството, планираното увеличение и последващото му поддържане. В бизнес плана следва да бъдат посочени периодите от съответната стопанска година, в които кандидатът планира да извършва засаждане/засяване на културите за целия период на изпълнение. Предвидено е и специално правило за стопанства с различни едногодишни култури, когато сроковете им за засаждане и прибиране са различни. В същото време промяната на културите между отделните години не освобождава кандидата от изискването бизнес планът да докаже увеличение на икономическия размер с най-малко 4 000 евро СПО в срок до 24 месеца. От датата на подаване на заявлението до осъществяване на увеличението икономическият размер трябва да бъде над 8 000 СПО, а след подаване на искането за второ плащане кандидатът трябва да поддържа както изискуемото увеличение, така и икономическия размер, за който кандидатства, до изтичане на пет години от подаването на заявлението. При проверката за правилно изпълнение ще се вземат предвид само културите и/или

			животните, посочени в заявлението за подпомагане и бизнес плана. Увеличението от най-малко 4 000 СПО трябва да бъде формирано именно с посочените в тях култури и/или животни. Следователно е възможно през отделните години да се комбинират и заменят различни приоритетни едногодишни култури — например лук, картофи и тикви, ако всички култури са предварително заложени в заявлението и бизнес плана и във всеки изискуем момент се запазват необходимите 8 000 СПО и увеличение с минимум 4 000 СПО. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
25	**06/10/2026**	Антония "Код 4110 Бройлери – включват се всички птици, предназначени за угояване и за клане." - в инструкцията не е описано на каква възраст трябва да бъдат бройлерите на етап кандидатстване и етап на проверка. Ако на етап кандидатстване, са закупени пилета-бройлери с цел угояването им, и самите пилета са на възраст напр. 1 месец, то по Показател за СПО-2017 ще им бъдат	В Приложение № 2 „Таблица за изчисление на СПО“, работен лист „Инструкции“ е описано, че под код 4110 Бройлери се включват всички птици, предназначени за угояване и за клане, като обръщаме внимание че при формиране на СПО се изключват пиленцата, които са в

		ли причислени 10 евро/глава за формиране на обема на стопанството?	люпилните и които ще се продават като еднодневни. Поради това, когато към момента на кандидатстване кандидатът притежава закупени пилета-бройлери, предназначени за угояване и клане и същите са на възраст например един месец, пилетата могат да бъдат включени при изчисляването на икономическия размер на стопанството по код 4110, като за всяка птица се прилага определеният в Показателите за СПО–2017 размер от 10 евро/глава.
РАЗЯСНЕНИЯ по въпроси, постъпили в периода от 06.10.2026 г. до 10.10.2026 г.			
26	**06/10/2026**	**Милен Петков** Уважаеми дами и господа, Бих искал да задам въпрос относно определянето на икономическият размер на стопанство на кандидат по интервенция II.Д.1 Кандидатът желае да създаде градина от Азиатска круша (Наши). Към кой код от Приложение 2 към Условията за кандидатстване - втори прием Таблица за изчисление на икономическия размер на земеделските стопанства трябва да се отнесат площите с тази култура. С уважение, Милен Петков	Видът Азиатска круша - Pyrus pyrifolia е известен с различни имена – китайска круша, японска круша, азиатска круша и е вид, който принадлежи на род Pyrus, сем. Rosaceae. Кодът от Таблицата за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства (Приложение № 2 към Условията за кандидатстване), към който следва да бъде отнесен е при групата на семковите**:** ябълки, круши, дюли и др. По отношение на схема на засаждане и брой растения на дка, Азиатската круша следва да се засажда и имайки предвид хабитуса на вида, размер на овощната градина, възможности за напояване, сорт и подложка, е удачно отглеждането да бъде по някоя от следните схеми на засаждане: а) екстензивни (от 10 до 80 бр/дка) - **67 бр.;**

			б) компактни (от 81 до 166 бр/дка) - **125 бр.**; в) интензивни (от 167 до 400 бр/дка) - **250 бр.**
27	**07/10/2026**	**Красимир Милев** Уважаеми Дами / Господа, Във връзка с Интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием, бих желал да ми бъде разяснено дали е допустим за подпомагане по интервенцията кандидат, който е съпруг/съпруга на вече действащ земеделски стопанин, ако общото СПО на стопанствата им е в границите над 8000 евро и до 30 000 евро включително, и при условие че съпруга/съпругата на кандидата не отговаря на критериите за допустимост на кандидата (съпруга е над 40 години е, и е регистриан като земеделски стопанин преди повече от 24 месеца спрямо датата на кандидатстване). Благодаря предварително. Красимир Милев	Съгласно т. 7 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ на Условията за кандидатстване, изискването по т. 2.7 се прилага и по отношение на съпруга/съпругата на кандидата физическо лице, на собственика на предприятието на кандидата – едноличен търговец (ЕТ), както и на едноличния собственик на капитала на кандидата – еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД). Съгласно т. 12.1 от същия раздел, условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът/съпругата на кандидата има отделно земеделско стопанство и общият икономически размер на двете стопанства надвишава 30 000 евро стандартен производствен обем (СПО). Предвид гореизложеното, допустимостта на кандидата следва да бъде преценена при съобразяване както с изискването по т. 2.7, приложимо и към съпруга/съпругата съгласно т. 7, така и с ограничението относно общия икономически размер на двете стопанства по т. 12.1 от Условията за кандидатстване. С оглед на представената в запитването информация, УО на СПРЗСР не може да даде категоричен отговор относно допустимостта на кандидата. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за

			подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
28	**07/10/2026**	**darina hristova** Здравейте имам въпрос относно интервенция II Д.1 През 2022/ 2023 г съм била съдружник в ООД и дружеството е било регистрирано като земеделски производител в фирма ВА-ИВ АГРО ООД ЕИК: 206925264 Но не съм била управител, и не съм имала зелено картонче. След това съм се оттеглила от фирмата. През 2026 г си отворих фирма ЕООД ДАРИНА АГРО ЕООД С БУЛСТАТ 208292099 и първата ми регистрация е на 19.02.2026г . Имам ли право да участвам по програмата	Съгласно т. 1 от подраздел II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, не се считат за изпълнени условията по т. 2.1 и т. 2.2 от подраздел I, когато някое от посочените в т. 1.1–1.3 обстоятелства е настъпило по-рано от 24 месеца преди датата на подаване на заявлението за подпомагане. Разпоредбата обхваща и юридическо лице, чийто мажоритарен дял от капитала се притежава или се е притежавал от кандидата, както и случаите, в които кандидатът е имал качеството на управляващ и представляващ юридическото лице. С оглед на предоставената във Вашето запитване информация не може да бъде направена преценка във връзка с установяване на съответствието Ви с критериите за допустимост за предоставяне на финансово подпомагане по интервенцията. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи.

			В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
29	**07/10/2026**	**Даниела Пейчева** Здравейте, в Указанията за кандидатстване , **т. 4. Методика за прилагане на критериите за подбор,** т. 2 Приоритет по критерий за подбор № 1.2 в края на изречението липсва " посочени в приложение №4 " - означава ли това , че се получават точки за увеличение на стопанството с всички животни и култури от описаните сектори, независимо ,че не са приоритетни и не са посочени в приложение 4. 1. Приоритет по критерий за подбор № 1.1. получават заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, при които най-малко 80 % от СПО на земеделското стопанство на кандидата към момента на кандидатстване се формира от отглеждани животни и/или култури от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури", **посочени в приложение № 4** 2. Приоритет по критерий за подбор № 1.2 получават заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, при които най-малко 80 % от СПО на земеделското стопанство на кандидата към момента на кандидатстване се формира от отглеждани животни и/или култури от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури" и планираното увеличение на СПО се формира изцяло от животни и/или култури	Приложение № 4 „Списък с приоритетни култури и животни“, включва списък с култури и животни, попадащи в чувствителните сектори - сектор "Плодове и зеленчуци", сектор "Етеричномаслени и медицински култури" и сектор "Животновъдство". Условие за получаване на Приоритет № 1 „Проекти за дейности, които се изпълняват в приоритетен сектор“ и по двата цитирани от Вас критерия за подбор (1.1 и 1.2) е най-малко 80 % от СПО се формира от отглеждани в животни и/или култури от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури". Списъка със същите е част от Условията за кандидатстване и е посочен в Приложение № 4.

		от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури".	
30	**07/10/2026**	**Валентин Велчев** Кандидат по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ има земеделски площи, които за стопанската 2026/2027 г. са включени в споразумение за масиви за ползване по чл. 37в от ЗСПЗЗ. Тези площи не са необходими за достигане на минималния икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, няма да се използват за увеличението на СПО, за изпълнение на цели или показатели по бизнес плана и върху тях не се предвиждат инвестиции. Основната дейност и развитието на стопанството по бизнес плана ще се осъществяват върху други имоти с дългосрочно правно основание и в реални граници. Допустимо ли е площите, включени в споразумението по чл. 37в за стопанската 2026/2027 г., да бъдат декларирани като угар и да не участват при изчисляването на СПО и изпълнението на бизнес плана? След изтичане на споразумението по чл. 37в и при невключването на тези площи в споразумението за следващата стопанска година, допустимо ли е същите да отпаднат от регистрираното стопанство на кандидата, без това да се счита за неизпълнение или изменение на бизнес плана, при условие че минималният и планираният икономически размер на стопанството, както и всички заложени цели и показатели, продължават да се изпълняват без тези площи? Благодаря	Съгласно т. 13 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, при изчисляване на общия начален икономически размер на стопанството се взема предвид цялата налична в земеделското стопанство земя, която кандидатът следва да опише в бизнес плана. По отношение на възможността площите да бъдат декларирани като угар и да не участват при изчисляването на СПО, следва да се има предвид, че икономическият размер на стопанството се определя съгласно Приложение № 2 към Условията за кандидатстване. Декларирането на площите в заявлението за подпомагане следва да се извърши в таблица III.А „НАЧАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКОТО СТОПАНСТВОТО КЪМ ДАТАТА НА КАНДИДАТСТВАНЕ“. Описаните от Вас площи в угар следва също да бъдат описани в бизнес плана (Таблица III.А.1 Налична (използвана) в стопанството земя), когато са част от наличната в стопанството земя. В случай че кандидата притежава земеделски площи, които не обработва или е предоставил на други лица за обработка, но има документ за собственост и/или наем и/или аренда, същите се посочват в таблица III.А.2 „Данни за земеделските площи, които кандидатът не обработва или е предоставил на други лица за обработка, но има документ за собственост и/или наем и/или аренда“.

			В допълнение следва да имате предвид, че съгласно т. 8.11 от раздел 1. „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ на Условията за изпълнение, в срок до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане и бизнес плана, бенефициента е длъжен да *поддържа икономически размер на стопанството, измерен в СПО, съгласно условията на т. 4.1 и т. 4.2 от раздел 9, подраздел I. „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите“ от условията за кандидатстване*. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.
31	**07/10/2026**	**Али Мекероз** Здравейте, Моля за писмено разяснение относно кандидатстването и участието по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ в следните два случая: 1. Бременност и болнични към момента на кандидатстване	В насоките за кандидатстване е предвидена възможност за назначаване/упълномощаване на

		Жена е бременна, с термин 02.02.2027 г., и в момента ползва болнични поради тежка бременност. Моля ДФ „Земеделие“ да уточни: - Допустимо ли е през периода на временна неработоспособност жената да се регистрира като земеделски стопанин и да кандидатства по интервенцията? - Има ли ограничения, свързани с регистрацията, кандидатстването или изпълнението на изискванията по програмата при ползване на болнични? - Какви са задълженията на кандидатката по време на болничния и необходимо ли е уведомяване на ДФ „Земеделие“? Моля НОИ да уточни: - Как регистрацията като земеделски стопанин и кандидатстването по програмата биха се отразили на правото на обезщетение за временна неработоспособност? - Как биха се отразили върху последващото право на обезщетение за бременност и раждане? - Как следва да бъде оформено осигуряването, за да бъдат спазени изискванията на осигурителното законодателство? 2. Бременност след одобрение по програмата Жена е одобрена и изпълнява проект по програмата, но впоследствие забременява. Поради тежка бременност се налага да ползва болнични, а след това — отпуск и обезщетение за бременност и раждане и за отглеждане на дете. Моля ДФ „Земеделие“ да уточни:	втори ръководител на стопанството в случаите на ползване отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст, но само в хипотезата на вече сключен административен договор. Следва да имате предвид, че паричните обезщетения за бременност и раждане и за отглеждане на дете не се изплащат на лица, упражняващи трудова дейност, която е основание за осигуряване за общо заболяване и майчинство. Поради това, ако лицето е избрало да се осигурява за общо заболяване и майчинство и лично упражнява трудова дейност, която е основание за осигуряване за общо заболяване и майчинство, в това число сключва всякакъв вид договори, подписва документи, това обстоятелство води до недължимост на паричното обезщетение. Същевременно, с оглед осигуряване на непрекъснатост в управлението на земеделското стопанство при настъпила временна неработоспособност, удостоверена с болничен лист, се предвижда вторият ръководител да бъде назначен или упълномощен, считано от датата на издаване на болничния лист, при условие че са изпълнени приложимите изисквания и е осигурено надлежното документиране на обстоятелствата. Съгласно т. 8.4.1 от раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение, *при назначаване/упълномощаване на втори ръководител на стопанството в случаите на*

		- Може ли жената да продължи участието си по програмата и изпълнението на проекта по време на болничните и последващото майчинство? - Допустимо ли е временното управление и извършването на необходимите дейности в стопанството да бъдат поети от съпруг, родител, нает работник или друго упълномощено лице? - Какви документи са необходими — пълномощно, трудов договор, договор за управление или други документи? - Какви лични задължения запазва кандидатката по време на тези периоди? - Необходимо ли е уведомяване на ДФ „Земеделие“, изменение на бизнес плана или предприемане на други действия? - Има ли специални изисквания относно доказването на извършваните дейности и временното управление на стопанството? Моля НОИ да уточни: - При какви условия кандидатката може да получава съответните обезщетения, без лично да упражнява трудова дейност през периодите на временна неработоспособност, бременност и раждане и отглеждане на дете? - Как следва да бъде организирано и декларирано осигуряването през тези периоди? - Има ли ограничения или последици за получаването на обезщетенията при участие в програмата и при възлагане на дейности на друго лице? Моля също компетентната институция по трудовото законодателство да уточни:	*ползване отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст, бенефициентите - жени са длъжни да уведомят ДФ „Земеделие“ – Разплащателна агенция чрез Системата за електронни услуги (СЕУ), като подадат „Декларация за установяване на втори ръководител на земеделското стопанство“ по образец (Приложение Б към Условията за изпълнение), придружено с необходимите документи (пълномощно или договор за управление, болничен и/или документи съгласно КСО за изплащане на парично обезщетение за бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст, и други)*. Допустимостта на назначаването на втори ръководител се отнася и за бенефициенти, регистрирани като еднолични търговци или еднолични дружества с ограничена отговорност, когато собственичките или управителките ползват съответния отпуск и обезщетение. Независимо от възможността за определяне на втори ръководител, бенефициентите следва да осигурят спазването на приложимите условия за изпълнение на бизнес плана и административния договор, включително поддържането на изискуемия икономически размер на стопанството и изпълнението на поетите ангажименти. Обръщаме внимание, че въпросите отнасящи се до условията за получаване на осигурителни обезщетения, осигуряването и последиците от упражняване или неупражняване на трудова

		- При какви условия съпруг, родител, нает работник или друго лице може да извършва дейности в стопанството от името или за сметка на кандидатката? - Какъв вид правоотношение или документ е необходим в зависимост от конкретните дейности? Моля всяка институция да отговори по въпросите от своята компетентност, с посочване на приложимите разпоредби, и при необходимост да насочи към друга компетентна институция по останалите въпроси. Благодаря за отделеното време! С уважение, А Мекероз	дейност през съответните периоди са строго специфични и са от компетентността на Националния осигурителен институт. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.
32	**07/10/2026**	**Димитър Генов** В Приложение № 2 към насоките за кандидатстване с таблицата за изчисление на СПО на стопанството е посочено, че СПО имат култивираните печурки и гъбите кладница. За други видове гъби не е включен ред със съответния коефициент за изчисление на СПО. В такъв случай може ли земеделски стопанин да кандидатства, като отглежда гъби Шийтаке, Рейши, Лъвска грива? Въпросът е свързан с това, че в Приложение № 4 за определяне на списък с културите в чувствителните сектори е посочен ред "Други култивирани гъби".	Цитираните от Вас гъби „Шийтаке, Рейши, Лъвска грива“ принадлежат към групата на т.н. дървесни гъби и изискват дървесина като субстрат. В тази връзка същите следва да бъдат групирани и да попаднат в кода на „Култивирани гъби – кладница“ – 30942.
33	**07/10/2026**	**Антонио Атанасов** Земеделски стопанин желае да кандидатства по интервенция II. Д. 1 "Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство" с първоначално формиране на СПО от разсадник за трайни насаждения от овощни култури. Ще бъде ли	В обхвата на съответната култура от Приложение № 4 се отнасят и дейностите по производство на посадъчен материал, семена и разсад за същата култура.

		призната тази дейност като част от чувствителните сектори от Приложение 4, при условие, че разсадникът е за овощни култури и съответно би ли получил точки по критерий 1.1.?	Производството на посадъчен материал в разсадник за овощни култури може да се разглежда в обхвата на съответния приоритетен сектор, когато посадъчният материал е предназначен за култури, включени в Приложение № 4 към Условията за кандидатстване. При тези обстоятелства дейността може да бъде отчетена при определяне на дела на СПО от приоритетните сектори за целите на критерий за подбор 1.1.
34	**07/10/2026**	**Георги Петров** Съгласно скицата имотът е в урбанизирана територия с НТП "ниско застрояване“. В имота има построена къща, а предстои да бъде изградена оранжерия с площ 2000 кв. м. Засаждането на краставиците е планирано за следващата година, като ще бъде изпълнено в допустимите срокове по програмата и ще фигурира в намерения за засаждане от анкетната карта на кандидата. Моля да посочите дали при тези факти площта и културата могат да се отчетат за достигане на минималния първоначален СПО, дали има значение, че оранжерията ще бъде изградена след подаване на заявлението, и кое е определящо за признаването ѝ - трайно предназначение на територията, НТП, съчетанието от двете или нещо друго. Моля за потвърждение дали отглеждането на краставици в оранжерия ще бъде признато при изчисляване на първоначалния СПО в този случай.	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 22 от 06/10/2026.

35	**08/10/2026**	**Miroslav Sapundjiev** Здравейте! Във връзка с настоящата интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием, може ли да разясните относно класирането на проектите как точно би се осъществило това? Кое ще се взима предвид - точките по проекта или това дали културата е приоритетна според Приложение 4? Дали проекти с по - малко точки, но с приоритетни култури биха се класирали по-напред, от такива които не са с приоритетни култури, но имащи повече точки? Предварително благодаря за отговора!	Приоритетните сектори и култури, посочени в Приложение № 4 към Условията за кандидатстване, имат значение при преценката за съответствие с критерии за подбор № 1.1 и № 1.2 от Приоритет 1. „Проекти за дейности, които се изпълняват в приоритетен сектор“. Самото отглеждане на приоритетна култура не представлява самостоятелно основание за класиране пред друго заявление за подпомагане, което е получило по-висок общ брой точки. Съгласно точки 2 и 3 от раздел 12. „Критерии за подбор и предварителна оценка“, максималният брой точки е 70, а се подпомагат заявления за подпомагане, получили най-малко 10 точки, съгласно критериите за подбор. Обръщаме внимание, че когато заявената финансова помощ по подадените заявления за подпомагане надвишава с повече от 50 на сто бюджета по приема, се извършва предварителна оценка по реда на чл. 11 от Наредба № 4 от 2024 г. Заявленията за подпомагане се класират в низходящ ред съобразно получения общ брой точки. За заявления за подпомагане, получили еднакъв брой точки, за които е наличен частичен разполагаем бюджет, класирането се извършва в низходящ ред съобразно получения общ брой точки по критериите за оценка съгласно реда, определен в т. 11.2 – 11.7 от 4. „Методика за прилагане на критериите за подбор“ в раздел 12 на Условията за кандидатстване.
36	**08/10/2026**	Найле И. Гаваз	В утвърдените насоки за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за

		Казвам се Найле Гаваз и искам да участвам за млад фермер, приема който сега е пуснат в момента. Може ли да работя на трудов договор 8 часа и да съм земеделски производител? Може ли да работя на 4 часа и да съм земеделски производител и после 2 или 3 година да съм и на трудов договор 8 часа? Кога ще излязат резултатите от кандидатстването? Кога ще сключим договорите ако сме приети? Задължително ли е да наемам работници, като ще кандидатствам с оранжерии краставици? Примерно не съм приета, но съм се регистрирала като земеделски, как да се отрегистрирам? Колко е минималната вноска(евро) като земеделски производител? Може ли да ми кажете за СПО? Начало 1.4 декара оранжерии, колко СПО единици са? Мога ли да започна с тях? И да добавя още 0.900 декара за второто плащане? 0.900 декара колко СПО еденици са? Кога се прави първото плащане? Може ли да участваме и двамата с мъжа ми, като имаме брак? Човек, който е участвал ж програма 6.3 може ли да участва в това подпомагане?	установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, публикувани на страницата на Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., са посочени всички условия за кандидатстване и изпълнение на одобрените заявления за подпомагане, включително условията за недопустимост на кандидатите и дейностите. Икономическият размер на стопанството, измерен в СПО, се изчислява по таблица, която също е част от Условията за кандидатстване - Приложение № 2. В допълнение, следва да имате предвид, че в рамките на настоящия прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., потенциалните кандидати могат да се възползват от безплатни консултантски услуги и съдействие при подготовката на заявленията за подпомагане и бизнес плановете от страна на Националната служба за съвети в земеделието.
37	**08/10/2026**	**Борислава Койчева** Производство на декоративни растения (Lavandula angustifolia ‘Hidcote’), отглеждани в саксии на открито и предназначени за продажба като декоративни саксийни растения на крайни клиенти и градински центрове, следва ли да се отчита по код 3093 „Цветя – саксийни“ от Приложение № 2 при определяне на	Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 15 от 05.10.2026 г.

		икономическия размер на стопанството? Какъв минимален брой саксии на декар ще се приема при проверка, предвид че културата не е посочена в Приложение № 1?	
38	**08/10/2026**	**Vladimir draganov** Уважаеми дами и господа, • Във връзка с публикуваните Насоки за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение относно прилагането на изискването за първоначално установяване като ръководител на земеделско стопанство и свързаното с него ограничение от 24 месеца. **Фактическа обстановка:** Физическо лице възнамерява да кандидатства по интервенцията чрез новоучредено ЕООД, в което ще бъде едноличен собственик на капитала и управител. Лицето: • Никога не е било регистрирано като земеделски стопанин в лично качество. • Никога не е било собственик или съдружник в юридическо лице, регистрирано като земеделски стопанин. • В периода октомври 2019 г. – ноември 2024 г. е било назначено по трудово правоотношение и вписано в Търговския регистър като управител и представляващ на ЕООД, регистрирано като земеделски стопанин.	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 10 от 05.10.2026 г.

		• Посоченото дружество е осъществявало земеделска дейност и е било регистрирано като земеделски стопанин още преди назначаването на лицето за управител (от 2017 г.). • През целия период дружеството е било еднолична собственост на друго физическо лице, с което кандидатът няма родствена връзка. Кандидатът не е притежавал дялове от капитала на дружеството. **Моля за разяснение по следните въпроси:** **1.** Счита ли се, че физическо лице, което е изпълнявало функциите на нает управител и представляващ на чуждо юридическо лице – земеделски стопанин, без да притежава дялове от капитала му, вече се е установило като ръководител на земеделско стопанство по смисъла на условията за допустимост по интервенция II.Д.1? **2.** При прилагане на 24-месечното ограничение има ли значение обстоятелството, че първоначалната регистрация като земеделски стопанин и започването на земеделската дейност на юридическото лице са настъпили преди назначаването на съответното физическо лице за управител? Може ли тази предходна регистрация да бъде разглеждана като първоначално установяване на самото физическо лице? **3.** Прави ли се разграничение между лице, което самостоятелно е създало и контролирало собствено земеделско стопанство, и лице, което е изпълнявало управленски функции по трудово правоотношение в земеделско предприятие, собственост на трето лице? **4.** При описаната фактическа обстановка допустимо ли е лицето да кандидатства чрез новоучредено ЕООД, в което за първи път ще бъде едноличен собственик на капитала и ще осъществява	

		самостоятелна земеделска дейност, при условие че са изпълнени останалите критерии за допустимост? Моля отговорът да бъде съобразен с окончателните Насоки за кандидатстване за втория прием през 2026 г., като при евентуално наличие на основание за недопустимост бъде посочена конкретната разпоредба, която я обуславя. Благодаря предварително за съдействието. С уважение,	
39	**08/10/2026**	**Даниел Иванов** Добър ден, бих искал да попитам възможно ли е кандидатстване по програма млад фермер при положение че жена ми е била одобрена преди поне 7години по същата програма но преди да имаме сключен брак.	В т. 2.7 от подраздел I „Критерии за допустимост на кандидатите“ от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ е посочено, че към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатите трябва да не са сключили договор за подпомагане по интервенция II.Д.1 и/или II.Д.2 от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., и/или по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от ПРСР 2014–2020 г. Съгласно т. 7 от същия раздел, това изискване *се прилага и за съпруга/съпругата на кандидата физическо лице, на собственика на предприятието на кандидата ЕТ, както и на едноличния собственик на капитала на кандидата ЕООД*. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи.

			В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.
40	**08/10/2026**	**Антония** Уважаеми дами и господа, Имам следните въпроси: 1. Съществуваща черешова градина е претърпяла пожар в рамките на месец преди кандидатстването. Допустимо ли е да се кандидаства с намерение за засаждане през текущата стопанска година? Необходимо ли е да се подаде някакъв документ като доказателство, че е имало пожар и пред коя институция следва да се подаде? 2. Моля за потвърждение, че за животновъден обект за ПАСИЩНО отглеждане на кокошки се изисква документ за собственост/наем на имота и документ за ЖО по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и документ за	1. Съгласно т. 4 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване е предвидена възможност икономическият размер на стопанството да се доказва с намерения за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, при условие че в заявлението за подпомагане е посочен период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се извърши засаждането/засяването. В същата точка са посочени и ограниченията относно културите, които могат да бъдат включени с намерение за засаждане. Информацията, предоставена в запитването е недостатъчна за произнасяне на УО относно допустимостта на кандидата в описаната от Вас хипотеза. Допустимостта на намерението за ново засаждане следва да бъде преценена с оглед фактическото състояние на насаждението, възможността за възстановяването му и приложимите изисквания за определяне на икономическия размер на стопанството.

		сграда/помещение за отглеждане на животните НЕ се изисква. 3. ЖО по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност има определен капацитет на етап кандидатстване.Планира се увличение отново с животни след 2-та година, но капацитетът към момента не е достатъчен и за планираното увеличение. Моля за потвърждение, че тази хипотеза е допустима и увеличаването на капацитета на обекта може да бъде направено на последващ етап, предхождащ планираното увеличение.	**2.** Съгласно т. 2.5 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване кандидатите, които развиват животновъдна дейност, следва да са собственици и/или наематели на животновъдните сгради и помещения, използвани за тази дейност, **с изключение на животновъдните обекти – пасища за целогодишно пасищно отглеждане**. 3. Съгласно Условията за изпълнение при изчисляване на увеличението на икономическия размер на стопанството вследствие на изпълнението на бизнес плана се включват животните, отглеждани в регистриран животновъден обект по чл. 137, ал. 6 от Закона за ветеринарномедицинската дейност. Поради това планираното увеличение на броя на животните следва да бъде съобразено с одобрения бизнес план и с регистрирания капацитет на животновъдния обект към момента на отглеждането им. Ако предвиденото увеличение надхвърля действащия капацитет, той следва да бъде приведен в съответствие с планирания брой животни преди реализирането на увеличението, при спазване на приложимите ветеринарномедицински изисквания. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат*

			становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
41	**08/10/2026**	**Веселин Драев** Здравейте, Във връзка с втория прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ моля за разяснение по следния въпрос: Разполагам с нотариално заверен и вписан договор за наем за срок от 10 години на 1/10 идеална част от поземлен имот с обща площ 10 057 кв. м. На практика наемателят ще използва конкретна необработваема част от имота с площ приблизително 1 005 кв. м, която е очертана на приложена карта. Тази площ не е заявявана за подпомагане от собственика. Договорът съдържа изрично съгласие на собственика за регистрация на пчелин. Предстои регистрация на пчелина по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, при която ще бъдат определени точните GPS координати. Моля да уточните: 1. Допустим ли е този договор като документ за правно основание за ползване на земята при кандидатстване по интервенция II.Д.1? 2. Достатъчни ли са очертаната карта и регистрацията на пчелина с GPS координати, за да се установи коя част от имота се използва? 3. Необходимо ли е допълнително споразумение към договора, с което да се индивидуализира конкретната площ, или е необходим нов договор? Благодаря предварително за съдействието!	Съгласно Условията за кандидатстване за земята, върху която е разположен пчелинът, следва да бъде представен документ, удостоверяващ правото на ползване, вписан в службата по вписванията към съответния районен съд. Следва да имате предвид, че окончателната преценка за съответствието на представените документи с условията за кандидатстване се извършва при разглеждане на заявлението за подпомагане. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.

42	**08/10/2026**	**Боряна Иванова** Здравейте, Във връзка с втория прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ моля за разяснение по следния въпрос: Разполагам с нотариално заверен и вписан договор за наем за срок от 10 години на 1/10 идеална част от поземлен имот с обща площ 10 057 кв. м. На практика наемателят ще използва конкретна необработваема част от имота с площ приблизително 1 005 кв. м, която е очертана на приложена карта. Тази площ не е заявявана за подпомагане от собственика. Договорът съдържа изрично съгласие на собственика за регистрация на пчелин. Предстои регистрация на пчелина по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, при която ще бъдат определени точните GPS координати. Моля да уточните: 1. Допустим ли е този договор като документ за правно основание за ползване на земята при кандидатстване по интервенция II.Д.1? 2. Достатъчни ли са очертаната карта и регистрацията на пчелина с GPS координати, за да се установи коя част от имота се използва?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 41.

		3. Необходимо ли е допълнително споразумение към договора, с което да се индивидуализира конкретната площ, или е необходим нов договор? Благодаря предварително за съдействието!	
43	**08/10/2026**	**Лъчезар** Здравейте, Въпросът ми е прикачна вентилаторна пръскачка,попада ли в обхвата на т.4 прикачна техника за консервационно земеделие и други съпътстващи функции от приложение 7.към условията за кандидатстване по втори прием,и бизнес планът ми би ли получил точки.	Цитираната във Вашето запитване инвестицията в „прикачна вентилаторна пръскачка“ би могла да попадне в обхвата на т. 4 „Дигитализация и модернизация на земеделската техника“ от Приложение № 7 към Условията за кандидатстване, доколкото конкретната машина отговаря на предназначението и характеристиките на посочените в приложението „пръскачки за прецизно внасяне“. За преценката е необходимо да се вземат предвид техническите характеристики и функционалните възможности на предвидената за придобиване машина, включително дали те осигуряват прецизно прилагане на продуктите за растителна защита и допринасят за оптимизиране на обработките и намаляване на използваните препарати. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за

			подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“
44	**08/10/2026**	Лоли Здравейте, във връзка с публикуваните Условия за кандидатстване по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием, имам следните въпроси: 1. Какво се има предвид под "Зеленчукови култури: 11. Градински фасул (зелен и зърно); 12. Градинска бакла (зелена и зърно); 13. Градински грах (зелен и зърно)", вписани в Приложение № 4 - втори прием. В Приложение №2- Таблица за изчисление на СПО такива култури не съществуват. Моля за уточнение към кои кодове по Наредба №3 се отнасят "градински фасул", "градински грах" и "градинска бакла". 2. Съгласно Приложение № 1 към Заповед № РД09-979 от 02.10.2026 г." Условия за кандидатстване по интервенция II.Д.1.", Раздел 12. Критерии за подбор и предварителна оценка", приоритет 2.2. "Планираното от кандидата увеличение на СПО на стопанството за целите на проекта и посочено в бизнес плана се формира изцяло от култури и/или животни, които ще бъдат сертифицирани за биологично производство." Съгласно Методиката за прилагане на критериите за подбор т.4. гласи, че "приоритет ... получават заявленията за подпомагане на млади фермери, чиито стопанства планират да се сертифицират за биологично производство на земеделски продукти и храни... *Условието трябва да е изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка, но не по-късно от 12 месеца преди изтичане на периода на мониторинг."*	1. Приложение № 4 „Списък с приоритетни култури и животни“ към Условията за кандидатстване определя културите и животните, попадащи в чувствителните сектори - сектор „Плодове и зеленчуци“, сектор „Етеричномаслени и медицински култури“ и сектор „Животновъдство“. Включването на дадена култура в този списък не означава, че за нея задължително е предвиден отделен код в Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“. При определянето на приложимия код следва да се отчита видът на отглежданата култура и предназначението на продукцията, които са подробно разписани в работен лист „Инструкции“ от Приложение № 2 „Таблица за изчисление на СПО“ . 2. Съгласно т. 23 от раздел 2 „Определения“ от Условията за кандидатстване *„Периода на мониторинг във връзка с условието за изпълнение на критерий 2.2 представлява 5 години считано от подаване на заявлението за подпомагане. Това означава, че условието по критерия следва да бъде изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка в обосновката към заявения брой точки, но не по-късно от 12 месеца преди*

		Моля за разяснение на текста "*Условието трябва да е изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка, но не по-късно от 12 месеца преди изтичане на периода на мониторинг."?* Ще бъде ли изпълнен критерия при растениевъдни или животновъдни стопанства, които планират да преминат към биологично производство при положение, че за преход при тях са необходими 2 или 3 години в зависимост от културата. В този случай техните сертификати за биологично производство няма да бъдат издадени към дата на отчитане изпълнението на бизнес плана (до година или две от подаване на заявлението за подпомагане), но могат да бъдат получени не по- късно от 12 месеца преди изтичане на периода на мониторинг. Поздрави, Лоли Величкова	*изтичане на 5 години считано от подаване на заявлението за подпомагане.“.*
45	**09/10/2026**	**Bojidar Mitev** Уважаеми госпожи и господа, Обръщам се към Вас с молба за официално разяснение относно условията за кандидатстване и изплащане на финансовата помощ по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ за приема през 2026 г. На 24 години съм, имам средно специално образование с насоченост към икономика и земеделско стопанство и до момента не съм бил регистриран като земеделски стопанин. Планирам да регистрирам ново еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД), на което ще бъда едноличен	

		собственик на капитала и управител, след което ще предприема необходимите действия за регистрация като земеделски стопанин. Първоначалният ми план за стопанството включва: изграждане на оранжерия с площ 900 кв.м за производство на домати; отглеждане на маруля върху 3 дка земеделска земя; ползване на допълнителни 10 дка земя под наем като възможност за бъдещо развитие на стопанството. Във връзка с подготовката на бизнес плана моля да ми отговорите на следните въпроси: 1. Изисквания за първото плащане Необходимо ли е към момента на кандидатстване вече да разполагам с изградена оранжерия и реално започнато производство, или е допустимо оранжерията да бъде изградена след подаването на заявлението и одобрението на проекта? 2. Начален стандартен производствен обем (СПО) Допустимо ли е началният СПО да бъде формиран въз основа на планирано производство в оранжерия, която все още не е изградена, при условие че разполагам с необходимите документи за ползване на земята и представя реалистичен бизнес план? 3. Засаждане и засяване преди първото плащане	1., 2. и 6. Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 22 от 06/10/2026 г. 3. и 4. Съгласно т. 2.2 от раздел 2 „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ от

		Ако началният СПО се формира въз основа на намерение за засаждане или засяване през текущата стопанска година, кои конкретни дейности трябва да бъдат изпълнени и доказани преди изплащането на първия транш от 30 000 евро? Достатъчно ли е да бъде извършено засяването на марулята върху 3 дка, или трябва да е изградена и оранжерията за доматите? 4. Проверка на място Извършва ли се задължително проверка на място преди първото плащане? Ако да, какво точно трябва да установи проверката относно земята, насажденията, оранжерията и началния СПО? 5. Земя под наем Допустимо ли е стопанството да бъде създадено върху земеделска земя под наем, при условие че договорите за ползване са надлежно оформени и отговарят на изискванията на интервенцията? 6. Изграждане на оранжерията и инвестиции	Условията за изпълнение, когато началният икономически размер на стопанството се доказва с намерение за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година и срокът за засаждане/засяване е след подаване на заявлението за подпомагане, ДФЗ–Разплащателна агенция извършва първото плащане и проверката/посещението на място за установяване спазване на намерението за засаждане/засяване на земеделските култури по реда на чл. 40, ал. 3 от Наредба № 4 от 2024 г. **5. Земя под наем** Съгласно т. 5 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, договорите за наем и/или аренда, включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, следва да са влезли в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане и да са със срок на действие не по-малко от пет години, като към датата на кандидатстване могат да са изтекли не повече от 24 месеца от срока им. В тази връзка към заявлението за подпомагане следва да се предостави документ за собственост на земя и/или земеделска земя, и/или влязъл в сила договор за наем, вписан в службата по

		Ако оранжерията е заложена като инвестиция в бизнес плана, необходимо ли е тя да бъде изградена преди подаването на заявлението, преди одобрението или едва след сключването на административния договор? Допустимо ли е изграждането ѝ да бъде финансирано с част от първия транш, след като помощта бъде изплатена? 7. Регистрация на ново ЕООД Допустимо ли е кандидатстването чрез новорегистрирано ЕООД, на което аз ще бъда едноличен собственик и управител, при условие че до момента не съм бил регистриран като земеделски стопанин? Има ли специфични изисквания относно момента на регистрация на дружеството, регистрацията му като земеделски стопанин и началото на земеделската дейност спрямо датата на кандидатстване? Моля също да уточните дали има ограничения относно предходната дейност на кандидата или дружеството, които биха повлияли върху допустимостта по интервенцията. Ще Ви бъда благодарен за писмен отговор по всеки от въпросите и за посочване на конкретните разпоредби от условията за кандидатстване и изпълнение, приложими към приема през 2026 г.	вписванията към съответния районен съд и/или вписан в службата по вписванията към съответния районен съд и регистриран в съответната общинска служба на МЗХ договор за аренда, с минимален срок пет години, като е допустимо не повече от 24 месеца от срока да е изтекъл към датата на подаване на заявлението за подпомагане. **7. Регистрация на ново ЕООД** Кандидати по интервенцията могат да бъдат новорегистрирани еднолични дружества с ограничена отговорност (ЕООД), регистрирани по Търговския закон, при условие че отговарят на критериите за допустимост на кандидатите, и не попадат в обхвата на критериите за недопустимост на кандидатите, предвидени в Условията за кандидатстване.

		Целта ми е да подготвя реалистичен и изпълним бизнес план и да избегна извършването на инвестиции преди кандидатстването, ако те не са задължително условие за допустимост или за първото плащане. Благодаря предварително за отделеното време и съдействието. С уважение, Кандидат по интервенция II.Д.1	
46	**09/10/2026**	**Милена Раева** Уважаеми госпожи и господа, Във връзка с подготовката на проектно предложение по интервенция II.Д.1 моля за официално разяснение относно допустимостта на кандидат, който възнамерява да създаде самостоятелно земеделско стопанство чрез ползване на земеделска земя, предоставена под аренда от неговия съпруг. Фактическа обстановка: Съпругът е регистриран земеделски стопанин, собственик на земеделски имоти, в които осъществява оранжерийно производство на зеленчуци. Съпругата възнамерява да се регистрира за първи път като земеделски стопанин и да кандидатства по интервенция II.Д.1, като за целта съпругът ще ѝ предостави под аренда един от собствените си имоти за самостоятелно осъществяване на земеделска дейност. Предвижда се договорът за аренда да отговаря на всички изисквания за срок, правно основание и регистрация съгласно Условията за кандидатстване. След предоставянето на имота двамата съпрузи ще стопанисват отделни земеделски стопанства, като предоставената площ	Съгласно т. 2.4 от подраздел I, от Раздел 7„Критерии за допустимост на кандидатите“ от Условията за кандидатстване кандидатът следва да е собственик, наемател и/или арендатор на цялата налична земя в стопанството. Следва да се има предвид и разпоредбата на т. 12.1 от същия раздел: условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът или съпругата на кандидата има отделно земеделско стопанство и общият икономически размер на двете стопанства надвишава 30 000 евро СПО. При преценката на допустимостта следва да се вземе предвид и т. 7 от раздел 7, подраздел I от Условията за кандидатстване, съгласно която изискването по т. 2.7 се прилага и за съпруга или съпругата на кандидата физическо лице. В тази връзка следва да се установи дали съпругът на кандидата е сключвал договор за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ и/или по интервенция II.Д.2 „Подпомагане на много малки земеделски стопанства“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г.,

		няма да се декларира едновременно от двамата, а всеки ще осъществява самостоятелно дейността в своето стопанство. Началният икономически размер на стопанството на съпругата ще бъде над 8 000 евро СПО, а сборът от икономическите размери на двете отделни стопанства няма да надвишава 30 000 евро СПО. Съгласно раздел 7, I, т. 2.4 от Условията за кандидатстване кандидатите могат да бъдат собственици, наематели и/или арендатори на земята, включена в земеделското стопанство. Същевременно раздел 7, I, т. 12.1 предвижда, че условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът/съпругата на кандидата има отделно земеделско стопанство и общият икономически размер на двете стопанства надвишава 30 000 евро СПО. В тази връзка моля за отговор на следните въпроси: Допустимо ли е съпругата да кандидатства по интервенция II.Д.1 със земеделско стопанство, създадено въз основа на договор за аренда на земеделска земя, сключен със съпруга ѝ, който е собственик на имота и продължава да осъществява самостоятелна земеделска дейност? Правилно ли е тълкуването, че съгласно раздел 7, I, т. 12.1 наличието на две отделни земеделски стопанства на съпрузи само по себе си не представлява основание за недопустимост, при условие че общият им икономически размер не надвишава 30 000 евро СПО и са изпълнени останалите изисквания на интервенцията? Представлява ли самият факт на сключване на договор за аренда между съпрузи основание за приемане, че са налице изкуствено създадени условия, когато земеделските стопанства са действително обособени, земята не се декларира двойно, а	и/или по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от Програмата за развитие на селските райони 2014–2020 г. Обръщаме внимание и на т. 9 от подраздел II, от раздел 7 „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от Условията за кандидатстване, съгласно която не се дава предимство, а даденото предимство се отнема, когато бъде установено, че кандидатът е създал изкуствено условията, необходими за получаването му, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство. Обръщаме внимание, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“.

		всеки съпруг самостоятелно организира и ръководи земеделската си дейност? Съществува ли в Условията за кандидатстване или в приложимата нормативна уредба допълнително ограничение, което изключва възможността земеделска земя, собственост на единия съпруг, да бъде включена в стопанството на другия съпруг въз основа на договор за аренда? Молим разяснението да бъде предоставено с конкретно посочване на приложимите разпоредби, доколкото отговорът е от съществено значение за правилното структуриране на проектното предложение и преценката за допустимостта на кандидата. С уважение	
47	**09/10/2026**	**Йоана Атанасова** Здравейте, Кандидата е физическо лице, регистрирано за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Наредба № 3 от 1999 г.), с икономически размер на стопанството си измерен в стандартен производствен обем (СПО) 8500 евро, формирани от отглеждането на зеленчукови култури отглеждани на наета земеделска земя. Ще се счита ли за нарушение на условията за изпълнение, ако през първата стопанска година (2026/2027) след одобрение и сключване на Административен договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ кандидата реализира свое намерение да разши икономическия размера на стопанството си	От запитването не става ясно дали хипотезата кандидата да „*реализира свое намерение да разши икономическия размера на стопанството си до около 13 600 евро СПО с отглеждане на кокошки носачки в новосъздадена животновъдна ферма“* се отнася до промяна на бизнес плана или представлява заложеното в него увеличение на стопанството. Изискванията към планираното увеличение са посочени в раздел 9. „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ от Условията за кандидатстване. Описаната от Вас хипотеза, в случай че същата се отнася за доказване на началния икономически размер на стопанството с „*отглеждането на*

		до около 13 600 евро СПО с отглеждане на кокошки носачки в новосъздадена животновъдна ферма?	*зеленчукови култури*“ и планирано увеличение на стопанството в бизнес плана „*с отглеждане на кокошки носачки в новосъздадена животновъдна ферма*“ би било допустимо при спазване на изискванията в насоките за кандидатстване. В случай че доказването на началния икономически размер на стопанството е със „зеленчукови култури“ в намерение, в изпълнение на т. 2.2 от раздел 2. „Финансово изпълнение на проектите и плащане“, ДФЗ-РА извършва проверка/посещение на място за установяване спазване на намерението за засаждане/засяване на земеделските култури по реда на чл. 40, ал. 3 от Наредба № 4 от 2024 г. Възможностите за промяна на административния договор са посочени в точки 3 и 4 от раздел 1. „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение. Обръщаме внимание, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“.

48	**09/10/2026**	**Radoslav Madjev** Здравейте, След проведен телефонен разговор със служител на ДФ „Земеделие“ бях насочен да изпратя писмено запитване до фонда. Впоследствие получих отговор, че въпросът следва да бъде отправен към Управляващия орган на СПРЗСР 2023–2027 г. В тази връзка се обръщам към Вас с молба за разяснение относно условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, втори прием. Съгласно т. 2.2 от условията, към датата на подаване на заявлението кандидатите трябва да: „са започнали да отглеждат животни в собствен/нает животновъден обект и/или да стопанисват земя с цел производството на земеделска и животинска продукция“. В моя случай: • Животновъдните обекти са пчелини, регистрирани през ноември 2022 г. • Регистриран съм за първи път като земеделски стопанин през октомври 2025 г. • Първите пчелни семейства са официално вписани в животновъдните обекти през 2026 г. • Преди 2026 г. в животновъдните обекти не са били регистрирани пчелни семейства. Моля за разяснение коя дата се приема за дата на започване на отглеждане на животни по смисъла на т. 2.2 и съответно при определяне на 24-месечния срок за установяване на земеделското стопанство: 1. Датата на регистрация на животновъдните обекти през 2022 г., въпреки че към този момент в тях няма регистрирани пчелни семейства; или	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 8.

		2. Датата на първото официално вписване на пчелни семейства в животновъдните обекти през 2026 г.? Моля също да уточните дали самата регистрация на животновъден обект, без наличие на регистрирани животни в него, се счита за започване на животновъдна дейност за целите на интервенцията. Уточнявам, че запитването ми е свързано с тълкуването на условията за кандидатстване, а не с искане за предварителна оценка на конкретно проектно предложение. Благодаря предварително за отделеното време и съдействието. С уважение, Радослав Маджев	
49	**09/10/2026**	**Моника** Здравейте, Имам въпрос относно началната дата на регистрация на ЖО. Регистрацията на ЖО е направена на 15.05.2025г. Имала съм договор за наем на целия имот с дата 13.02.2025 преди да имам регистриран ЖО Регистрацията на ЖО е направена на 15.05.2025г. На дата 9.03.2026г. имам направен 10 годишен договор за наем Въпроса ми е защо от Съвети в Земеделието вземат в заявлението датата 13.02.2025, като в програмата ясно е записано " Начало на регистрацията" Другият ми въпрос е относно това, че от Април месец 2026г. съм член към НАционална Овцевъдна и Козевъдна Асоциация - НОКА и участвам с 15 евро капитал, като член на кооператива	Съгласно т. 2.2 от подраздел I от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, от Условията за кандидатстване, кандидатите следва да са започнали да отглеждат животни в собствен или нает животновъден обект и/или да стопанисват земя с цел производство на земеделска и животинска продукция. Съгласно т. 3 от същия раздел, изискванията по т. 2.1 и т. 2.2 се считат за изпълнени, когато заявлението за подпомагане е подадено не по-късно от 24 месеца, считано от датата, на която е настъпило първото от събитията по т. 2.1 и т. 2.2. При прилагане на посочените разпоредби определяща е датата на първото настъпило събитие по т. 2.1 и т. 2.2 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, подраздел I от Условията за кандидатстване.

		- Кооператив Север 208172089. Защото животните ни минават под селекция. Не съм вземала абсолютно никакви пари от този Кооператив Север ООД. Какви са условията докуметално да покажа това. От Съвети в Земеделието ме карат да попълвам таблици с обороти на дружеството към 2025г. Аз не съм участвала 2025г., няма как да изисквам обороти за 2025г. А от тази г. - Април 2026 съм включена заради селекцията на животните, но без да вземаме каквито и да е средства. Прилагам документи С Уважение, Моника Вичева	Поставените от Вас въпроси относно членството Ви в Националната овцевъдна и козевъдна асоциация (НОКА), участието Ви в „Кооператив Север“, получаването на средства от кооператива и представянето на данни за неговите обороти не са предмет на разясненията по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от СПРЗСР 2023-2027 г. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“.
50	**09/10/2026**	**Марин Лилов Иванов** Здравейте, съдружник и управител в "АГРО ЛИМ -2017 "ООД, регистрирана като ЗС през 2017 г. Възможно ли е да се регистрирам като ЗС физическо лице и да участвам по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием. За целта планирам да прехвърля дяла си в ООД на трето лице. А по интервенцията ще участвам с други наети земи.	Съгласно т. 1 от подраздел II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, не се считат за изпълнени условията по т. 2.1 и т. 2.2 от подраздел I, когато някое от посочените в т. 1.1–1.3 обстоятелства е настъпило по-рано от 24 месеца преди датата на подаване на заявлението за подпомагане. Разпоредбата обхваща и юридическо лице, чийто мажоритарен дял от капитала се притежава или се е притежавал от кандидата, както и случаите, в които кандидатът е имал качеството на управляващ и представляващ юридическото лице.

			С оглед на предоставената във Вашето запитване информация не може да бъде направена преценка във връзка с установяване на съответствието Ви с критериите за допустимост за предоставяне на финансово подпомагане по интервенцията. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
51	**09/10/2026**	**Светла Сиракова** Във връзка с втория прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ моля за разяснение по следния въпрос: Млад фермер иска да кандидатства с отглеждане на патици за втлъстен черен дроб. Технологията включва отглеждане на патиците от еднодневна до 80 дневна възраст, гушене 2 седмици и реализация.Този цикъл се повтаря няколко пъти в годината, т. е правят се няколко оборота. Въпросът ми е - при изчисление на първоначалното СПО на стопанството коя бройка патици се взима - броят на птиците при зареждане на една	Съгласно Работен лист „Инструкции“ от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на СПО“ към Условията за кандидатстване, код 4021- Патици включва *всички патици, отглеждани в стопанството, без разлика в пола, възрастта и направлението за реализация. Тук се включват и патиците за производство на втлъстен черен дроб.*

		партида /първата/ или броят на птиците от всички партиди , които ще бъдат угоени през годината? Благодаря!	
52	**09/10/2026**	**Милкана Сертова** Здравейте, имам следното запитване и моля за разяснение по настоящата Интервенция - **II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“** Планираме отглеждане на микро растения (микро зеленчуци), както и на микробилки и впоследствие определени ядливи цветя. Производството ще бъде изцяло в контролирана закрита среда в с. Дерманци. Основното производствено помещение е около 32 m², но технологията е вертикална – планирани са 12 производствени стелажа с по 5 реални производствени нива, т.е. действителната култивационна площ е значително по-голяма от подовата площ на помещението. Производството също така е циклично, като при микро растенията в рамките на годината могат да се реализират множество последователни производствени цикли. Точно тук възниква въпросът за определянето на стандартния производствен обем (СПО).	Представената в запитването информация е непълна, поради което УО не може да даде категоричен отговор на поставените въпроси. Необходимо е да бъде уточнен вида на микрозеленчуците и билките.

		За нас е важно да разберем как би следвало да бъде изчислен икономическият размер на такъв тип стопанство: дали при вертикално производство се признава реалната култивационна площ на всички производствени нива, или се отчита единствено физическата/подовата площ, върху която са разположени стелажите. Също така е важно да се установи как се третират многократните производствени цикли през годината и към кои конкретни категории и коефициенти от таблицата за СПО следва да бъдат отнесени микро растенията (микро зеленчуците), тъй като за тях няма очевидна самостоятелна категория. Например при нашия модел една сравнително малка физическа площ може да има значителен реален производствен капацитет заради петте вертикални нива и кратките производствени цикли. Ако обаче за СПО се признае само площта на пода, без вертикалните нива, нормативният икономически размер на стопанството може да се окаже съвсем различен от реалния му производствен капацитет. Ще съм благодарна да ми дадете Вашето мнение как бихте структурирали и изчислили СПО при подобен проект и дали виждате риск това да бъде пречка за допустимостта по програмата. Поздрави!	
53	**09/10/2026**	**Любо** Здравейте,	Съгласно т. 1 от подраздел II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, не се считат за изпълнени условията по т. 2.1 и т. 2.2 от

		Бих искал да получа разяснение относно допустимостта за кандидатстване на физическо лице по Интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“. До момента никога не е бил регистриран като земеделски стопанин нито като физическо лице, нито като едноличен търговец (ЕТ). В миналото е бил съдружник с 1% участие в ООД, регистрирано като земеделски стопанин. Никога не е бил управител или представляващ дружеството. Към датата на кандидатстване вече не е съдружник в дружеството. В тази връзка, счита ли се предходното му участие с 1% в капитала на това ООД за обстоятелство по раздел II, т. 1.1 от Критериите за недопустимост на кандидатите и представлява ли то пречка да изпълня изискването по т. 2.1 от раздел I – да е регистриран за първи път като земеделски стопанин? Моля за конкретен отговор дали при описаните обстоятелства въпросната личност е допустим кандидат като физическо лице. Благодаря Ви предварително	подраздел I, от същия раздел, когато някое от посочените в т. 1.1–1.3 обстоятелства е настъпило по-рано от 24 месеца преди датата на подаване на заявлението за подпомагане. Разпоредбата обхваща и юридическо лице, чийто мажоритарен дял от капитала се притежава или се е притежавал от кандидата. В нея се разглеждат и случаите, в които кандидатът е имал качеството на управляващ и представляващ юридическото лице, което не е част от информацията, представена във Вашето запитване. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.

54	**10/10/2026**	**Ваня** Здравейте, Имам следния въпрос по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием: В таблицата за изчисляване на СПО за **Телета и малачета до 1 г.** е посочен показател за изчисляване на СПО **234**. При задаване напр. на 10 животни, обаче, се получава резултат 0 /нула/. Същият резултат се получава и при въвеждане на данни в заявлението. Въпросът ми е къде следва да отнеса тези животни, за да се начисли съответното СПО и за тях, напр. при 10 телета и малачета до 1 г. да се получи съответно резултат 234*10, т.е. 2 340 евро СПО? Благодаря предварително!	Съгласно работен лист „Специални случаи“ от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване *„Изчисляването на икономическия размер на земеделските стопанства, отнасящи се до животни от рода на едрия рогат добитък под едногодишна възраст, се вземат предвид, когато се изчислява общата стандартна продукция/СП на стопанството, само когато в стопанството има повече животни от рода на едрия рогат добитък под едногодишна възраст отколкото крави. Взема се предвид само стандартната продукция / СП, отнасяща се до превишаващия броя на кравите на броя на животните от рода на едрия рогат добитък под едногодишна възраст*“.
55	**10/10/2026**	**Нено Костов** Здравейте, Имам следния въпрос по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием: В таблицата за изчисляване на СПО за **Телета и малачета до 1 г.** е посочен показател за изчисляване на СПО **234**. При задаване напр. на 10 животни, обаче, се получава резултат 0 /нула/. Същият резултат се получава и при въвеждане на данни в заявлението. Въпросът ми е къде следва да отнеса тези животни,	Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 54

		за да се начисли съответното СПО и за тях, напр. при 10 телета и малачета до 1 г. да се получи съответно резултат 234*10, т.е. 2 340 евро СПО? Благодаря предварително!	
56	**10/10/2026**	**Доротея Бальовска** Подготвят се две отделни заявления за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – прием 2026 г. Двамата кандидати , имат различни адреси по лична карта, имат общо дете, но нямат сключен граждански брак. Всеки от тях възнамерява да създаде и управлява самостоятелно земеделско стопанство. Едното стопанство включва лични земеделски площи, а другата част са аренувани, като се планира първоначално производство на дини, а впоследствие създаване на кайсиеви насаждения. Стопанството на другия партньор, включва отделни земеделски площи, предоставени под аренда от трето лице, като се планира производство на дини и пъпеши. Всеки кандидат ще има отделни документи за правно основание за ползване на земята, отделна регистрация и собствен бизнес план. Намерението е всеки самостоятелно да организира и управлява производството, да носи разходите и рисковете за своето стопанство и да изпълнява индивидуалните си задължения по проекта.	Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, подраздел I, т. 12.1 от Условията за кандидатстване условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът/съпругата на кандидата физическо лице, на едноличния собственик на капитала на ЕООД или на собственика на предприятието на ЕТ има отделно земеделско стопанство, включително в предвидените в разпоредбата случаи, и общият икономически размер на двете земеделски стопанства надвишава 30 000 евро СПО. В т. 12.1 са посочени съпругът и съпругата на кандидата. В Условията за кандидатстване не е предвидено изрично приравняване на лицата във фактическо съжителство към съпрузи за целите на тази разпоредба единствено въз основа на обстоятелството, че имат общо дете. Обстоятелствата, че кандидатите разполагат с отделни земеделски площи, различни правни основания за ползването им, отделни регистрации, самостоятелни бизнес планове и намерение самостоятелно да организират и управляват производствената си дейност, следва

		Моля за официално разяснение: Представлява ли самият факт, че кандидатите имат общо дете, основание за недопустимост на едно или и на двете заявления? При какви конкретни условия две отделни стопанства на лица във фактическо съжителство могат да бъдат признати за самостоятелни по интервенция II.Д.1? Прилага ли се т. 12.1 от условията за кандидатстване към лица във фактическо съжителство, които нямат сключен граждански брак? Ако да, как се определя приложимият общ икономически размер на стопанствата? Какви документи и фактически обстоятелства следва да представим, за да докажем реалната самостоятелност на двете стопанства? Има ли значение, че площите са предоставени от различни лица, че производствените планове са различни и че всеки кандидат самостоятелно ще управлява своето производство? Молим за конкретно посочване на приложимите точки от условията за кандидатстване и нормативните разпоредби, за да можем да структурираме заявленията правилно. Благодарим предварително за съдействието. С уважение,	да бъдат отразени в съответните заявления и приложените към тях документи. Тези обстоятелства имат значение при преценката на представената информация, но сами по себе си не представляват предварително потвърждение за допустимостта на кандидатите. Допустимостта на всяко заявление се преценява съобразно всички приложими изисквания на Условията за кандидатстване и представените документи. Не може да бъде дадено предварително категорично становище за одобрението на конкретните заявления единствено въз основа на описаните в запитването обстоятелства. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г., разясненията относно условията за кандидатстване не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати. Обръщаме внимание, че съгласно т. 9 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ *не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство.* Изкуственото създаване на условията, необходими за получаване на

			предимство е дефинирано в раздел 2 „Определения“ като всяко установено условие, съгласно чл. 62 от Регламент (ЕС) 2021/2116. Член 62 „Клауза за заобикалянето“ от Регламент (ЕС) 2021/2116 гласи, че „*без да се засягат специалните разпоредби на правото на Съюза, държавите членки вземат ефективни и пропорционални мерки, за да предотвратят заобикалянето на разпоредби на правото на Съюза и гарантират по-специално, че никакво предимство, предвидено в законодателството в областта на селското стопанство, не се предоставя на физическо или юридическо лице, за което е установено, че условията, необходими за получаване на такива предимства, са създадени изкуствено, в противоречие с целите на посоченото законодателство*“.
57	**10/10/2026**	**Ваня** Здравейте, Имам следния въпрос по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием: В таблицата за изчисляване на СПО за **Телета и малачета до 1 г.** е посочен показател за изчисляване на СПО **234**. При задаване напр. на 10 животни, обаче, се получава резултат 0 /нула/. Същият резултат се получава и при въвеждане на данни в заявлението. Въпросът ми е къде следва да отнеса тези животни, за да се начисли съответното СПО и за тях, напр. при 10 телета и малачета до 1 г. да се получи съответно резултат 234*10, т.е. 2 340 евро СПО?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 54.

		Благодаря предварително!	
58	**10/10/2026**	**Мария Димитрова** Запитване по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием При отчета на бизнес плана за нарастването от 4000 евро необходими ли са дългосрочни договори за земята или може с едногодишни? С уважение Мария Димитрова	Условието на т. 5.2 от Раздел 7 „ Допустими кандидати/бенефициенти“ се отнася само за изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8000 евро СПО. Документите, които се изискват във връзка с планираното увеличение на стопанството са съгласно т. 12 и 13 от Приложение А „Списък с документи, които се прилагат към искане за второ плащане“ към Условията за изпълнение.
59	**10/10/2026**	**Георгиев** Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготовката на бизнес план по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за разяснение относно допустимостта на следните варианти за планиране и развитие на земеделското стопанство, имам два въпроса. 1. В бизнес плана предвиждам отглеждането на **90 дка царевица за зърно**, предназначена за изхранване на животните в стопанството. Тази земеделска дейност е предвидена като част от планираното производство през настоящата стопански години на изпълнение на бизнес плана. Считано от първата стопанска година на изпълнение на бизнес плана – 2027/2028 г., предвиждам отглеждането на **82 кози**, като този брой ще се поддържа до последната стопанска година от изпълнението на бизнес плана.	**1**. Съгласно т. 4 от раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“: *„Бизнес планът трябва да показва:* *4.1. че икономическият размер на стопанството на кандидатът измерен в СПО за периода от датата на подаване на заявлението за подпомагане до осъществяване на планираното*

		Предвиденото увеличение на икономическия размер на стопанството с **2 500 евро СПО** планирам да бъде постигнато чрез отглеждането на **32 овце майки**. Предвиждам и инвестиции на обща стойност **7 500 евро** за закупуване на доилни апарати, система за видеонаблюдение и трактор с тороразпръскващо ремарке. В тази връзка моля за разяснение: · Допустимо ли е в бизнес плана да се предвиди отглеждането на 90 дка царевица за зърно, предназначена за изхранване на животните в стопанството, като тази дейност е планирана само през настоящата стопански години на изпълнение на бизнес плана? · Допустимо ли е от първата стопанска година на изпълнение на бизнес плана да се планира отглеждането на 82 кози и поддържането на този брой до последната стопанска година? · Допустимо ли е увеличението на икономическия размер на стопанството с 2 500 евро СПО да бъде постигнато чрез отглеждането на 32 овце майки, при условие че в стопанството се отглеждат и кози? · Допустимо ли е в бизнес плана да се включат инвестиции на обща стойност 7 500 евро за закупуване на доилни апарати, система за видеонаблюдение и трактор с тороразпръскващо ремарке? Моля да уточните дали всяка от посочените инвестиции е допустима съгласно приложимите условия за кандидатстване и изпълнение. 2. Необходимо ли е бизнес планът първоначално да бъде разработен с отглеждане на царевица за зърно през целия	*увеличение по т. 3.2.1 или т. 3.2.2, е над 8 000 СПО.* *4.2. че кандидатът ще поддържа увеличение на стопанството, измерено в СПО, не по-малко от посоченото по т. 3.2.1 или т.3.2.2., както и икономическия размер на стопанството, измерен в СПО, за който кандидатства, за периода от подаване на искането за второ плащане до изтичане на пет години от датата на подаване на заявление за подпомагане.* В Приложение № 3 „Заявление за подпомагане“ в таблица III.А. „ Налична (използване) в стопанството земя, кандидата посочва цялата обработваема земя, налична за стопанството, включително и земята, върху която са разположени производствените сгради на земеделското стопанство (животновъдни сгради, оранжерии, гъбарници и т.н.). Земята, отдадена под наем, аренда и преаренда на трети лица, се посочва в таблица III.А.2. Допълнително в Таблица 9 „Растениевъдство“ се посочват културите и площа засяти/засадени през съответните стопански години. Обръщаме внимание, че цитираните от вас инвестиции, а именно: „*доилни апарати, система за видеонаблюдение и трактор с тороразпръскващо ремарке*“ отговарят на изискванията за дълготрайни материални активи, ако стойностния праг на същественост за дълготрайния материален актив, определен в

		петгодишен период на изпълнение, като непосредствено след сключването на административния договор бъде подадено искане за анекс на договора и на бизнес плана по реда на т. 3.3.2 от Условията за изпълнение? Целта на това изменение е промяна на производствената програма и преминаване от сектор „Растениевъдство“ към сектор „Животновъдство“, така че още от първата стопанска година на изпълнение на бизнес плана стопанството да бъде изцяло с отглеждане на овце и кози, без да се предвижда отглеждане на царевица през останалия периода на изпълнение. Допустимо ли е прилагането на този подход и може ли искането за анекс на договора и на бизнес плана да бъде подадено непосредствено след сключването на административния договор, така че промяната в производствената програма да обхване периода от първата стопанска година на изпълнение. Моля за конкретен отговор по всеки от поставените въпроси с оглед правилното разработване на бизнес плана и спазването на приложимите условия по интервенцията. С уважение,	счетоводната политика на данъчнозадълженото лице и не по-ниско от седемстотин лева. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“. **2.** Съгласно т. 4.1. от Раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение: „*Промените на административния договор, заявлението за подпомагане и бизнес плана са допустими само в случаите, когато това не води до несъответствие с критериите за подбор, по които заявлението за подпомагане на бенефициента е било оценено и изменението ще доведе до брой на точките по-малък от минималния брой на точките за заявленията за подпомагане, за които е бил наличен бюджет, но не по-малко от минималния брой, определен в условията за кандидатстване по съответния прием*“. В същото време от запитването Ви става ясно, че цитираната промяна е реално планирана преди

			подаване на заявлението за подпомагане. Обръщаме внимание, че съгласно т. 9, II. Критерии за недопустимост на кандидатите от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ *не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство*. Изкуственото създаване на условията, необходими за получаване на предимство е дефинирано в раздел 2 „Определения“ като всяко установено условие, съгласно чл. 62 от Регламент (ЕС) 2021/2116. Член 62 „Клауза за заобикалянето“ от Регламент (ЕС) 2021/2116 гласи, че „*без да се засягат специалните разпоредби на правото на Съюза, държавите членки вземат ефективни и пропорционални мерки, за да предотвратят заобикалянето на разпоредби на правото на Съюза и гарантират по-специално, че никакво предимство, предвидено в законодателството в областта на селското стопанство, не се предоставя на физическо или юридическо лице, за което е установено, че условията, необходими за получаване на такива предимства, са*

			създадени изкуствено, в противоречие с целите на посоченото законодателство“.
РАЗЯСНЕНИЯ по въпроси, постъпили в периода от 11.10.2026 г. до 13.10.2026 г.			
60	**11/10/2026**	**ЗП Силвия Петрова** Здравейте, Във връзка с кандидатстването ми по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ бих искал да получа разяснение относно допустимостта на предвидени инвестиции по Приложение № 7. Стопанството ми се намира в района на гр. Габрово, в планински район, и е насочено към оранжерийно производство на зеленчуци. С цел модернизация, повишаване на сигурността и осигуряване на по-добри условия за производство планирам следните инвестиции: 1. Соларна система за видеонаблюдение Закупуване на 5 броя двойни соларни Wi-Fi камери с две камери по 3 MP, соларен панел, акумулаторна батерия, детекция на движение, нощно виждане и дистанционен достъп през мобилно приложение. Камерите ще се използват за наблюдение на оранжериите, оборудването и достъпа до стопанството. 2. Автоматизирана система за отопление на оранжериите Закупуване на газови калорифери, работещи с пропан-бутан, с термостатично управление и автоматично включване и изключване според зададената температура. Предвижда се независимо управление на отоплението в отделните оранжерии. Инвестицията е необходима за защита на растенията от ниски температури, ранно започване и удължаване на производствения сезон предвид климатичните условия в района.	

		Моля да ми разясните: 1. Могат ли посочените инвестиции да бъдат признати като иновации по Приложение № 7 към актуалния прием по интервенция II.Д.1? 2. Необходимо ли е оборудването да притежава конкретни технически характеристики или функционалности, за да отговаря на изискванията за иновация? 3. Може ли автоматизираното температурно управление на газовото отопление да бъде прието като внедряване на иновативно решение за адаптация към климатичните условия и управление на микроклимата? 4. Може ли соларното видеонаблюдение да бъде признато като иновативно цифрово решение за управление и сигурност на земеделското стопанство? 5. Какви технически документи, спецификации или допълнителни доказателства следва да бъдат представени за обосноваване на тези инвестиции? Моля за конкретно разяснение спрямо условията на настоящия прием и приложимите критерии по Приложение № 7, за да мога да планирам инвестициите си в съответствие с изискванията на програмата. Благодаря предварително за съдействието!	1., 2., 3. и 4. Цитираната от Вас „*Соларна система за видеонаблюдение*“ би попаднало в обхвата на Приложение № 7 към Условията за кандидатстване, ако същата има характер на системи и оборудване което се използва за събиране, обработка и анализ на данни и информация от различните фази по отглеждане, производство, съхранение и продажба на селскостопански продукти/животински и растителни продукти. Цитираната от Вас „*Автоматизирана система за отопление на оранжериите*“ би попаднало в обхвата на Приложение № 7 към Условията за кандидатстване, ако същата има характер на автоматизирана и роботизирана системи (вкл. прилежащ софтуер) за производство и защита на селскостопанските култури и по-конкретно оранжерия с електронно управление на микроклимата . Следва да имате предвид, че окончателната преценка за съответствието на представените документи с условията за кандидатстване се извършва при разглеждане на заявлението за подпомагане. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“. 5. Документите, които бенефициентите следва да предоставят към искането за второ плащане при закупуване на инвестициите, попадащи в обхвата на цифровизация, опазване на околната среда или справяне с климатичните промени са посочени в Приложение А към Условията за изпълнение.

61	**11/10/2026**	**Георгиев** Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготовката на бизнес план по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за разяснение относно допустимостта на следните варианти за планиране и развитие на земеделското стопанство, имам два въпроса. 1. В бизнес плана предвиждам отглеждането на **90 дка царевица за зърно**, предназначена за изхранване на животните в стопанството. Тази земеделска дейност е предвидена като част от планираното производство през настоящата стопански години на изпълнение на бизнес плана. Считано от първата стопанска година на изпълнение на бизнес плана – 2027/2028 г., предвиждам отглеждането на **82 кози**, като този брой ще се поддържа до последната стопанска година от изпълнението на бизнес плана. Предвиденото увеличение на икономическия размер на стопанството с **2 500 евро СПО** планирам да бъде постигнато чрез отглеждането на **32 овце майки**. Предвиждам и инвестиции на обща стойност **7 500 евро** за закупуване на доилни апарати, система за видеонаблюдение и трактор с тороразпръскващо ремарке. В тази връзка моля за разяснение: · Допустимо ли е в бизнес плана да се предвиди отглеждането на 90 дка царевица за зърно, предназначена за изхранване на животните в	1. Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 59 от 10/10/2026.

		стопанството, като тази дейност е планирана само през настоящата стопански години на изпълнение на бизнес плана? · Допустимо ли е от първата стопанска година на изпълнение на бизнес плана да се планира отглеждането на **82 кози майки** и поддържането на този брой до последната стопанска година? · Допустимо ли е увеличението на икономическия размер на стопанството с **2 500 евро СПО** да бъде постигнато чрез отглеждането на 32 овце майки, при условие че в стопанството се отглеждат и кози? · Допустимо ли е в бизнес плана да се включат инвестиции на обща стойност **7 500** евро за закупуване на доилни апарати, система за видеонаблюдение и трактор с тороразпръскващо ремарке? Моля да уточните дали всяка от посочените инвестиции е допустима съгласно приложимите условия за кандидатстване и изпълнение. 2. Необходимо ли е бизнес планът първоначално да бъде разработен с отглеждане на царевица за зърно през целия петгодишен период на изпълнение, като непосредствено след сключването на административния договор бъде подадено искане за анекс за изменение на договора и на бизнес плана по реда на т. 3.3.2 от Условията за изпълнение? Целта на това изменение е промяна на производствената програма и преминаване от сектор „Растениевъдство“ към сектор „Животновъдство“, така че още от първата стопанска година на изпълнение на бизнес плана стопанството да бъде изцяло с отглеждане на **овце майки и кози майки**, без да се предвижда отглеждане на царевица през периода на изпълнение. Допустимо ли е прилагането на този подход и може ли искането за анекс на договора и на бизнес плана да бъде	

		подадено непосредствено след сключването на административния договор, така че промяната в производствената програма да обхване периода от първата стопанска година на изпълнение. Моля за конкретен отговор по всеки от поставените въпроси с оглед правилното разработване на бизнес плана и спазването на приложимите условия по интервенцията.	
62	**11/10/2026**	**Simona Ivanova** Уважаеми госпожи и господа, Бих искала да получа писмено разяснение относно възможността ми да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ в рамките на приема през 2026 г. Към момента работя по трудово правоотношение и се осигурявам върху максималния месечен осигурителен доход. Имам висше икономическо образование със специалност в областта на финансите и счетоводството. До момента не съм била регистрирана като земеделски стопанин. Обмислям да създам собствено земеделско стопанство, като наема приблизително 30 дка съществуваща сливова градина от съпруга на майка ми. Насажденията са били включени в негов предходен проект по програма „Млад фермер“, който е приключил преди	В утвърдените насоки за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, публикувани на страницата на Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., са посочени всички условия за кандидатстване и изпълнение на одобрените заявления за подпомагане, включително условията за недопустимост на кандидатите и дейностите. Икономическият размер на стопанството, измерен в СПО, се изчислява по таблица, която също е част от Условията за кандидатстване - Приложение № 2. Обръщаме внимание, че съгласно чл. 6, ал. 11 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/, когато едно лице получава доходи от дейности на различни основания по чл. 4 от КСО, осигурителните вноски се дължат върху сбора от осигурителните доходи, но върху не повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. В чл. 6, ал. 11 Законът

		години. По моя информация към момента няма неизпълнени задължения по този проект. Във връзка с изложеното, бих искала да получа разяснение по следните въпроси: 1. **Допустимо ли е да кандидатствам по интервенция II.Д.1**, при положение че работя на трудов договор и се осигурявам върху максималния осигурителен доход? Необходимо ли е да прекратя трудовото си правоотношение или да изпълня допълнителни условия във връзка с управлението на стопанството? 2. **Допустимо ли е да наема сливовата градина от съпруга на майка ми**, при положение че същите площи са били включени в негов приключил проект по „Млад фермер“? Има ли ограничения, свързани със свързани лица, предходно подпомагане или повторното използване на същите земеделски площи в нов проект? 3. Необходимо ли е да са изминали определен брой години от приключването на предходния проект, за да могат същите площи да бъдат включени в ново стопанство на друг кандидат? 4. **Какви са изискванията към договора за наем** на земеделската земя по отношение на минималния срок, регистрацията и доказването на правното основание за ползване на площите? 5. Какъв трябва да бъде минималният икономически размер на стопанството, изчислен в стандартен производствен обем (СПО), и достатъчни ли биха били приблизително 30 дка сливова градина, за да покрия изискванията за кандидатстване и изпълнение на бизнес плана?	урежда и поредността, по която се вземат предвид доходите. В допълнение, следва да имате предвид, че в рамките на настоящия прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., потенциалните кандидати могат да се възползват от безплатни консултантски услуги и съдействие при подготовката на заявленията за подпомагане и бизнес плановете от страна на Националната служба за съвети в земеделието.

		6. Има ли специфични изисквания към образованието или професионалната квалификация на кандидата и би ли било необходимо да премина допълнително земеделско обучение предвид висшето ми икономическо образование? 7. **Какви са задълженията ми за осигуряване**, ако продължа да работя по трудов договор и едновременно с това се регистрирам като земеделски стопанин и изпълнявам одобрен проект? Как се определят осигурителните вноски в този случай, когато вече се осигурявам върху максималния месечен осигурителен доход? 8. Има ли други ограничения или специфични условия, които следва да взема предвид, преди да регистрирам земеделско стопанство и да сключа договор за наем? Ще бъда благодарна, ако получа конкретни разяснения по посочените въпроси и, при възможност, препратки към съответните разпоредби от условията за кандидатстване и приложимата нормативна уредба. Целта ми е да установя предварително дали отговарям на изискванията, преди да предприема регистрация на земеделско стопанство и да поема финансови и договорни ангажименти. Благодаря предварително за отделеното време и съдействието.	

63	**12/10/2026**	**Георги Георгиев** Уважаеми госпожи и господа, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за разяснение относно допустимостта на кандидат, който възнамерява да изгради ново автоматизирано помещение за отглеждане на култивирана кладница с площ до 100 кв.м. Планира се използване на закупени готови блокове със субстрат и мицел, без собствено производство на субстрат. Производството ще започне след одобрение и изграждане на обекта. Моля да уточните: 1. Как се изчислява началният стандартен производствен обем (СПО) за култивирана кладница съгласно Приложение № 2? 2. Необходимо ли е производството вече да е започнало към датата на кандидатстване, или е допустимо началният СПО да се формира по друг предвиден в условията начин? 3. Какви регистрационни и документални изисквания трябва да бъдат изпълнени преди подаване на заявлението? Целта ми е да подготвя реалистичен и устойчив бизнес план при пълно спазване на условията за кандидатстване. Благодаря предварително за съдействието.	Съгласно работен лист „Инструкция“ от Приложение № 2 към Условията за кандидатстване, „Култивирани гъби – кладница“ се отнасят към код 30942. При изчисляване на стандартния производствен обем се включват площите, заети с гъби кладница. Отбелязва се площта кв.м., върху които се отглеждат гъби кладница през последните 12 месеца. Съгласно т. 4 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, когато икономическият размер на стопанството се доказва с намерение за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще бъде извършено засаждането/засяването. Условията за допустимост на кандидатите и дейностите са посочени в раздели 7 и 8 на Условията за кандидатстване. Изискуемите документи и изискванията към тях са определени в раздел 14 от УК. Едно от ключовите условия за допустимост на кандидатите е те да са регистрирани за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Наредба № 3 от 1999 г.). При извършване на регистрацията, земеделските стопани подават в областните дирекции „Земеделие“ анкетна карта за регистрация на земеделския стопанин, в която изрично посочват използваната земеделска земя, в това число начина ѝ на трайно ползване, а именно: полски култури, зеленчукови градини, оранжерии, парници, трайни

			насаждения, естествени ливади, мери и пасища, други (угар). Информацията, предоставена в запитването е недостатъчна за произнасяне на УО относно допустимостта на кандидата съгласно описаната хипотеза. Следва да имате предвид, че окончателната преценка за съответствието на представените документи с условията за кандидатстване се извършва при разглеждане на заявлението за подпомагане. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.

64	**12/10/2026**	**Виктория Върбанова** Здравейте, Имам намерение да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ и бих искала да получа разяснение относно допустимостта на отглеждането на калифорнийски червей и изчисляването на стандартния производствен обем (СПО). Разполагам със земеделски имот с площ 3 дка (3000 кв. м), който по документи е със статут и начин на трайно ползване „лозе“. На терена обаче няма останали лози и на практика площта е нива, използвана като обработваема земя. Обмислям да използвам площта за отглеждане на калифорнийски червей с цел производство на биохумус. Моля за разяснение по следните въпроси: 1. Допустимо ли е отглеждането на калифорнийски червей да бъде включено в стопанството при кандидатстване по интервенция II.Д.1 за приема през 2026 г.? 2. Какъв е актуалният коефициент за изчисляване на СПО за калифорнийски червей, приложим за този прием, и в каква мерна единица се изчислява? 3. При какви условия и въз основа на какви документи се признава площта за отглеждане на калифорнийски червей при изчисляването на СПО?	Съгласно т. 2.5 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване кандидатите, развиващи животновъдна дейност, към датата на подаване на заявлението за подпомагане следва да са собственици и/или наематели на животновъдните сгради и помещения, използвани за животновъдната дейност. Съгласно т. 17 от същия раздел за кандидатите, развиващи животновъдна дейност, се изисква регистрация на животновъден обект по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност. Обръщаме внимание, че съгласно т. 4 от раздел „Допустими кандидати“ *при изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване, включване на трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал, както и включване на ягоди с намерение за засаждане.* В допълнение може да се запознаете с отговор на въпрос № 14 от 05/10/2026 г.

		4. Необходимо ли е да бъде променен начинът на трайно ползване на имота от „лозе“, преди да започна дейността и да кандидатствам по интервенцията? 5. Какви регистрации, разрешителни или други документи са необходими за законното осъществяване на тази дейност и за признаването ѝ при кандидатстване? 6. Има ли специфични ограничения или изисквания относно началния икономически размер на стопанството, когато СПО се формира чрез отглеждане на калифорнийски червей? Ще Ви бъда благодарна за писмен отговор и, ако е възможно, за насочване към приложимите нормативни документи и актуалната таблица с коефициентите за СПО за приема през 2026 г. Благодаря предварително за съдействието!	
65	**12/10/2026**	Ibrahim Kapo Уважаеми госпожи и господа, На възраст съм между 18 и 40 години и желая да започна пчеларство от нулата. Притежавам 3 ара земя, нямам пчелни семейства и нямам начален собствен капитал. Интересувам се от кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ — втори прием.	Съгласно т. 2.5 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване кандидатите, развиващи животновъдна дейност, към датата на подаване на заявлението за подпомагане следва да са собственици и/или наематели на животновъдните сгради и помещения, използвани за животновъдната дейност. Съгласно т. 17 от същия раздел за кандидатите, развиващи животновъдна дейност, се изисква регистрация на животновъден обект по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност. В допълнение съгласно т. 4 от раздел „Допустими кандидати“ *при изчисляване на икономическия размер*

		Моля за конкретно писмено разяснение по следните въпроси: Допустимо ли е да кандидатствам, ако към датата на подаване все още нямам пчелни семейства? Може ли началният икономически размер от минимум 8 000 евро СПО да бъде формиран чрез намерение за закупуване на пчелни семейства след получаване на първото плащане? Ако това не е допустимо, има ли законен вариант за кандидатстване по този прием за човек, който започва пчеларство от нулата и няма собствени средства? Какви документи са необходими за доказване на правото за използване на мястото за пчелина и какви са изискванията за регистрацията му? Моля да уточните и дали разходите за кошери, пчелни семейства и друго пчеларско оборудване могат да бъдат включени в бизнес плана и изпълнени след първото плащане. Благодаря предварително за конкретния отговор по условията на втория прием.	*на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване, включване на трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал, както и включване на ягоди с намерение за засаждане.* Следва да имате предвид, че окончателната преценка за съответствието на представените документи с условията за кандидатстване се извършва при разглеждане на заявлението за подпомагане. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: *„Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати*“.
66	**12/10/2026**	Ergyun Dzhemal Здравейте, На 39 години съм и на 3 май ще навърша 40 години. През 2014 г. бях регистриран като земеделски стопанин с дейност отглеждане на калифорнийски червеи. След около две години прекратих регистрацията си. Не съм получавал субсидии или европейско финансиране.	Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 8 от 04/10/2026. В допълнение условието за допустимост относно възрастта на кандидатите е регламентирано в т. 8.1 от подраздел I. Критерии за допустимост на кандидатите от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, а именно: „*8.1. са на възраст от 18 навършени до 40 навършени години*

		Моля за официално разяснение дали мога да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ – втори прием през 2026 г., ако сега започна отново земеделска дейност. По-конкретно, представлява ли предишната ми регистрация от 2014 г. пречка за допустимостта ми, въпреки че съм се дерегистрирал и не съм получавал подпомагане? Моля да уточните и към коя дата се преценява възрастовото изискване. Благодаря предварително за отговора.	*(включително)* ***<u>към датата на подаване на заявлението за подпомагане</u>***“.
67	**12/10/2026**	**Ана-Мария Ангелова** Уважаеми дами и господа, Във връзка с условията за кандидатстване и изпълнение на бизнес план по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“, бих искала да получа разяснение относно изискванията за доказване на образование и професионална квалификация. Към момента съм студентка в специалност „Растениевъдство“ и предстои да завърша обучението си след приблизително три години, когато ще придобия съответната диплома за висше образование. Бих искала да попитам дали при подаване на искането за второ плащане е допустимо да представя **академична справка от висшето учебно заведение**, удостоверяваща, че съм студентка в посочената специалност, а дипломата за завършено образование да бъде представена допълнително — в срока, предвиден в приложимите условия за изпълнение на бизнес плана,	Съгласно т. 8 от Методика за прилагане на критериите за подбор от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“, към датата на подаване на искането за второ плащане бенефициентът следва **да е завършил висше образование** в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина и/или икономическо образование със земеделска насоченост, посочени в т. 7 от раздел 2 „Определения“ от Условията за кандидатстване. Във връзка с описаната от Вас хипотеза, следва да имате предвид, че цитираният документ „*академична справка от висшето учебно заведение*“ е предвиден в т. 7 от Приложение А към Условията за изпълнение, но същият е приложим само в случай че кандидата е завършил висшето си образование, но към датата на подаване на искането за второ плащане дипломата все още не е

		включително до 12 месеца преди изтичането на петгодишния период.	издадена. В този смисъл академичната справка следва да удостоверява завършено висше образование.
68	**12/10/2026**	**Мартин Христов** Уважаеми дами и господа, Във връзка с условията за кандидатстване и изпълнение на бизнес план по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“, бих искала да получа разяснение относно изискванията. При кандидастване по проекта с оранжерии с големина на всяка по 240 квадратни метра от типа полиетиленови с премествеми конструкции нужно ли е да бъдат отразени на скица или да има документ от община за тяхното поставяне при положение, че преди време имаше промяна и този тип бяха изключени от списъка с изисквания за нужда от регистрация?	Съгласно чл. 38, ал. 4 от **Наредба № РД-02-20-5 от 15.12.2016 г.** за съдържанието и поддържането на кадастралната карта се заснемат всички сгради с изключение на*: 1. сгради, които не са изградени в груб строеж; 2. временни сгради във връзка с извършване на строителство, както и сградите и съоръженията съгласно § 182 ПЗРЗИДЗУТ (ДВ, бр. 65 от 2003 г.); 3. паянтови стопански сгради без масивни основи, паянтови стопански сгради с масивни основи, които са с височина, по-малка от 2 m, или с площ, по-малка от 3 m2.* Информацията, предоставена в запитването е недостатъчна за произнасяне на УО относно необходимите документи за цитираната от Вас оранжерия от *тип полиетиленови с премествеми конструкции*. Следва обаче да се съобразите с разпоредбите на Закона за устройство на територията и приложимото национално законодателство.

69	**12/10/2026**	**Петър Ангелов** Уважаеми дами и господа, 1. Моля да разясните по какъв начин към датата на подаване на заявлението за подпомагане ще се удостоверява, че съответните площи, култури и/или животни са сертифицирани за биологично производство за целите на критерий за подбор № 2.1. Достатъчно ли е към датата на кандидатстване кандидатът да има сключен и действащ договор с контролиращо лице за контрол и сертификация по реда на Регламент (ЕС) 2018/848, в който са включени съответните площи, култури и/или животни, или е необходимо към същата дата да е налице издаден сертификатот контролиращото лице, удостоверяващ биологичния им статус? 2. Моля да разясните в кой от посочените раздели на заявлението за подпомагане следва да бъдат декларирани земеделски площи, които са включени в земеделското стопанство на кандидата и са регистрирани в анкетната карта/регистъра на земеделските стопани като „угар“, когато същите се стопанисват от кандидата и не са предоставени за ползване или обработка на трети лица. Следва ли такива площи да бъдат включени в раздел А.1 „Налична (използвана) в стопанството земя“,	1. В т. 3 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване е посочена методика за прилагане на критерий за подбор № 2.1, а именно *приоритет по критерий за подбор № 2.1 получават заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са **в преход** или са сертифицирани за биологично производство на земеделски продукти и храни по смисъла на Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година, относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета. Точки по критерия за подбор се получават в случай, че СПО на земеделското стопанство на кандидата към момента на кандидатстване се формира изцяло от култури и/или животни, отглеждани в преход или по биологичен начин.* 2. Цитираните от Вас площи с угар следва да се посочат в бизнес плана в Таблица III.А.1 Налична (използвана) в стопанството земя, когато са част от наличната в стопанството земя. 3. Съгласно описаната методика за прилагане на критерий за подбор № 2.1 т*очки по критерия за подбор се получават в случай, че СПО на земеделското стопанство на кандидата към момента на кандидатстване се формира **изцяло** от култури и/или животни, отглеждани в преход или по биологичен начин.*

		независимо че през съответната стопанска година върху тях не се отглежда земеделска култура, или следва да бъдат посочени в раздел А.2? 3. В случай че в земеделското стопанство на кандидата, наред с площите, върху които се отглеждат култури в преход или по биологичен начин и които формират СПО на стопанството, са регистрирани и земеделски площи като угар, които не участват във формирането на СПО, необходимо ли е и тези площи да бъдат включени в системата за контрол и сертификация за биологично производство, за да бъде изпълнено условието по критерий за подбор № 2.1? 4. Моля да разясните как следва да се прилага критерий за подбор № 1.2 през отделните стопански години от периода на изпълнение на бизнес плана. Ще бъде ли изпълнено условието по критерия в следната хипотеза: към момента на кандидатстване най-малко 80 % от СПО на стопанството се формира от култури от посочените в критерий № 1.2 приоритетни сектори; през следваща стопанска година от периода на бизнес плана, поради прилагане на сеитбооборот, в стопанството се отглеждат култури, които не попадат в посочените приоритетни сектори; през стопанската година, в която е планирано увеличението на икономическия размер на стопанството, цялото планирано увеличение на СПО се формира от култури от приоритетните сектори;	4. Съгласно разпоредбите на т. 8.2 от раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ в срок до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане и бизнес плана бенефициентът е длъжен да *поддържа съответствие с всеки критерий за подбор, по който заявлението за подпомагане е било оценено, съгласно списък с критериите за подбор и получените точки по всеки от тях, представляващи приложение към административния договор.* Обръщаме внимание и на т. 9 от подраздел II, от раздел 7 „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от Условията за кандидатстване, съгласно която не се дава предимство, а даденото предимство се отнема, когато бъде установено, че кандидатът е създал изкуствено условията, необходими за получаването му, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство.

		избраната крайна дата на периода за проверка на изпълнението на бизнес плана е определена през същата стопанска година, в която е реализирано посоченото увеличение? Необходимо ли е изискването за съотношение на СПО от приоритетните сектори да бъде изпълнявано през всяка отделна стопанска година от периода на бизнес плана, или за целите на критерий № 1.2 се проверяват самостоятелно: (1) съставът на СПО на стопанството към момента на кандидатстване, и (2) съставът на планираното увеличение на СПО, което съгласно критерия следва да бъде формирано изцяло от животни и/или култури от приоритетните сектори?	
70	**13/10/2026**	**Мирослав Сапунджиев** Във връзка с прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ Моля за разяснение относно критериите за подбор №1.1 и 1.2 , а именно кога се вземат предвид приоритетните култури според Приложение №4, защото при критерии 1.2 липсва уточнение за Приложение №4 и това значи ли, че ако се кандидатства с култура извън това Приложение №4 (не е приоритетна) ще се получат 10т по критерий 1.2 ? Моля и за разяснение относно критерий за подбор № 6.1 , а именно завършено висше образование със специалности в областта на аграрната икономика, управление на агробизнеса, агробизнес и подобни от	Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 29 от 07/10/2026 и точка 2 от въпрос № 23 от 06.10.2026 г.

		професионални направления „Администрация и управление“ и „Икономика“. Кои специалности съгласно Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с ПМС № 125 от 24 юни 2002 г. (обн, ДВ, бр. 64 от 2002 г.). и по-точно в направление 3.7 " Администрация и управление" са подходящи? И по-конкретно дали специалност "Стопанско Управление", което е също част от напраление 3.7 " Администрация и управление" би било подходящо за кандидатстване по критерий 6.1 и съответно да се получат 10т? Благодаря за отговорите предварително!	
71	**13/10/2026**	**Нуфил Джемил** **ВЪПРОС №1** **Относно: Разяснение на срока за изпълнение на ангажимента по критерий за подбор № 2.2 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно т. 4 от раздел „Методика за прилагане на критериите за подбор“ от Условията за кандидатстване, относно критерий за подбор № 2.2, е посочено следното: *„Условието трябва да е изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка, но не по-късно от 12 месеца преди изтичане на периода на мониторинг.“*	1. При заявяване на точки по критерий за подбор № 2.2, следва да имате предвид т. 23 от Раздел „Определения“ от Условията за кандидатстване, където изрично е посочено, *че условието по критерия следва да бъде изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка в обосновката към заявения брой точки, но не по-късно от 12 месеца преди изтичане на 5 години считано от подаване на заявлението за подпомагане*. В конкретния случай, следва в колона „Обосновка на заявения брой точки“ от таблица IV „Критерии за оценка“ от Приложение № 3 „Заявление за подпомагане от Условията за кандидатстване да се посочи крайна дата, която да е не *по-късно от 12 месеца преди изтичане на 5 години считано от подаване на заявлението за подпомагане.*

		В раздел 2 „Определения“, т. 23 „Период на мониторинг във връзка с критерий 2.2“ от Условията за кандидатстване е уточнено, че периодът на мониторинг във връзка с изпълнението на критерий № 2.2 представлява пет години, считано от подаването на заявлението за подпомагане. Посочено е също, че условието по критерия следва да бъде изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка в обосновката към заявения брой точки, но не по-късно от 12 месеца преди изтичане на петгодишния период. Същевременно съгласно раздел 2 „Финансово изпълнение на проектите и плащане“, т. 13 от Условията за изпълнение, когато към датата на подаване на искането за второ плащане изискването по критерий № 2.2 все още не е изпълнено, бенефициентът има право да получи второто плащане, като проверката за изпълнението на критерия се извършва не по-късно от 12 месеца преди изтичане на пет години от подаване на заявлението за подпомагане. **Въпрос:** Следва ли посочените разпоредби да се тълкуват в смисъл, че за изпълнението на критерий за подбор № 2.2 е допустимо в обосновката към заявения брой точки да бъде определена крайна дата, различна и по-късна от крайната дата на периода за проверка на изпълнението на бизнес плана и подаване на искането за второ плащане, при условие че тази дата не е по-късна от 12 месеца преди изтичане на пет години от подаване на заявлението за подпомагане?	

		Моля за разяснение дали изразът „избраната крайна дата на периода за проверка“, използван в т. 4 от Методиката и в т. 23 от раздел „Определения“ на Условията за кандидатстване, се отнася до крайната дата на периода за проверка на изпълнението на бизнес плана, или до отделна дата за изпълнение и проверка на ангажимента по критерий № 2.2, посочена в обосновката към заявения брой точки. **ВЪПРОС №2** **Относно: Разяснение на изискванията за завършване на прехода към биологично производство по критерий за подбор № 2.1 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно т. 3 от раздел „Методика за прилагане на критериите за подбор“ от Условията за кандидатстване, приоритет по критерий № 2.1 получават заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са в преход или са сертифицирани за биологично производство, като СПО на земеделското стопанство към момента на кандидатстване следва да се формира изцяло от култури и/или животни, отглеждани в преход или по биологичен начин. Същевременно в т. 4 от Методиката, относно критерий № 2.2, изрично е посочено, че условието за биологично сертифициране трябва да бъде изпълнено към избраната крайна дата на периода за проверка, но не по-късно от 12 месеца преди изтичане на периода на мониторинг. В	2. Съответствието с критерий за подбор 2.1 се преценява към момента на подаване на заявлението за подпомагане. В конкретния случай, ако бенефициента е заявил точки по критерий за подбор № 2.1 и към момента на кандидатстване СПО се формира изцяло от култури и/или животни, отглеждани в преход, то няма изрично изискване кога стопанството да премине към биологично сертифицирани продукти. Но обръщаме внимание на т. 8.2 от раздел. 1. „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение, където в срок до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане и бизнес плана бенефициентът е длъжен да *поддържа съответствие с всеки критерий за подбор, по който заявлението за подпомагане е било оценено, съгласно списък с критериите за подбор и получените точки по всеки от тях, представляващи приложение към административния договор.*

		раздел 2 „Определения“, т. 23 от Условията за кандидатстване е уточнено, че периодът на мониторинг във връзка с критерий № 2.2 представлява пет години, считано от подаването на заявлението за подпомагане. За критерий № 2.1 обаче не е посочен изричен срок за завършване на прехода към биологично производство, когато към датата на кандидатстване стопанството се намира в преход. От друга страна, съгласно раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“, т. 8.2 от Условията за изпълнение, бенефициентът е длъжен да поддържа съответствие с всеки критерий за подбор, по който заявлението за подпомагане е било оценено, до изтичане на пет години от датата на подаването му. **Въпрос:** Когато кандидатът получи точки по критерий за подбор № 2.1 въз основа на култури и/или животни, които към датата на подаване на заявлението за подпомагане се намират в преход към биологично производство, съществува ли задължение в рамките на изпълнението на проекта този преход да бъде завършен и съответните култури и/или животни да придобият статус на биологично производство? Ако съществува такова задължение, към кой момент следва да бъде изпълнено — към избраната крайна дата на периода за проверка на изпълнението на бизнес плана, към изтичането на петгодишния период, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане, или в друг определен срок?	Въпрос 3 и 4 Условието на т. 5.2 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване се отнася само за изискуемия минимален

		В тази връзка, при подаване на искането за второ плащане по заявление, получило точки по критерий № 2.1 въз основа на стопанство в преход към биологично производство, **счита ли се условието по критерия за изпълнено, ако стопанството продължава да поддържа статуса си „в преход“**, когато нормативно определеният преходен период все още не е приключил? Моля да разясните дали предвидените за критерий № 2.2 срокове за биологично сертифициране са приложими и към критерий № 2.1, или за последния се прилага различен режим, предвид обстоятелството, че по критерий № 2.1 изрично се допуска получаване на точки за стопанства, намиращи се в преход към биологично производство. **ВЪПРОС №3** **Относно: Разяснение на изискването по раздел 7, част I, т. 5 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част I „Критерии за допустимост на кандидатите“, т. 5 от Условията за кандидатстване, договорите за наем и/или аренда по т. 2.4 и 2.5, включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, трябва да са влезли в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане и да са с минимален срок на действие пет години, като към	икономически размер на стопанството от над 8000 евро СПО. Документите, които се изискват във връзка с планираното увеличение на стопанството са съгласно т. 12 и 13 от Приложение А „Списък с документи, които се прилагат към искане за второ плащане“ към Условията за изпълнение.

		датата на подаване на заявлението може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока. От формулировката на разпоредбата може да се направи извод, че изискването за минимален петгодишен срок на действие се отнася до договорите за наем и/или аренда на земеделските площи, необходими за доказване на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, а не непременно до всички площи, включени при определяне на общия икономически размер на стопанството към датата на кандидатстване. Моля за разяснение дали правилно тълкуваме посочената разпоредба, а именно: Когато общият икономически размер на земеделското стопанство надвишава изискуемия минимален размер от над 8 000 евро СПО, допустимо ли е изискването за минимален петгодишен срок на действие да бъде изпълнено само за договорите за наем и/или аренда на площите, чрез които се доказва този минимален размер, а за останалите площи, формиращи разликата до общия икономически размер на стопанството, да бъдат представени договори с по-кратък срок на действие, включително едногодишни договори? Или изискването за минимален петгодишен срок на действие се прилага за всички договори за наем и/или аренда на земеделските площи, включени при определяне на общия икономически размер на стопанството към датата на подаване на заявлението за подпомагане?	

		Моля за изрично разяснение с оглед правилното прилагане на изискването при определяне на допустимостта на кандидатите. **ВЪПРОС №4** **тносно: Потвърждение на тълкуването на изискванията по т. 12 и т. 13 от Приложение А към Условията за изпълнение по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно т. 12 от Приложение А „Списък с документи, които се прилагат към искане за второ плащане“ към Условията за изпълнение, за земеделската земя, чийто размер се взема предвид при определяне на увеличения икономически размер на стопанството, се изискват документи за собственост и/или договори за наем и/или аренда със срок на действие не по-малък от изтичането на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане. В същата разпоредба е уточнено, че изискването се отнася за земята, необходима за доказване на минималния икономически размер на стопанството заедно със задължителното увеличение от 4 000 евро СПО или 2 500 евро СПО в предвидените случаи, като този размер следва да се поддържа до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане.	

		Същевременно в т. 13 от Приложение А е предвидено представяне на документи за ползване през текущата стопанска година на земеделска земя, различна от описаната по т. 12, като изрично са посочени едногодишни договори за наем/аренда и споразумения по чл. 37в от ЗСПЗЗ. **Моля да потвърдите дали правилно тълкуваме посочените разпоредби, а именно:** Изискването за представяне на документи за собственост и/или договори за наем и/или аренда със срок на действие до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане се отнася единствено за земеделските площи, необходими за доказване на минималния икономически размер на стопанството заедно със задължителното увеличение, предвидено в одобрения бизнес план. За останалите земеделски площи, с които общият икономически размер на стопанството надвишава размера, който бенефициентът е задължен да поддържа съгласно одобрения бизнес план, е допустимо да се използват договори за наем и/или аренда с по-кратък срок на действие, включително едногодишни договори, при условие че е осигурено необходимото правно основание за ползване през съответната стопанска година. Следователно при подаване на искането за второ плащане е допустимо в едно земеделско стопанство да се ползват едновременно земеделски площи, обезпечени с дългосрочни договори съгласно т. 12, и допълнителни земеделски площи, ползвани въз основа	5. Изискването за регистриране в общинската служба по земеделие на правно основание за ползване не се отнася за имот/ите, попадащи в границите на урбанизирани територии, както и за имот/и, върху които са разположени животновъден/ни обекти **и на тях не се отглеждат култури, които участват при формиране на СПО**. С оглед на представената в запитването информация, УО на СПРЗСР не може да даде категоричен отговор относно допустимостта на кандидата, предвид, че не става ясно дали върху този имот има култура която участва при формиране на СПО . Обръщаме внимание, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“.

		на документи за текущата стопанска година съгласно т. 13, при условие че площите по т. 12 са достатъчни за доказване на изискуемия увеличен икономически размер на стопанството. **ВЪПРОС №5** **Относно: Разяснение на изискването по раздел 7, част I, т. 6.1 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1** Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част I „Критерии за допустимост на кандидатите“, т. 6.1 от Условията за кандидатстване е предвидено изискване земеделските площи да се стопанисват с регистрирано в общинската служба по земеделие правно основание за ползване през целия период до изтичане на пет години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Същевременно в разпоредбата е предвидено, че изискването за регистрирано правно основание не се отнася за имоти, попадащи в границите на урбанизирани територии, както и за имоти, върху които са разположени животновъдни обекти и на тях не се отглеждат култури, участващи при формиране на СПО. В тази връзка моля за разяснение относно обхвата и прилагането на посоченото изключение. **Въпрос:** Прилага ли се изключението от изискването за регистрирано в общинската служба по земеделие	6. Съгласно раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“, част I, т. 2 от Условията за кандидатстване, „Изпълнението на бизнес плана по т. 1. може да започне от датата на решението за отпускане на помощта, но не по-рано от подаване на заявлението за подпомагане“. Изпълнението на бизнес плана може да започне след подаване на заявлението за подпомагане и преди издаването на решението за отпускане на помощта. Разпоредбата не установява изискване всички дейности и инвестиции, предвидени в бизнес плана, да започват единствено след издаването на решението.

		правно основание за ползване и за земеделски имоти, върху които са разположени пчелини, регистрирани като животновъдни обекти по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, когато кандидатът разполага с валиден договор за наем на имота за срок от пет години, но регистрираното правно основание за ползване в общинската служба по земеделие е на името на друг земеделски стопанин вследствие на участието на имота в споразумение по чл. 37в от ЗСПЗЗ? Има ли значение за прилагането на посоченото изключение обстоятелството, че нито кандидатът, нито земеделският стопанин, на чието име е регистрирано правното основание, заявяват съответната площ за подпомагане по интервенциите за директни плащания, както и че върху имота не се отглеждат земеделски култури, участващи при формиране на СПО на кандидата? Моля да разясните дали за прилагането на изключението по т. 6.1 е достатъчно наличието на договор за ползване на имота и регистрация на животновъдния обект по чл. 137 от ЗВМД, или е необходимо да бъдат изпълнени и допълнителни условия относно регистрираното правно основание за ползване на поземления имот. **ВЪПРОС №6** **Относно: Разяснение на началния момент за изпълнение на бизнес плана по раздел 9, част I, т. 2 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади**	7.

		земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г. Съгласно раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“, част I, т. 2 от Условията за кандидатстване: „Изпълнението на бизнес плана по т. 1. може да започне от датата на решението за отпускане на помощта, но не по-рано от подаване на заявлението за подпомагане.“ Във връзка с посочената разпоредба моля за разяснение относно допустимия начален момент за изпълнение на дейностите и инвестициите, предвидени в бизнес плана. **Въпрос:** Допустимо ли е изпълнението на дейностите и инвестициите, предвидени в бизнес плана, да започне след датата на подаване на заявлението за подпомагане, но преди издаването на решението за отпускане на помощта? Или изпълнението на бизнес плана може да започне единствено след издаването на решението за отпускане на помощта, като изразът „но не по-рано от подаване на заявлението за подпомагане“ има друго значение при прилагането на разпоредбата? Моля за изрично разяснение относно допустимия начален момент за изпълнение на бизнес плана с оглед правилното планиране и изпълнение на дейностите и инвестициите по интервенцията. **ВЪПРОС №7**	**По въпрос 1:** Съгласно т. 4.2 от раздел 9, част I „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ от Условията за кандидатстване, бенефициентът е длъжен да поддържа увеличението на икономическия размер на стопанството, както и икономическия размер, за който е кандидатствал, за периода от подаване на искането за второ плащане до изтичането на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане. В случай че след сключване на административния договор се налага замяна на земеделски площи,

		Относно: Разяснение на изискванията за поддържане на икономическия размер на земеделското стопанство и допустимостта на замяна на земеделски площи през периода на изпълнение на проекта по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г. Съгласно раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“, част I, т. 4.2 от Условията за кандидатстване, бенефициентът следва да поддържа предвиденото в бизнес плана увеличение на стопанството, измерено в СПО, както и икономическия размер на стопанството, за който кандидатства, за периода от подаване на искането за второ плащане до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Същевременно съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част I, т. 5 от Условията за кандидатстване, договорите за наем и/или аренда, включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, трябва да са с минимален срок на действие пет години, като към датата на подаване на заявлението за подпомагане може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока. В т. 12 от Приложение А към Условията за изпълнение е предвидено представяне на документи за собственост и/или договори за наем и/или аренда за земеделската земя, необходима за доказване на увеличения икономически размер на стопанството, със срок на	включени в бизнес плана, с други площи, следва да се има предвид, че **промяната на площите и свързаното с нея изменение на бизнес плана трябва да бъдат извършени по реда, предвиден в Условията за изпълнение.** Съгласно т. 3.1 от раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение бенефициентът може да подаде искане за промяна на административния договор чрез Системата за електронно управление (СЕУ), посредством индивидуалния си профил. Към искането се прилагат доказателства, необходими за преценка на неговата основателност. Когато искането е свързано с изменение на заявлението за подпомагане и бизнес плана и/или на крайната дата за проверка на изпълнението на бизнес плана и подаване на искането за второ плащане, съгласно т. 3.2 от същия раздел искането трябва да бъде подадено **не по-късно от два месеца преди изтичането на срока за изпълнение на бизнес плана**, определен в административния договор. Съгласно т. 3.4 от раздел 1 промените са допустими **само след изрично одобрение от страна на ДФЗ** и при условие че не са вече извършени към момента на подаване на искането за одобрение на промяната. Следователно бенефициентът следва да подаде искане за промяна и да получи одобрение, преди да извърши заявената промяна. При замяна на планираните култури или животни следва да се спазват и ограниченията по т. 3.3.1 и т. 3.3.2 от раздел 1, приложими според обстоятелствата при конкретния бенефициент и получения приоритет по критериите за подбор. Когато е приложима т. 3.3.1, замяната следва да бъде с култури и/или животни, попадащи в чувствителните сектори съгласно

		действие не по-малък от изтичането на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане. В т. 13 от същото приложение е предвидена възможност за представяне на документи за ползване през настоящата стопанска година на земеделска земя, различна от посочената по т. 12, включително въз основа на едногодишни договори. Предвид посочените разпоредби възниква необходимост от разяснение относно поддържането на икономическия размер на стопанството в случаите, когато договори за наем и/или аренда, отговарящи на изискванията към датата на кандидатстване, изтичат преди края на петгодишния период, през който бенефициентът е задължен да поддържа определения икономически размер на стопанството. **Въпроси:** **1.** Допустимо ли е бенефициентът да осигури поддържането на изискуемия икономически размер на стопанството след изтичане на първоначалните договори за наем и/или аренда чрез сключване на нови договори за други земеделски площи, които да бъдат представени към искането за второ плащане и да са влезли в сила към датата на подаването му? В тази връзка моля да потвърдите дали е допустимо новите земеделски площи да бъдат с различен, включително по-малък размер от първоначално ползваните, като необходимият икономически размер на стопанството се осигурява чрез промяна във вида на отглежданите земеделски култури, при спазване на	Приложение № 4 към Условията за кандидатстване. Съгласно т. 3.6 промяната на културите или животните е допустима само ако планираните инвестиции в дълготрайни материални активи могат да се използват и за новите култури или животни, освен ако не се извърши съответна промяна във вида на инвестициите чрез допълнително споразумение към административния договор. По отношение на земята, представяна с искането за второ плащане, следва да се спазват и изискванията на т. 12 и т. 13 от Приложение А „Списък с документи, които се прилагат към искане за второ плащане“ към Условията за изпълнение. Приложимото изискване към документите за ползване на земята зависи от предназначението им за доказване на съответния икономически размер и на планираното увеличение на стопанството. **По въпрос 2:** Временното наличие на по-голям икономически размер поради застъпване на старите и новите договори за ползване на земя не отменя задължението по т. 4.2 от раздел 9, подраздел I от Условията за кандидатстване. След изтичането на старите договори бенефициентът трябва да продължи да поддържа изискуемия икономически размер на стопанството за целия приложим период. Следователно, ако след прекратяване или изтичане на старите договори икономическият размер спадне под изискуемия размер, обстоятелството, че преди това стопанството временно е имало по-висок СПО, не е достатъчно, за да се приеме, че задължението е изпълнено. Ако замяната на площите води до изменение на одобрения бизнес план, тя следва да бъде заявена и одобрена по реда на т. 3.1–3.4 от раздел 1 на Условията

		останалите приложими изисквания и ангажименти по проекта.	за изпълнение, преди да бъде извършена. Одобрението на промяната не освобождава бенефициента от задължението да поддържа изискуемия икономически размер на стопанството за периода по т. 4.2 от раздел 9, подраздел I от Условията за кандидатстване.

		2. В случай че новите договори за земеделска земя влязат в сила преди изтичането на първоначалните договори, допустимо ли е през периода на едновременно ползване на първоначалните и новите площи икономическият размер на стопанството,	

		измерен в СПО, временно да надвиши размера, предвиден в одобрения бизнес план, а след изтичането на първоначалните договори да намалее? Правилно ли е разбирането, че изискването по раздел 9, част I, т. 4.2 от Условията за кандидатстване се счита за изпълнено, когато през целия период от подаване на искането за второ плащане до изтичане на пет години от датата на подаване на заявлението за подпомагане се поддържа икономически размер на стопанството, не по-малък от предвидения в одобрения бизнес план, включително задължителното увеличение по т. 3.2.1 или т. 3.2.2, независимо от временно достигнат по-висок размер през отделна стопанска година? Моля за изрично разяснение по двата въпроса с оглед правилното прилагане на изискванията за поддържане на икономическия размер на стопанството и доказване на правното основание за ползване на земеделските площи през периода на изпълнение на проекта.	
72	**13/10/2026**	**Atanas Ivanov** Здравейте, Желая да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ с проект за отглеждане на краставици в оранжерии върху собствена земя. Тъй като нямам собствени финансови средства за изграждане на оранжериите, планирам да ги изградя след получаване на първото плащане от 30 000 евро.	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 22 от 06/10/2026.

		Моля да ми отговорите на следните въпроси: 1. Допустимо ли е да кандидатствам с намерение за изграждане на оранжериите и засаждане на краставиците след получаване на първото плащане? 2. Кога най-рано и в какъв срок се извършва първата проверка на място? 3. Ако първото плащане бъде извършено през март или април 2027 г., мога ли да изградя оранжериите и да засадя краставиците след това, без да наруша условията на приема? 4. Какъв е крайният срок за засаждане и какви документи трябва да представя? Благодаря предварително за писмения отговор.	
73	**13/10/2026**	**Димитров** Във връзка с подготовката на заявления за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение по следните въпроси: Кандидатът е регистриран земеделски стопанин, но едновременно с това работи по трудово правоотношение и се осигурява на друго основание. Съгласно Условията за кандидатстване бенефициентът е длъжен да се осигурява без прекъсване съгласно Кодекса за социално осигуряване. В този случай необходимо ли е лицето задължително да се самоосигурява и в качеството си на регистриран земеделски стопанин, или е достатъчно да е осигурено без прекъсване на друго основание?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос №62 от 11.10.2026 г.

		Как следва да се процедира, когато по трудовото правоотношение лицето вече е достигнало максималния месечен осигурителен доход и поради това не следва да се дължат допълнителни осигурителни вноски? Ще се счита ли изискването на интервенцията за изпълнено в този случай? По критерий за подбор № 5 се предоставя приоритет на заявления, при които е предвидено придобиването на инвестиции в размер над 7 500 евро. Може ли при определяне на размера на инвестициите за целите на критерий № 5 да бъдат включени разходите за създаване на трайни насаждения – посадъчен материал и допустимите агротехнически мероприятия, когато същите трайни насаждения едновременно са заложени в бизнес плана за изпълнение на задължителното увеличение на икономическия размер на стопанството? Може ли за целите на критерий № 5 да бъде включено и придобиването на земеделска земя, свързана с дейността на стопанството? Моля да уточните дали е допустимо една и съща инвестиция в създаване на трайно насаждение едновременно: – да участва в изпълнение на задължителната инвестиция в ДМА; – да участва при формиране на точките по критерий № 5;	Съгласно т. 7 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване приоритет по критерий за подбор № 5 получават заявления за подпомагане, при които в раздел III.B. „Програма за развитие на стопанството“ е предвидено придобиването на инвестиции в размер над 7 500 евро. Предвидените инвестиции следва да отговарят и на определението по т. 6 от раздел 2 „Определения“. В т. 6 от раздел 2 „Определения“ изрично е посочено, че за целите на критерий за подбор № 5 в дълготрайните материални активи се включват и разходите за създаване на трайни насаждения. Съгласно т. 27 от същия раздел разходите за създаване на трайни насаждения може да включват закупуване на посадъчен материал и агротехнически мероприятия, като обработка на почвата, торене и хранене на растенията, сеитба и засаждане, грижи през вегетацията, растителна защита и напояване. Предвид изричното включване на тези разходи в определението за целите на критерий за подбор № 5, **разходите за създаване на трайни насаждения могат да бъдат включени при определяне на размера на инвестициите за целите на критерия**, при условие че са предвидени в бизнес плана, отговарят на посоченото определение и са надлежно описани в секция III.A.8

		– а създаденото върху съответната площ насаждение да се използва за изпълнение на планираното увеличение на СПО. При проект, при който началният икономически размер на стопанството и/или планираното увеличение на СПО се формират чрез новосъздадени трайни насаждения, е възможно поради биологичните особености на съответната култура през първите няколко години насажденията все още да не са влезли в стопански значимо плододаване и съответно от тях да няма или да има минимални приходи от реализация на продукция. Представлява ли това обстоятелство проблем за изпълнението на бизнес плана и задълженията по интервенцията? Съществува ли изискване бенефициентът да реализира определен минимален размер на приходи, минимален оборот или определено количество продукция през всяка година от периода на изпълнение и последващия период на задълженията? В случай че такова минимално изискване не е предвидено, правилно ли е разбирането, че при новосъздадени трайни насаждения, които все още не са встъпили в плододаване, е достатъчно насажденията да са реално създадени и поддържани, да се запазва изискуемият икономически размер на стопанството и да се изпълняват останалите задължения по административния договор?	„Друга информация“ съгласно т. 7 от раздел 12 от Условията за кандидатстване. В насоките за кандидатстване няма изискване към кандидатите да реализират цитираните от Вас *определен минимален размер на приходи, минимален оборот или определено количество продукция.*

74	**13/10/2026**	**Антония** Уважаеми дами и господа, 1. В даден отговор на въпрос 4 давате следното разяснение: "Също така предоставят и документи, доказващи правно основание за ползване на земята, като за да бъде призната оранжерията в Областната дирекция „Земеделие“, съоръжението трябва да съответства на имота и в издадената от кадастъра (КККР) скица начинът на трайно ползване да е вписан като „Оранжерия“. Има ли подобно изискване за животновъдните обекти за изцяло ПАСИЩНО отглеждане на животни? Такъв тип имоти имат начин на трайно ползване "Нива" или "Пасище". Този статут на имота допустим ли е, за да се кандидатства по програмата? 2. Допустимо ли е да се предоставят 2 бр. договора за наем за земята, формираща 8000 евро СПО - 1 договор за първите 3 години и 2ри договор за следващите три години? Общият срок на договорите е 6 стопански години (2026 - 2030 стопанска година)?	1. Следва да имате предвид, че цитираният от Вас отговор е във връзка със зададен въпрос отнасящ се до планирано производство на малини в неизградени оранжерии. В допълнение обръщаме внимание, че съгласно т. 2.5 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване кандидатите, които развиват животновъдна дейност, следва да са собственици и/или наематели на животновъдните сгради и помещения, използвани за тази дейност, **с изключение на животновъдните обекти – пасища за целогодишно пасищно отглеждане**. 2. От така направеното запитване не става ясно дали цитираните договори са за едни и същи имоти. Съгласно т. 5.2 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от УК, договорите за наем и/или аренда по т. 2.4. и 2.5., включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8000 евро СПО, трябва да са: „*с минимален срок на действие пет години, като към датата на подаване на заявлението за подпомагане може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока*“. Следва да имате предвид, че окончателната преценка за съответствието на представените документи с условията за кандидатстване се извършва при разглеждане на заявлението за подпомагане. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се

			дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
РАЗЯСНЕНИЯ по въпроси, постъпили в периода от 14.10.2026 г. до 23.10.2026 г.			
75	**14/10/2026**	П. Филипов Добър ден, Шредерът с дистанционно управление брои ли се за иновация по проекта. Ако не се брои, желая да получа обоснован отговор защо дроновете се броят а шредерите не, при условие че използват подобни модули за управление.	Съгласно т. 3 „Прецизно земеделие, софтуер и системи за анализ на данни“ от Приложение № 7 към Условията за кандидатстване сред специализираното оборудване са посочени GPS устройства, навигационни системи, контролери, дронове, уреди за контрол и мобилни устройства. В т. 6 „Автоматизация в растениевъдството и защита на културите“ от същото приложение са включени автоматизирани и роботизирани системи, включително софтуер, за производство и защита на земеделските култури. В контекста на Вашият въпрос е необходимо да се установи дали конкретната машина, с оглед на техническите си характеристики, функционалности и предназначение, съответства на описанието на някоя от категориите инвестиции в Приложение № 7. За извършване на конкретна преценка са относими техническите характеристики и функционалните възможности на предвидената за придобиване машина, начинът на управление и степента на автоматизация на работните процеси. Обръщаме внимание и на т. 4.2 от подраздел II. Условия за недопустимост на дейностите/инвестициите от раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ от Условията за кандидатстване, а именно: *не се допуска използването на шредери/мулчери за премахването на храсти при стопанисването на постоянно затревени площи на земеделски парцели в границите на*

			защитени зони по Натура 2000. Допустимостта на всяко заявление се преценява съобразно всички приложими изисквания на Условията за кандидатстване и представените документи. Не може да бъде дадено предварително категорично становище за одобрението на конкретните заявления единствено въз основа на описаните в запитването обстоятелства. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г., разясненията относно условията за кандидатстване не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.
76	**14/10/2026**	Любомир Агайн Кои са икономическите специалности с земеделска насоченост по критерий 6.1 за допълнителни 10 точки ?	В т. 8 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване е посочена методика за прилагане на критерий № 6, като в т. 7 от Раздел 2 „ Определения“ от Условията за кандидатстване са посочени съответните специалности по професионални направления, съгласно Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с ПМС № 125 от 24 юни 2002 г. (обн, ДВ, бр. 64 от 2002 г.). Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
77	**14/10/2026**	П. Александрова Здравейте, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г., моля за писмени разяснения относно условията за	1, 2 и 3. В т. 25 от раздел 2. „Определения“ от Условията за кандидатстване е представено описание на изискването за професионални умения и компетентности: *„1. Завършено средно или висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или*

		допустимост и изискванията за професионални умения и познания. Планирам създаване на ново земеделско стопанство с орехова градина с площ около 20 дка в района на с. Горно Абланово, област Русе. Към момента не съм регистриран като земеделски стопанин и не притежавам диплома или професионална квалификация в областта на земеделието. Моля за разяснения по следните въпроси: 1. Професионални умения и познания 1. Приема ли се удостоверение за завършен курс от минимум 150 учебни часа за изпълнение на изискването за професионални умения и познания по настоящия прием? 2. Кои професионални направления, специалности и кодове на обученията са допустими? 3. Какви изисквания се прилагат към обучаващия център и към издаденото удостоверение? 4. Трябва ли курсът да бъде завършен преди подаване на заявлението, или е допустимо придобиването на квалификацията в рамките на изпълнението на бизнес плана? 5. Дава ли завършването на такъв курс точки по критериите за подбор, или служи единствено за доказване на професионална компетентност? 2. **Минимален икономически размер на**	*икономическо образование със земеделска насоченост.* *2. Удостоверение за завършен курс от 150 часа в областта на селското стопанство или за завършено обучение от 150 часа по част от професия или получена степен на професионална квалификация по професии и специалности от професионално направление:* *а) с код 0811 „Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство“ с изключение на код на професия 081103;* *б) с код 0841 „Ветеринарна медицина“;* *в) направления 621 "Растениевъдство и животновъдство" и 640 "Ветеринарна медицина" и специалност "Земеделско стопанство" с код 3451203 от професионално направление 345 "Администрация и управление" за професионалното образование и професионалното обучение получено преди влизане в сила на Заповед № РД 09-2230/09.08.2024 г. на министъра на образованието и науката.* *Удостоверението за завършен курс от 150 часа в областта на селското стопанство трябва да бъде издадено от висше училище, акредитирано по Закона за висшето образование с актуални акредитации за обучение по минимум едно от професионалните направления „Растениевъдство“, „Растителна защита“, „Животновъдство“ и „Ветеринарна медицина“.* *Удостоверението за завършено обучение от 150 часа по част от професия или получена степен на професионална квалификация трябва да бъде издадено от някоя от институциите по чл. 18, т. 1, 2, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение, които следва да имат право да обучават по специалността, по която е издадено удостоверението, а за центровете за професионално обучение (ЦПО) се изисква и да бъдат вписани в Регистъра на лицензираните ЦПО към Националната агенция за професионално образование и обучение.*

		стопанството (СПО) 6. Какъв е приложимият коефициент за стандартна продукция (СПО) за орехови насаждения по настоящия прием? 7. Каква минимална площ с орехи е необходима, за да се достигне изискваният минимален икономически размер на стопанството? 8. Може ли при първоначалното изчисляване на СПО да се включат орехови дръвчета, които са планирани за засаждане през текущата стопанска година, но все още не са засадени? Ако да, какви документи и срокове се изискват? 9. Какви са минималните изисквания за брой растения на декар при орехови насаждения, за да бъдат признати за целите на интервенцията? **3. Инвестиции и изпълнение на бизнес плана** 10. Кои разходи за създаване на орехова градина се признават за допустими инвестиции по настоящия прием — например закупуване на сертифицирани орехови дръвчета, подготовка на почвата, засаждане, подпорни колове и предпазители? 11. Допустими ли са инвестиции в сондажен кладенец, резервоар за вода, соларна помпа, фотоволтаични панели, филтрираща система и капково напояване?	4. В т. 10 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване е посочено, че: „*Когато кандидатът физическо лице, едноличният собственик на капитала на ЕООД или собственикът на предприятието на ЕТ не отговаря на изискванията за професионални умения и компетентности, заявлението за подпомагане може да бъде одобрено при условие, че тези изисквания ще бъдат изпълнени не по-късно от избраната крайна дата за проверка изпълнението на бизнес плана;“.* 5. Съгласно т. 6 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от условията за кандидатстване, приоритет се предоставя при завършено средно или висше образование в специалностите, посочени в т. 7 от раздел 2 „Определения“. 6 и 7. В приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване са посочени показателите за изчисляване на стандартен производствен обем. 8. Съгласно т. 4 от Раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване е допусната възможността „*Когато икономическият размер на стопанството по т. 2.3 се доказва с намерения за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се извърши засаждането/засяването на земеделските култури. При изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване, включване на трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал, както и включване на ягоди с намерение за засаждане*.“, като в т. 2.2 от раздел 2. „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ от

		12. Необходимо ли е всички инвестиции да бъдат направени след одобрението на проекта, за да бъдат признати? Благодаря предварително за отделеното време и съдействие.	Условията за изпълнение подробно е описано при какви условия и как ще се извърши първо плащане. 9. Минималните изисквания за брой растения на декар при орехови насаждения са посочени в Приложение № 1 „Минимален брой на растенията на единица площ“ към Условията за кандидатстване. 10 и 11. В т. 8.6 от раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ на Условията за кандидатстване е посочено, че бизнес панът задължително включва въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в ДМА като машини, и/или съоръжения, и/или оборудване, и/или извършване на строително монтажни работи и/или закупуване на земеделска земя, свързани с дейността на земеделското стопанство, включително и разходи за създаване на трайни насаждения на обща стойност не по-малка от 25% (7 500,00 евро) от размера на полученото първо плащане. В т. 5, 6 и 27 от раздел 2 „Определения“ на Условията за кандидатстване са посочени условията, на които следва да отговорят инвестициите. 12. Моля да се запознаете с отговора по т. 6 на въпрос № 71 от 13/10/2026 г. В допълнение, утвърдените документи за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, са публикувани в Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. В тях са предоставени подробни указания за попълването на заявлението за подпомагане и бизнес плана. Следва да имате предвид и, че кандидатите могат да се възползват от безплатни консултантски услуги и съдействие от Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), включително при изготвянето на бизнес плановете и

			подготовката на заявленията за подпомагане.
78	**14/10/2026**	И. Савчева Уважаеми дами и господа, Кандидат съм по проект за II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство, свързан със създаване и развитие на земеделско стопанство с обща площ 19 дка, предназначено за отглеждане на земеделски култури и създаване на овощно насаждение от кайсии. Моля за писмено разяснение относно документите, с които доказвам правото си на собственост и ползване върху част от земеделската площ. Разполагам със следните документи: За 10 дка земеделска земя, придобити чрез дарение от майка ми, притежавам нотариален акт. За други 9 дка земеделска земя разполагам с документ за делба, издаден на името на моя дядо и вписан по надлежния ред, както и с удостоверение за наследници, от което се установява, че аз и леля ми сме неговите живи наследници. Земята от 9 дка се ползва между нас поравно, като моят наследствен дял е 4,5 дка, а за останалите 4,5 дка имам договор с леля ми, оформен пред нотариус, по силата на който ползвам нейната част и заплащам дължимото възнаграждение. При подготовката на проекта ми беше поставен въпрос дали документът за делба, заедно с удостоверението за наследници, е достатъчен за доказване на моите права върху наследствените 4,5 дка, тъй като в първоначалния документ е посочено името на наследодателя ми. Моля да ми отговорите конкретно на следните въпроси: Допустимо ли е собствеността върху наследствените 4,5 дка да бъде доказана с документа за собственост на наследодателя, удостоверението за наследници и останалите относими документи, без издаване на нов нотариален акт на мое име? Необходимо ли е да разполагам с отделен нотариален акт или друг документ, който изрично индивидуализира	Информацията, предоставена в запитването е недостатъчна за произнасяне на УО относно допустимостта на кандидата. Допустимостта на всяко заявление се преценява съобразно всички приложими изисквания на Условията за кандидатстване и представените документи. Не може да бъде дадено предварително категорично становище за одобрението на конкретните заявления единствено въз основа на описаните в запитването обстоятелства. Обръщаме внимание, че съгласно Закона за наследството, правата върху имотите преминават върху неговите наследници, като техните дялове се определят по реда на същия закон. Съгласно чл. 37б, ал. 4 от Закон за собствеността и ползването на земеделските земи, правното основание за ползване на земеделските земи се регистрира в общинските служби по земеделие. В съответствие с процедурните изисквания за регистрация на правни основания по чл. 37б от ЗСПЗЗ, легитимацията на наследник пред органите по поземлена собственост се извършва чрез едновременното представяне на акта за собственост на наследодателя и актуално Удостоверение за наследници, издадено по реда на Закона за гражданската регистрация.

		моя наследствен дял, за да бъдат признати тези 4,5 дка при разглеждането на проекта? Достатъчен ли е договорът с леля ми за доказване на правото ми на ползване върху нейните 4,5 дка, при условие че са изпълнени приложимите изисквания за форма, вписване и срок? Ако представените документи не са достатъчни, моля да посочите конкретното приложимо изискване от условията за кандидатстване и какъв документ следва да бъде представен за отстраняване на евентуалния пропуск. Целта ми е да установя предварително дали е необходимо допълнително документално оформяне, преди да направя разходи за издаване на нов нотариален акт. Моля за писмен отговор, съобразен с приложимите условия за кандидатстване по съответната интервенция и с документите, които могат да удостоверят наследствената собственост и правото на ползване на земеделска земя. При необходимост мога да представя копия на документите за допълнително разглеждане.	
79	**14/10/2026**	Д. Янева Здравейте, Бих искала да получа допълнителни разяснения по точка 6.1 от Критерии за подбор и предварителна оценка от Интервенция II.Д.1. "Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство" Втори прием. А именно частта, която дава допълнителни точки за висше образование. Бих искала да знам, кои точно икономически специалности са със земеделска насоченост? И специалност "Стопанско управление" степен магистър, приема ли се за такава? Благодаря!	В т. 8 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване е посочена методика за прилагане на критерий № 6, като в т. 7 от Раздел 2 „ Определения“ от Условията за кандидатстване са посочени съответните специалности по професионални направления, съгласно Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с ПМС № 125 от 24 юни 2002 г. (обн, ДВ, бр. 64 от 2002 г.).Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.

80	**14/10/2026**	Д. Исмаилов Предвиждам да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ – прием 2026 г. Стопанството ми ще включва земеделска земя, върху която възнамерявам да създам нова овощна градина. Статута на имота към момента е нива. Към датата на кандидатстване насаждението все още няма да бъде засадено. Моля да уточните дали мога да получа точки по критерия за биологично производство, ако преди кандидатстването сключа договор с контролиращо лице за биологично производство и заявя намерение за създаване на биологична овощна градина през текущата стопанска. В момента единствено ще бъде сертифицирано земята където ще бъде засадено с ябълки. Това би ли ми дало възможност да се сдобия с бонус точки за био ферма	В т. 3 от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване е посочена методика за прилагане на критерий за подбор № 2.1, а именно приоритет по критерий за подбор № 2.1 получават заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са **в преход** или са сертифицирани за биологично производство на земеделски продукти и храни по смисъла на Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година, относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета. Точки по критерия за подбор се получават в случай, че СПО на земеделското стопанство на кандидата към момента на кандидатстване се формира изцяло от култури и/или животни, отглеждани **в преход** или по биологичен начин.
81	**14/10/2026**	Б. Кисьова Моля за официално писмено становище относно възможността ми да кандидатствам по интервенция II. Д.1„Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство „ в рамките на приема 2026 г. На 38 години съм. Притежавам предходна регистрация като земеделски производител в периода от 13.02.2009 г. до 26.03.2012 г., извършена на територията на обл. Смолян. След прекратяването на регистрацията не съм се регистрирала повторно като земеделски производител. Към настоящия момент имам намерение да създам и развивам земеделско стопанство на територията на обл. Хасково и желая да кандидатствам по посочената интервенция, при условие, че отговарям на приложимите изисквания. Във връзка с изложеното, моля да ми бъде предоставен отговор по следните въпроси:	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 66 от 12/10/2026.

		1. Представлява ли предходната ми регистрация като земеделски производител, прекратена на 26.03.2012 г., пречка за кандидатстване по приема през 2026 г. 2. Прилага ли се изискването за първоначално установяване в определен срок преди подаването на заявлението и как се определя този срок при прекратена преди повече от 14 години регистрация? 3. Има ли значение обстоятелството, че първоначалната ми регистрация е била в обл. Смолян, а планираното земеделско стопанство ще бъде в обл. Хасково? 4. Съществува ли нормативна възможност да бъда призната за допустим кандидат, ако изпълнявам всички останали изисквания на интервенцията? Моля отговорът да съдържа конкретно позоваване на приложимите разпоредби и условията за кандидатстване, за да мога да преценя законосъобразно възможността си да участвам в приема.. Благодаря предварително за отделеното време и съдействието. С Уважение,	
82	**14/10/2026**	Р. Бъчварова Здравейте! Въпросът ми е следният - ако се кандидатства по Д1 с намерение за засаждане на шафранов минзухар, ще се признае ли, като засяването стане края на август, началото на септември 2027 г. Влиза в тази стопанска година, но моля да потвърдите дали и така се приема, защото това е реално периода за засаждане. Благодаря!	Шафрана е многогодишно растение от групата на Медицински култури, ароматни култури и подправки и следва да се отнесе към код 3129 Други етерично-маслени и лекарствени растения от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване. Съгласно изискванията на т.4 от раздел № 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ *когато икономическият размер на стопанството по т. 2.3 се доказва с намерения за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за* ***подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се извърши***

			засаждането/засяването на земеделските култури. *При изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване* ***не се допуска включване на животни с намерение за придобиване, включване на трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен по картонажен метод материал****, както и включване на ягоди с намерение за засаждане. Когато икономическият размер на стопанството по т. 2.3 през текущата спрямо кандидатстването стопанска година се доказва със съществуващи овощни видове, лозя,* ***многогодишни етеричномаслени култури*** *(в т.ч. маслодайна роза, лавандула и мента), маточници и разсадници за трайни насаждения и декоративни култури, минималният брой на растенията на декар не трябва да е под минималния праг на гъстота, съгласно приложение № 1.* Засаждането на шафрановия минзухар се извършва най-често в края на лятото или есента (юли – септември / август – началото на октомври), което съвпада изцяло с цитирания от Вас период на засяване/засаждане.
83	**14/10/2026**	Л. Агайн Здравейте, интуресува ме критерий 6.1 който дава допълнителни точки за висше образование. Кои точно специалносни се считат за икономическите специалности със земеделска насоченост? И по точно приема ли се за такава специалност - магистър Стопанско управление?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 79 от 14/10/2026.
84	**14/10/2026**	Л. Агайн Относно: Допълнение към въпрос №52 от 09.10.2026 г. – СПО при вертикална ферма за микро растения. Уважаеми дами и господа, Във връзка с публикувания от Вас отговор на въпрос №52 от 09.10.2026 г. в документа с разяснения по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори	

		прием, бих искала да предоставя поисканата допълнителна информация относно конкретните видове микро растения и билки. 1. Планирани растителни видове Основните култури, които предвиждаме да отглеждаме, са: ● Грах – Pisum sativum ● Слънчоглед – Helianthus annuus ● Репичка – Raphanus sativus ● Броколи – Brassica oleracea var. italica ● Рукола – Eruca sativa (синоним на Eruca vesicaria subsp. sativa) ● Червено зеле – Brassica oleracea var. capitata, червени сортове ● Горчица (синап) – Brassica juncea ● Кориандър – Coriandrum sativum ● Босилек – Ocimum basilicum ● Амарант – Amaranthus tricolor ● Цвекло – Beta vulgaris Допълнително, в премиум продуктовата линия се предвиждат микробилки и млади листа от: ● Копър – Anethum graveolens ● Кервел – Anthriscus cerefolium ● Шисо (перила) – Perilla frutescens ● Киселец – Rumex acetosa Всички изброени растения се отглеждат за консумация в ранен стадий на развитие – като микро растения (микро зеленчуци), микро билки или млади листа. Не става дума за производство на зрели зеленчуци или разсад за последващо засаждане. На по-късен етап се предвижда и производство на отделни	1 и 4 Цитираните от Вас 14 вида култури следва да бъдат

		видове ядливи цветя, но те не са предмет на настоящия въпрос относно първоначалното СПО. 2. Производствена технология Стопанството ще се намира в община Луковит, в съществуваща закрита сграда. Основното помещение е с площ 32 m², като ще бъдат разположени 12 вертикални производствени стелажа с по 5 едновременно използваеми нива за отглеждане, или общо 60 производствени нива. Отглеждането ще бъде в тарелки върху подходящ субстрат или растителни подложки, с контролирани температура, влажност, осветление и напояване. Културите ще се произвеждат в кратки последователни цикли, като отделните стелажи и нива могат едновременно да бъдат заети с различни видове растения. Реалната култивационна площ ще бъде сборът от площите, заети с отглежданите растения върху отделните нива, и ще надвишава физическата площ, която стелажите заемат върху пода. 3. Молба за конкретно разяснение С оглед на уточнените растителни видове и производствена технология, моля да разясните: 1. Класификация на културите: Към кои конкретни кодове и коефициенти в Приложение №2 – „Таблица за изчисляване на СПО“ – следва да бъдат отнесени изброените видове, когато се отглеждат като микро растения, а не като зрели зеленчуци или билки? Прилагат ли се еднакви коефициенти за всички тях, или се класифицират поотделно? 2. Вертикална култивационна площ: При определяне на СПО признава ли се сборът от действително използваните култивационни площи на всички едновременно работещи вертикални нива, или се отчита само площта, която стелажите заемат върху пода, независимо от броя нива?	отнесени към Код 3169 – други зеленчукови култури от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“. 2. При определяне на СПО следва да се признава сборът от действително използваните култивационни площи на всички едновременно работещи вертикални нива. По подобен начин се изчисляват производствените площи при отглеждане на култивираните печурки и така реално се отразява производствената площ. 3. При описаната в запитването хипотеза и посочените 14 култури, всички с различна продължителност на отглеждане, следва да се има предвид, че когато една и съща площ се използва няколко пъти, тя се отчита само веднъж, като при отчитането се взема предвид културата с най-висок стандартен производствен обем/стандартна продукция. 5. Предоставената информация във връзка с цитираното „производство в закрита сграда“ е непълна, поради което УО не може да се произнесе по направеното запитване.

		3. Производствени цикли: При многократно засяване и прибиране на продукция в рамките на годината отчита ли се само площта на едно зареждане, или кратките производствени цикли имат значение за формирането на СПО? 4. Едновременно отглеждане на различни култури: Когато различните култури се отглеждат едновременно върху отделни производствени площи на стелажите, може ли СПО да се формира като сбор от признатите площи на отделните култури, умножени по съответните им коефициенти? 5. Производство в закрита сграда: Допустимо ли е посочените микро растения да формират СПО при отглеждане в специализирано закрито помещение с изкуствено осветление, без традиционна оранжерийна конструкция, и как следва да бъде регистрирана и доказана съответната производствена площ? Моля, доколкото е възможно, да посочите приложимите кодове, нормативни основания и методика за изчисление, за да можем правилно да структурираме новото земеделско стопанство и да определим дали покрива минималния икономически размер за кандидатстване. Не търсим предварително решение за одобрение на конкретно проектно предложение, а разяснение относно приложимата методика за този вид производство. Благодаря предварително за съдействието! С уважение	

85	**14/10/2026**	Антония Уважаеми дами и господа, В УК е записано: Допустимо е назначаването/упълномощаването/на втори ръководител, когато бенефициенти – жени, ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст. Допустимостта за назначаване на втори ръководител на стопанството се отнася и за бенефициенти под формата на ЕООД или ЕТ, когато техните собственици/управители са жени, които ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст. Вторият ръководител на земеделското стопанство трябва да е лице на възраст между 18 и не повече от 40 навършени години (включително) и притежава съответни професионални умения и компетентности. Кандидатът е физическо лице в отпуск по майчинство, който изтича март месец 2027г. В тази връзка моля за разяснение по следния казус: Кандидатът е физическо лице, ще се регистрира като земеделски стопанин и ще се осигурява като самоосигуряващо се лице, като едновременно с това ще се ползва обезщетение за бременност, раждане и отглеждане на дете от НОИ. 1. Допустимо ли е в този случай вторият ръководител на стопанството да бъде определен единствено чрез изрично нотариално заверено пълномощно, без сключване на трудов или граждански договор с него? 2. Изисква ли се вторият ръководител задължително да бъде осигуряван от бенефициента, или е допустимо да изпълнява функциите си безвъзмездно въз основа на	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 31 от 07/10/2026. При разработване на насоките и изменението в Стратегическия план бяха проведени срещи с представители на Национална агенция за приходите и Национален осигурителен институт по отношение определяне на правилата за подпомагане на лица в отпуск по майчинство. Беше обърнато внимание, че паричните обезщетения за бременност и раждане и за отглеждане на дете не се изплащат на лица, упражняващи трудова дейност, която е основание за осигуряване за общо заболяване и майчинство. Поради това, ако лицето в отпуск по майчинство лично упражнява трудова дейност, в това число сключва всякакъв вид договори, включително договор за аренда, подписва документи, свързани с осъществяване на земеделска дейност, това обстоятелство ще доведе до недължимост на паричното обезщетение. В тази връзка, бе препоръчано да съветваме потенциални бенефициенти, които ще кандидатстват и вече са в отпуск по майчинство, че имат право да прекратят отпуска, след което да се предприемат стъпки за установяване на стопанство. С изискванията по отношение на втория ръководител, може да се запознаете в Условията за кандидатстване, т. 11 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, а именно: *вторият ръководител на земеделското стопанство трябва да е лице на възраст между 18 и не повече от 40 навършени години (включително) и притежава съответни професионални умения и компетентности.*

		пълномощното? 3. Какви документи следва да бъдат представени пред ДФ „Земеделие“ за удостоверяване на определянето на втори ръководител и необходимо ли е предварително одобрение от ДФЗ? 4. Допустимо ли е бенефициентът да запази качеството си на регистриран земеделски стопанин, като през периода на майчинството управлението на стопанството се осъществява от упълномощения втори ръководител? Моля да уточните дали съществуват допълнителни изисквания относно правоотношението между бенефициента – физическо лице, и втория ръководител, извън посочените в т. 11 възрастови и професионални изисквания. Също така следва ли да се разглежда дали вторият ръководител управлява друго земеделско стопанство и дали има регистрация като ЗП преди повече от 24 месеца?	
86	**14/10/2026**	Н. Александрова Уважаеми дами и господа, В един поземлен имот е разположена производствена сграда с разгъната застроена площ около 800 кв. м, в която има няколко обособени помещения. Собственикът възнамерява да отдаде под наем две от тях с отделни договори на двама земеделски стопани, които са братя, за производство на култивирани гъби. Всеки от двамата братя ще кандидатства самостоятелно по интервенция II.Д.1 и ще извършва производството си в съответното нает помещение. Моля за разяснение по следните въпроси: Допустимо ли е двамата земеделски стопани, които са братя, да кандидатстват самостоятелно по интервенция II.Д.1 за производство на култивирани гъби в две отделни помещения в една и съща производствена сграда, разположена в един поземлен имот, наети с отделни договори, при условие че всеки от тях изпълнява	Допустимостта на всяко заявление се преценява съобразно всички приложими изисквания на Условията за кандидатстване и представените документи. Не може да бъде дадено предварително категорично становище за одобрението на конкретните заявления единствено въз основа на описаните в запитването обстоятелства. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г., разясненията относно условията за кандидатстване не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати. Следва да се има предвид, че при така описаната хипотеза, в която „*двамата земеделски стопани, които са братя, да кандидатстват самостоятелно по интервенция II.Д.1 за производство на култивирани гъби в две отделни помещения в една и съща производствена сграда, разположена в един поземлен имот, наети с отделни*

		останалите изисквания за допустимост? Представляват ли родствената връзка между кандидатите и разполагането на двете стопанства в отделни помещения в една сграда и един поземлен имот пречка за кандидатстване?	*договори, при условие че всеки от тях изпълнява останалите изисквания за допустимост*“, двете стопанства следва да са независими и да функционират самостоятелно. Обръщаме внимание, че съгласно т. 9 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство. Изкуственото създаване на условията, необходими за получаване на предимство е дефинирано в раздел 2 „Определения“ като всяко установено условие, съгласно чл. 62 от Регламент (ЕС) 2021/2116. Член 62 „Клауза за заобикалянето“ от Регламент (ЕС) 2021/2116 гласи, че „без да се засягат специалните разпоредби на правото на Съюза, държавите членки вземат ефективни и пропорционални мерки, за да предотвратят заобикалянето на разпоредби на правото на Съюза и гарантират по-специално, че никакво предимство, предвидено в законодателството в областта на селското стопанство, не се предоставя на физическо или юридическо лице, за което е установено, че условията, необходими за получаване на такива предимства, са създадени изкуствено, в противоречие с целите на посоченото законодателство“.

87	**15/10/2026**	Лидия Кущилова Уважаеми госпожи и господа, Подготвям проект по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ за прием 2026 г. На 21 години съм и възнамерявам да започна земеделска дейност върху 1 декар земя под наем в с. Остър камък. Планирам отглеждане на култивирана гъба кладница върху инокулирани дървени трупчета на открито, като на терена има достъп до вода. Моля да ми разясните: 1. Допустимо ли е това производство за изчисляване на началния СПО по приема през 2026 г.? 2. По какъв коефициент и по каква площ се изчислява СПО при отглеждане върху трупчета на открито? 3. Какви документи и какъв минимален срок на договора за наем са необходими? 4. Какви са изискванията за първоначална регистрация като земеделски стопанин в моя случай? Благодаря предварително за съдействието.	1 и 2. Цитираната от Вас „култивирана гъба кладница върху инокулирани дървени трупчета „ следва да се отнесе към код 30942 Култивирани гъби - кладница от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване. 3 и 4. Моля да се запознаете с Раздел № 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, където подробно са разписани условията за допустимост на кандидатите.
88	**16/10/2026**	e. barutinska Таблица за СПО по прием млад фермер 2026г	В утвърдените насоки за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, публикувани на страницата на Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., са посочени всички условия за кандидатстване и изпълнение на одобрените заявления за подпомагане. Икономическият размер на стопанството, измерен в СПО, се изчислява по таблица, която също е част от Условията за кандидатстване - Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване.

89	**16/10/2026**	Л. Емилова 1. Съгласно УК кандидатът има ангажимент да посочи и всички документи за собственост/ползване, които към момента на кандидатстване е предоставил за ползване на трети лица. Допустимо ли е в последствие, увеличението на СПО да се извършва върху тези (или част от тези) имоти? 2. При положение, че земеделският производител се осигурява като такъв, може ли да бъде назначен на трудов договор и на друго място? 3. При положение, че имам оранжерии – 6 бр. * 200 кв.м., в които ще кандидатствам с намерения за краставици, в дворно място, което ползвам под наем (дългогодишен, отговарящ на условията на УК), но имотът не е със статут Оранжерия, може ли оранжериите да се вземат при изчисление на 8000 евро СПО като начален размер?	1. Съгласно т. 12 от раздел 2 „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ от Условията за изпълнение, при изчисляване на увеличението на икономическия размер на стопанството с най-малко 4 000 евро СПО или най-малко 2 500 евро СПО (в случаите на увеличение само с пчелни семейства, едри или дребни преживни животни за мляко или месо),, не се включват животните и/или земята, които не са участвали при определяне на първоначалния икономически размер на стопанството и към датата на подаване на заявлението за подпомагане: 12.1 *са били собственост на бенефициента и/или собственика на ЕТ, когато ползвател е ЕТ, и/или на едноличния собственик на капитала, когато бенефициент е ЕООД, с изключение на земята, предоставена под наем или аренда в периода, предхождащ 24 месеца от датата на кандидатстване* 2. В Насоките за кандидатстване няма забрана земеделският стопанин да работи и по трудово правоотношение при друг работодател. В допълнение може да се запознаете с отговор на въпрос № 62 от 11/10/2026 г. 3. Моля да се запознаете с отговор на въпрос 4 от 03/10/2026 г. В допълнение следва да имате предвид и определенията, посочени в т. 44 и т. 45 от § 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за подпомагане на земеделските производители, а именно: *44. "Оранжерия" е неподвижно съоръжение за целогодишно или сезонно отглеждане на растителни видове с трайна конструкция, осигуряваща пропускане на дневна светлина, с височина, позволяваща свободен човешки достъп със или без съпътстващи производствени инсталации.* *45. "Оранжерия-парник" е съоръжение, в което сезонно се отглеждат растителни видове, с временна преносима конструкция с площ под 200 квадратни метра, покрита с*

			полиетилен, поливинил или друга подходяща материя, без съпътстващи производствени инсталации, с височина, непозволяваща свободен човешки достъп. Съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ), независимо дали съоръжението попада под облекчения режим на чл. 151, ал. 1, т. 3 (до 200 кв. м) или специалния режим на чл. 147, ал. 1, т. 17 (от 200 до 1000 кв. м), то представлява реален обект. Спазването на строителните и устройствени процедури е задължение на всеки добросъвестен кандидат преди той да се легитимира като функциониращ земеделски стопанин с оранжерийно направление и да поиска европейско финансиране за установяване на такова стопанство. Следва да обърнете внимание и на посоченото спрямо културите – оранжерийно производство уточнение в работен лист „Инструкции“ от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване, а именно, че в обхвата на същите попадат площите с култури, които се отглеждат в стъклени или полиетиленови оранжерии, в които човек може да работи изправен.
90	**16/10/2026**	А. Желязков Уважаеми дами и господа, Във връзка с втория прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ моля за официално разяснение по следния казус: Физическо лице възнамерява да кандидатства за подпомагане със земеделско стопанство, включващо приблизително 100 дка овощни насаждения от орехи и бадеми, стопанисвани въз основа на договор за наем. След подаване на заявлението кандидатът възнамерява да учреди ЕООД, на което ще бъде едноличен собственик на капитала и управител. Моля да уточните:	

		1. Допустимо ли е след подаване на заявлението, но преди одобрение, кандидатът да бъде заменен с новоучреденото ЕООД? 2. Допустимо ли е след сключване на административния договор и/или след получаване на първото плащане земеделското стопанство и правата и задълженията по проекта да бъдат прехвърлени на това ЕООД? 3. Ако е допустимо, каква е процедурата, какви документи се изискват и необходимо ли е предварително одобрение от ДФЗ? 4. Запазва ли се правото на второ плащане и възниква ли задължение за възстановяване на вече получената финансова помощ?	1. Съгласно чл. 10 от Наредба № 4 от 2024 г. за реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за сключване и изменение на административни договори, за налагане на административни санкции за интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви "а", "в" – "е" и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията, и за оттегляне на изплатената финансова помощ за интервенциите по чл. 73, 74, 75, 77 и 78 от същия регламент, **заявления за подпомагане и приложените към тях документи могат да бъдат коригирани след подаването им само в случай на очевидни грешки**, признати от Управляващия орган, съответно ДФЗ, за интервенциите, делегирани с договора по чл. 50, ал. 4 от ЗПЗП. 2, 3 и 4 Съгласно т. 5 от раздел 1. „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение *когато бенефициентът е физическо лице, той има право да се регистрира като ЕТ или да учреди ново ЕООД, който да стане правоприемник на стопанството му, като е длъжен в срок от пет работни дни от регистрацията на ЕТ/ЕООД в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел писмено да уведоми за това ДФЗ - РА. В случай на учредяване на ЕООД и след одобрение от страна на ДФ „Земеделие“, се представя договор за поръчителство от едноличния собственик на капитала на ЕООД, с който поръчителят се задължава пред кредитора (РА) да отговаря за точното изпълнение на всички нормативни и/или договорни задължения на бенефициента, като обезпечава вземането на РА, което може да възникне при неизпълнение на тези задължения,*

		5.При допустимо прехвърляне освобождава ли се първоначалният бенефициент – физическо лице – от задълженията по административния договор, включително от евентуално възстановяване на помощта? Моля за отговор с посочване на конкретните разпоредби от Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение на втория прием.	*до размера на сумата по административния договор.* 5. Точка 5 от раздел 1. „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение предвижда при учредяване на ЕООД едноличният собственик на капитала да представи договор за поръчителство след одобрение от ДФ „Земеделие“. С този договор той се задължава да отговаря пред РА за точното изпълнение на нормативните и/или договорните задължения на бенефициента и обезпечава вземането на РА, което може да възникне при неизпълнение, до размера на сумата по административния договор. В допълнение, обръщаме внимание, че съгласно т. 9 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство. Изкуственото създаване на условията, необходими за получаване на предимство е дефинирано в раздел 2 „Определения“ като всяко установено условие, съгласно чл. 62 от Регламент (ЕС) 2021/2116. Член 62 „Клауза за заобикалянето“ от Регламент (ЕС) 2021/2116 гласи, че „без да се засягат специалните разпоредби на правото на Съюза, държавите членки вземат ефективни и пропорционални мерки, за да предотвратят заобикалянето на разпоредби на правото на Съюза и гарантират по-специално, че никакво предимство, предвидено в законодателството в областта на селското стопанство, не се предоставя на физическо или юридическо лице, за което е установено, че условията, необходими за получаване на такива предимства, са

			създадени изкуствено, в противоречие с целите на посоченото законодателство“.
91	**16/10/2026**	С. Савова Уважаеми дами и господа, Във връзка с условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, втори прием, моля за официално разяснение относно прилагането на критерий за подбор № 4 и т. 6 от Приложение № 7. Предвиждаме инвестиция в две нови оранжерии с площ съответно 400 м² и 200 м² за производство на домати и краставици. Оранжериите ще бъдат оборудвани с електронна система за управление на микроклимата, включваща температурни датчици, датчици за относителна влажност, електронен контролер и моторизирани проветрители, които се управляват автоматично според зададените климатични параметри. В тази връзка моля за разяснение по следните въпроси: 1. Могат ли оранжерии с описаното електронно управление на микроклимата да бъдат квалифицирани като „интелигентни оранжерии“ по т. 6 от Приложение № 7, когато не включват автоматизирани системи за напояване, торене и растителна защита? 2. Изброените в т. 6 функции — електронно управление на микроклимата, прецизно дигитално напояване, торене и растителна защита — представляват ли кумулативни изисквания, или е достатъчно изпълнението на част от тях?	Моля да се запознаете с отговор на въпрос 22 от 06/10/2026 г. 1. Цитираното от Вас *„електронно управление на микроклимата“* би могла да попадне в обхвата на т. 6 от Приложение № 7 към условията за кандидатстване, доколкото същата има автоматизирани и роботизирани системи (вкл. прилежащ софтуер) за производство и защита на селскостопанските култури. Следва да имате предвид, че допустимостта на всяко заявление се преценява съобразно всички приложими изисквания на Условията за кандидатстване и представените документи. Не може да бъде дадено предварително категорично становище за одобрението на конкретните заявления единствено въз основа на описаните в запитването обстоятелства. 2. Списъкът по Приложение № 7 към Условията за кандидатстване съдържа инвестиции, които попадат в обхвата към цифровизацията, опазването на околната

		3.Ако описаните оранжерии отговарят на изискванията на т. 6, може ли при определянето на минималната инвестиция от 3 750 евро за критерий № 4 да бъде отчетена стойността на цялата завършена оранжерийна система, включително метална конструкция, полиетиленово покритие, проветрители, задвижващи механизми, електронни контролери и датчици? 4. Ако не се допуска включването на цялата стойност, кои от посочените компоненти могат да бъдат отчетени като инвестиции по Приложение № 7, при условие че отговарят на определението за дълготрайни материални активи? Моля за конкретно разяснение, тъй като от отговора зависи правилното планиране на инвестициите и заявяването на точки по критерий № 4. Благодаря предварително за съдействието.	среда и справянето с климатичните промени, както в комбинация помежду си, така и поотделно. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г., разясненията относно условията за кандидатстване не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати. 3 и 4 Съгласно т. 6 от раздел 2 „Определения“ – „ Дълготрайни материални активи“ са *активи, които отговарят на изискванията за дълготрайни материални активи, съгласно Националните счетоводни стандарти, ползват се през период, по-дълъг от 12 месеца и чиято стойност е равна или превишава по-ниската стойност от:* *стойностния праг на същественост за дълготрайния материален актив, определен в счетоводната политика на данъчнозадълженото лице и не по-ниско от седемстотин лева*. В допълнение моля да се запознаете с отговор на въпрос № 2 от 03/10/2026 г. Обръщаме внимание, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“

92	**16/10/2026**	l. stefanov Здравейте, Във връзка със „Списък на инвестициите в обхвата на цифровизацията, опазването на околната среда и справянето с климатичните промени“, по т. 3 „Прецизно земеделие, софтуер и системи за анализ на данни“, в частта относно специализирано оборудване, включващо GPS устройства, навигационни системи, контролери, дронове, уреди за контрол и мобилни устройства, моля за разяснение относно допустимостта на закупуване на лаптоп като мобилно устройство. Лаптопът ще бъде използван в дейността на земеделското стопанство за водене и обработване на електронните дневници на стопанството, работа със специализирани електронни системи и документи, както и за използване на квалифициран електронен подпис при подаване и подписване на документи по електронен път. Моля да уточните дали закупуването на лаптоп за посочените цели попада в обхвата на допустимите инвестиции по т. 3 от списъка и дали са предвидени конкретни технически изисквания или допълнителни условия за неговата допустимост. Благодаря предварително за съдействието!	Цитираният от Вас „лаптоп“ би попаднал в обхвата на Приложение № 7 към Условията за кандидатстване, при условие че представлява дигитално устройство „*за събиране, обработка, анализ и отдалечен контрол на процесите в стопанството:* • ***Мониторинг и управление на ресурсите:*** *системи за контрол на поливни и торови норми, състояние на почвата и културите, прогнозиране на добивите, както и метеорологични станции и датчици, и др. със сходно предназначение;* • ***Мониторинг в животновъдството и пчеларството:*** *системи за следене на здравословното състояние, продуктивността, нормите на хранене и идентификация на животните/пчелните семейства;* • ***Специализирано оборудване:*** *GPS устройства, навигационни системи, контролери, дронове, уреди за контрол и мобилни устройства.“.* Обръщаме внимание, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“

93	**16/10/2026**	D. Dobrev Здравейте! Управител съм и съм съдружник с 25% от капитала в дружество, регистрирано като земеделски стопанин от 5 год. В това си качество съм от 18 месеца. Ако сега се регистрирам като физическо лице земеделски стопанин, допустим кандидат ли съм по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“?	В раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, подраздел II, точка 1 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ е регламентирано, че не се считат за изпълнени условията по т. 2.1 и т. 2.2 от подраздел I. „Критерии за допустимост на кандидатите“, когато 1.1 „кандидатът е притежавал мажоритарен дял или е имал качеството на управляващ и представляващ в юридическо лице, което е било регистрирано като земеделски стопанин или е започнало да отглежда животни в собствен/нает животновъден обект и/или да стопанисва земя с цел производството на земеделска и животинска продукция, преди повече от 24 месеца“. В случая на описаната от Вас хипотеза, в която сте в качеството на управител и съдружник с 25% от капитала в дружество, регистрирано като земеделски стопанин от 18 месеца, не попадате в обхвата на т. 1.1 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ и бихте могли да кандидатствате по настоящия прием.
94	**16/10/2026**	А. Кънчев Уважаеми дами и господа, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ бихме искали да отправим предложение за преразглеждане и евентуално изменение на изискването, посочено в т. 6.2 от критериите за оценка/условията за кандидатстване, а именно: „Кандидатът има завършено средно образование в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина, или икономическо образование със земеделска насоченост.“ Считаме, че настоящата формулировка би могла да	Критериите за оценка и методиката за оценка са разглеждани на заседание на Тематична работна група на 12.08.2026 г. и са приети на Комитета за наблюдение на СПРЗСР 2023-2027 г., на 02 септември 2026 г. Критериите са приети след дискусии със заинтересованите страни, в които са взети предвид анализите при подготовка на Стратегическия план и идентифицираните потребности. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.“.

		ограничи достъпа до подпомагане на част от младите земеделски стопани, които имат реално намерение да се установят в земеделския сектор, но към момента на кандидатстване все още не са завършили необходимото образование. В тази връзка бихме искали да обърнем внимание на следните обстоятелства: 1. Кандидати, навършили 18 години, които все още се обучават Възможно е кандидати на 18-годишна възраст да отговарят на останалите условия за допустимост, но към момента на подаване на заявлението за подпомагане все още да не са завършили средното си образование със съответния профил или професионална квалификация. В подобни случаи би било целесъобразно да се предвиди възможност образованието да бъде завършено в рамките на срока за изпълнение на одобрения проект, при ясно определени условия и срокове за представяне на съответния документ. 2. Кандидати, които придобиват втора диплома за средно образование или допълнителна професионална квалификация Съществуват и случаи, в които кандидатът вече има завършено средно образование, но желае да придобие второ средно образование с професионална квалификация в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина или икономическо образование със земеделска насоченост. Считаме, че следва да се разгледа възможността и тези кандидати да бъдат допустими, когато са започнали съответното обучение и придобият изискуемото образование или квалификация в рамките на изпълнението на проекта. С оглед на изложеното, молим да бъде разгледана възможността за изменение на т. 6.2, така че да се предвиди допустимост и за кандидати, които към момента на кандидатстване не притежават съответното	

		образование, но поемат обвързващ ангажимент да го придобият в рамките на определен срок за изпълнение на проекта. Предлагаме да бъде обсъдена възможността за следната допълваща формулировка: „Кандидатът има завършено средно образование в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина или икономическо образование със земеделска насоченост, или поема ангажимент да придобие съответното образование и/или професионална квалификация в рамките на срока за изпълнение на одобрения проект, при условия и по ред, определени в условията за кандидатстване и изпълнение.“ Молим също да ни уведомите дали действащите правила допускат подобна възможност и, ако това не е предвидено, дали е възможно предложението да бъде разгледано при евентуално изменение на условията за кандидатстване. Считаме, че подобна промяна би създала по-гъвкави условия за развитие на младите земеделски стопани, без да се занижават изискванията за придобиване на необходимите знания и умения за успешно управление на земеделско стопанство. Благодарим предварително за отделеното време и очакваме Вашия отговор!	
95	**16/10/2026**	I. Pavlov Здравейте, Във връзка с настоящата интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ - втори прием, може ли да изразите становище относно следните въпроси: - Могат ли съпрузи да кандидатстват с два отделни проекта, ако всеки поотделно отговаря на изискванията за допустимост и общото им СПО е под 30 000 евро? - Могат ли зпфл-тата при положение че се осигуряват като	В описаната от Вас хипотеза следва да се съобразите с изискването заложено в т. 12.1 от подраздел I „Условия за допустимост на кандидатите“ на раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът или съпругата на кандидата има отделно земеделско стопанство и общият икономически размер на двете стопанства

		земеделци да работят и да се осигуряват и на друго работно място? - По какъв законосъобразен начин кандидатка, родила след подаване на заявлението, но преди сключване на административния договор, може да осигури непрекъснатостта на управлението на стопанството, без да загуби нито правото си на финансиране, нито обезщетението си за майчинство? Благодаря!	надвишава 30 000 евро стандартен производствен обем (СПО). Обръщаме внимание, че съгласно т. 9 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство. В Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение няма забрана земеделският стопанин да работи и по трудово правоотношение при друг работодател. Във връзка с отправеното от Вас запитване относно хипотеза на „кандидатка, родила след подаване на заявлението, но преди сключване на административния договор“, моля да се запознаете с отговора на въпрос № 31 от 07/10/2026 г.
96	**16/10/2026**	BFHR Projects Здравейте, Моля да разясните относно култивирано отглеждане на гъба смръчкула: 1.Може ли тази култура да участва при формиране на първоначалния икономически размер на стопанството и планираното увеличение на СПО? Под кой код и какъв коефициент за СПО се прилага?	Цитираната от Вас „Смръчкула“ би могла да участва при формиране на първоначалния икономически размер на стопанството и следва да бъде отнесена към код на 30941 Култивирани гъби-култивирани печурки от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване.

97	**16/10/2026**	А.Мехова Казвам се А. Мехова и моля за официално писмено разяснение относно допустимостта ми за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ за прием 2026 г. На 30 години съм и към момента нямам регистрирано земеделско стопанство. Имам намерение да регистрирам собствено стопанство и да кандидатствам за подпомагане по посочената интервенция. Съпругът ми, М. Мехов, е сключил договор за подпомагане през 2020 г. по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“. Сключили сме граждански брак през 2021 г. Договорът му е приключил през юли 2025 г., като и периодът на мониторинг е изтекъл. Във връзка с изложените обстоятелства, моля да ми отговорите на следните въпроси: 1. Имам ли право да кандидатствам самостоятелно по интервенция II.Д.1 през 2026 г., при положение че съпругът ми е получил подпомагане по подмярка 6.1, но договорът му и периодът на мониторинг са приключили през юли 2025 г.? 2. Представлява ли основание за недопустимост обстоятелството, че сме сключили граждански брак през 2021 г., след подписването на неговия договор през 2020 г., но преди приключването на проекта? 3. Има ли значение за допустимостта ми фактът, че към момента не съм регистриран земеделски стопанин и възнамерявам тепърва да създам собствено стопанство? 4. Моля да посочите конкретните разпоредби от приложимите условия за кандидатстване, които уреждат допустимостта на съпруг или съпруга на бенефициент по подмярка 6.1, когато договорът и мониторингът са приключили. Моля за конкретен писмен отговор съобразно условията	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 39 от 08/10/2026

		за кандидатстване по интервенция II.Д.1 за прием 2026 г., за да мога да преценя дали да предприема регистрация на земеделско стопанство и подготовка на проектно предложение. Благодаря предварително за отделеното време и съдействието.	
98	**16/10/2026**	Д. Добрев Допустим кандидат ли е физическо лице, което е управител и съдружник с 25% от капитала в дружество регистрирано като земеделски стопанин, в това му качество е по-малко от 24 месеца. Може ли да кандидатства по интервенцията като физическо лице?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 93 от 16/10/2026
99	**17/10/2026**	Георги Соколов Уважаеми дами и господа, Подготвям заявление по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ (втори прием, срок 02.11.2026 г.). Стопанството ще отглежда тикви за семе тип „дамски нокът“ (сухо семе с люспа за директна консумация/печене) по конвенционален начин. Дружеството е регистрирано по ЗДДС на основание чл. 97а и няма право на данъчен кредит (чл. 70, ал. 4 ЗДДС). Моля за писмени разяснения по следните въпроси: 1. Код за изчисляване на СПО (Приложение № 2): тиквите за семе „дамски нокът“ (семе за консумация, не за масло) се отчитат по код 3119 „Други технически култури“ или по код 3058 „Тикви“? 2. Стойност на инвестициите и ДДС: за кандидат без право на данъчен кредит стойността на инвестициите в ДМА за	1. Цитираната от Вас култура „дамски нокът (семе за консумация, не за масло)“ попада в обхвата на код 3119 „Други технически култури“ от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ от Условията за кандидатстване. 2, 3 и 4 Следва да имате предвид, че стойността на дълготрайните материални активи, ще се отчита в зависимост от статута на кандидата по отношение регистрация по Закон за данък върху добавената стойност. Обръщаме внимание, че при последващо регистриране по ЗДДС, стойността на актива ще се преценява съгласно т. 9 от Раздел 2 „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ от Условията за изпълнение, а именно разплащателна агенция изплаща или мотивирано отказва второто плащане след извършване на административните проверки, проверките на място и след анализ за

		минималния размер от 7 500 евро (т. 8.6), за прага от 3 750 евро по критерий 4 (Приложение № 7) и за изчисляването на точките по критерий 5 отчита ли се с ДДС (цената на придобиване по СС 16 включва невъзстановимите данъци) или без ДДС? С каква стойност следва да се попълни колоната „Индикативна стойност“ в т. III.B.1 от бизнес плана? 3. Може ли невъзстановимият ДДС върху закупените ДМА да бъде платен със средствата от първото плащане, т.е. има ли ограничение за допустимост на ДДС? 4. Ако по време на изпълнението дружеството се регистрира по ЗДДС по общия ред (доброволно по чл. 100, ал. 1 или задължително по чл. 96) и придобие право на данъчен кредит, как това се отразява на отчитането на заявените инвестиции и на поддържането на точките по критерии 4 и 5? 5. Срок на договорите за наем/аренда: при подаване на 30.10.2026 г. и период на мониторинг до около 30.10.2031 г. достатъчен ли е договор с 5-годишен срок от октомври 2026 г., или е необходим по-дълъг срок? Важи ли изискването за минимален срок от 5 години и за земята, наета след подаването за постигане на увеличението (2027–2028 г.)? 6. Допустима ли е земя, която за 2026 г. е заявена в ИСАК от друг ползвател или е включена в споразумение за масиви за стопанската 2026/2027 г., ако е наета от кандидата през октомври 2026 г. и не е засята? 7. Допустима ли е като ДМА и като инвестиция по Приложение № 7 GPS система за автоматично управление (автопилот), собственост на кандидата, монтирана на трактор, ползван по договор за безвъзмездно ползване? 8. Машина за почистване и калибриране (сортиране) на семе попада ли в групата „Почистване и сортиране“ на Приложение № 7 за целите на критерий 4?	установяване на съответствието между фактическото състояние и одобрения бизнес план. В случай на регистрация на кандидата по ЗДДС след второ плащане и когато сумата на придобития дълготраен материален актив е призната с ДДС, то бенефициентът няма право да предявява за възстановяване ДДС върху актива, в случай че неговата стойност с включен ДДС е равна на минимално изискуемата съгласно т. 8.6 от подраздел I „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите“ от раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ и във връзка с условието по т. 6 от подраздел 4 „Методика за прилагане на критериите за подбор“ от раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ в Условията за кандидатстване. 5. Описаната от Вас хипотеза е неясна и недостатъчна за произнасяне от УО. Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, подраздел I „Критерии за допустимост на кандидатите“, т. 5 от Условията за кандидатстване, договорите за наем и/или аренда, включени при доказване на изискуемия минимален икономически размер на стопанството над 8 000 евро СПО, трябва да са в сила към датата на подаване на заявлението и да са със срок на действие не по-малко от пет години. Към датата на кандидатстване могат да са изтекли не повече от 24 месеца от срока им. Съгласно т. 6.1 от същия раздел, за земеделските площи се изисква регистрирано в общинската служба по земеделие правно основание за ползване през целия период до изтичане на пет години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Към искането за второ плащане се прилагат документите

		9. Допустима ли е ежегодна замяна на парцели със съседни стопани за целите на сеитбообращението (при запазване на площта и на СПО), без това да се смята за неизпълнение на бизнес плана? Благодаря предварително. Ще бъда признателен за бърз отговор, с оглед подаването на заявлението. С уважение, Георги Соколов	съгласно Приложение А към Условията за изпълнение. Документите по т. 12 от него, касаещи земята, чийто размер се взема предвид при определяне на увеличенията на икономическия размер на стопанството на бенефициента, са изискуеми, в случай че не са представени към заявлението за подпомагане и/или не са вписани в Общинската служба по земеделие. 6. Описаната от Вас хипотеза е неясна и недостатъчна за произнасяне от УО. Съгласно т. 2.4 от подраздел I. „Критерии за допустимост на кандидатите“ в раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ на Условията за кандидатстване допустими за подпомагане са кандидати, които са собственици, наематели и/или арендатори на цялата налична в земеделското стопанство земя. В т. 6 от същия раздел е посочено, че „*цялата налична в земеделското стопанство земя по т. 2.4 трябва да се стопанисва от кандидата: 6.1. с регистрирано в общинската служба по земеделие правно основание за ползване през целия период (за земеделски площи) до изтичане на пет години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Изискването за регистриране в общинската служба по земеделие не се отнася за имот/ите, попадащи в границите на урбанизирани територии, както и за имот/и, върху които са разположени животновъден/ни обекти и на тях не се отглеждат култури, които участват при формиране на СПО; 6.2. в съответствие с чл. 33б от ЗПЗП;*“. 7. и 8. Цитираните във Вашето запитване инвестицията в „GPS система за автоматично управление (автопилот)“ и „Машина за почистване и калибриране (сортиране)“ биха могли да попаднат в обхвата на т. 4 „Дигитализация и модернизация на земеделската техника“ и т. 7.

			„Обработка, подготовка и съхранение на продукцията“ от Приложение № 7 към Условията за кандидатстване, доколкото същите имат характеристика на устройства и оборудване за внедряване в земеделската техника с цел оптимизиране на обработките и намаляване на използваните торове и препарати за растителна защита. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“. 9. Информацията, предоставена в запитването е неясна и недостатъчна за произнасяне на УО относно допустимостта на кандидата в описаната от Вас хипотеза. Обръщаме внимание, че в раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ и в раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ от Условията за кандидатстване са описани всички критерии за допустимост и изисквания по отношение на кандидатите и стопанисваните площите, съгласно разработения от тях бизнес план. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“

100	**17/10/2026**	Георгиев **Изискване за промяна на начина на трайно ползване на земеделски имот при отглеждане на култури в оранжерии** Във връзка с даденото разяснение по въпрос № 4, съгласно което при регистрацията на земеделските стопани в областните дирекции „Земеделие“ използваната земеделска земя се посочва в анкетната карта съобразно начина ѝ на трайно ползване, като за признаване на оранжерията е необходимо в кадастралната карта и кадастралните регистри (КККР) начинът на трайно ползване на имота да бъде вписан като „Оранжерия“, моля за следните уточнения: **1. Оранжерии, за които не се изисква разрешение за строеж** На какво нормативно основание се изисква промяна на начина на трайно ползване на земеделски имот от „Нива“ на „Оранжерия“ в случаите, когато оранжерийното съоръжение е преместваемо или е с площ до 200 кв. м включително, за което съгласно чл. 151, ал. 1, т. 3 от Закона за устройство на територията не се изисква разрешение за строеж? **2. Критерии за определяне на оранжерийното производство при изчисляване на СПО** В инструкцията към таблицата за изчисляване на стандартния производствен обем (СПО) е дадено следното определение:	Към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатите трябва да са регистрирани за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Наредба № 3 от 1999 г.), обн., ДВ, бр. 10 от 1999 г. и да са започнали да отглеждат животни в собствен/нает животновъден обект и/или да стопанисват земя с цел производството на земеделска и животинска продукция. Изискването за съответствие на имотите с извършваната в тях дейност произтича от общите правила за допустимост и легитимност на земеделските стопанства. При извършване на регистрацията, земеделските стопани подават в областните дирекции „Земеделие“ анкетна карта за регистрация на земеделския стопанин, в която изрично посочват използваната земеделска земя, в това число начина ѝ на трайно ползване, а именно: полски култури, зеленчукови градини, оранжерии, парници, трайни насаждения, естествени ливади, мери и пасища, други (угар). Също така предоставят и документи, доказващи правно основание за ползване на земята, като за да бъде призната оранжерията в Областната дирекция „Земеделие“, съоръжението трябва да съответства на имота и в представената скица от кадастъра (КККР) начинът на трайно ползване да е вписан като „Оранжерия“. Този ред се спазва и за създаване на оранжерии при планираното увеличение на стопанството.

		„Домати – оранжерийно производство – включват се доматите, които се отглеждат в стъклени или полиетиленови оранжерии, в които човек може да работи изправен.“ Предвид това определение, моля да бъде уточнено дали за отчитането на доматите като оранжерийно производство при изчисляване на СПО е достатъчно съоръжението да отговаря на посочените характеристики, когато оранжерията е с площ до 200 кв. м включително, или е необходимо и начинът на трайно ползване на съответния поземлен имот да е вписан в КККР като „Оранжерия“. **3. Нормативното основание за изискването за промяна на начина на трайно ползване** Моля да бъде посочена конкретната нормативна разпоредба и/или приложимо условие за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, въз основа на което се изисква начинът на трайно ползване на имота да бъде променен от „Нива“ на „Оранжерия“, включително в случаите, когато за съответното съоръжение не се изисква разрешение за строеж. Моля също да бъде уточнено дали това изискване произтича от правилата за регистрация на земеделските стопани, от нормативната уредба относно кадастралното отразяване на имотите или от специфичните условия за определяне на СПО при кандидатстване по интервенцията. **4. Допустимост на отчитането на оранжерийното производство при начин на трайно ползване „Нива“** В случай че земеделски стопанин отглежда домати в стъклена или полиетиленова оранжерия с площ до 200 кв. м включително, която отговаря на определението в инструкцията към таблицата за СПО, но поземленият имот е с начин на трайно ползване „Нива“, допустимо ли	В Закона за подпомагане на земеделските стопани е посочена дефиниция за оранжерия, а именно „*неподвижно съоръжение за целогодишно или сезонно отглеждане на растителни видове с трайна конструкция, осигуряваща пропускане на дневна светлина, с височина, позволяваща свободен човешки достъп със или без съпътстващи производствени инсталации*“. При цитираната от Вас хипотеза „*в случаите, когато оранжерийното съоръжение е преместваемо или е с площ до 200 кв. м включително*“, същото попада в обхвата на дефиницията за „Оранжерия-парник“, а именно *съоръжение, в което сезонно се отглеждат растителни видове, с временна преносима конструкция с площ под 200 квадратни метра, покрита с полиетилен, поливинил или друга подходяща материя, без съпътстващи производствени инсталации, с височина, непозволяваща свободен човешки достъп*. Съгласно Закона за устройство на територията (ЗУТ), независимо дали съоръжението попада под облекчения режим на чл. 151, ал. 1, т. 3 (до 200 кв. м) или специалния режим на чл. 147, ал. 1, т. 17 (от 200 до 1000 кв. м), то представлява реален обект. Спазването на строителните и устройствени процедури е задължение на всеки добросъвестен кандидат преди той да се легитимира като функциониращ земеделски стопанин с оранжерийно направление и да поиска европейско финансиране за установяване на такова стопанство. Помощта по тази интервенция представлява стартова подкрепа за установяване на млади стопани с вече съществуващ минимален капацитет. Оранжерийното производство по дефиниция изисква специализирано съоръжение (оранжерия). Следва да обърнете внимание и на посоченото спрямо културите – оранжерийно производство уточнение в работен лист „Инструкции“

		е дометите да бъдат включени при определянето на СПО за целите на интервенцията, при условие че са изпълнени останалите приложими изисквания? **5. Промяна в изискванията спрямо предходните програмни периоди и приеми** При приемите по мярката за създаване на стопанства на млади фермери от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) за периода 2007–2013 г., по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от ПРСР за периода 2014–2020 г., както и при първите приеми по интервенции II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, II.Д.2 „Подпомагане на много малки земеделски стопанства“ и II.Д.3 „Стартова помощ за установяване на нови земеделски стопани в селското стопанство“, по мои наблюдения не са прилагани изисквания с подобен ограничителен и усложняващ характер по отношение на земеделските стопани, осъществяващи оранжерийно производство. В тази връзка моля да бъде разяснено дали изискването за вписване на начина на трайно ползване на имота като „Оранжерия“ представлява ново изискване спрямо предходните приеми, на какво нормативно основание е въведено и каква е връзката му с определянето на СПО за целите на интервенция II.Д.1. Моля също да бъде посочено дали това изискване произтича от промяна в приложимата нормативна уредба, от условията за кандидатстване по настоящия прием или от административна практика при регистрацията на земеделските стопани и отчитането на оранжерийното производство. **6. Административна тежест за кандидатите и опростяването на процедурите** Във връзка с изложеното възниква въпросът доколко изискването за промяна на начина на трайно ползване на	от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване, а именно, че в обхвата на същите попадат площите с култури, които се отглеждат в стъклени или полиетиленови оранжерии, в които човек може да работи изправен. За да бъде признат начален СПО за оранжерийни култури към момента на подаване на заявлението за подпомагане, съоръжението трябва да съществува физически и да е годно за експлоатация. По отношение на поставените от Вас въпроси относно „промяна в изискванията спрямо предходните програмни периоди и приеми“ и „административна тежест за кандидатите и опростяването на процедурите“ обръщаме внимание, че както бе посочено по-горе, изискванията касаещи оранжерийно производство са в съответствие с приложимата за тях нормативна уредба, включително в „*правилата за определяне на СПО“*. Изискванията към кандидатите са определени съобразно действащите и относими към тях в отделните програмни периоди нормативни документи от българското и европейско законодателство. В допълнение, съгласно чл. 68, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) *ръководителят на Управляващия орган на Стратегическия план утвърждава със заповед за* ***всеки прием*** *по интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви "а", "в" - "е" и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, включени в Стратегическия план,* ***насоки, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане***. Заинтересованите лица имаха възможност да изпращат писмени предложения и възражения по публикуваните проекти на настоящите Насоки за кандидатстване в съответствие с чл. 68, ал. 3 от ЗПЗП, съгласно която проектите на заповеди по ал. 2 с условията за

		имота на „Оранжерия“, включително в случаите, когато за съоръжението не се изисква разрешение за строеж, е необходимо и пропорционално с оглед целите на интервенцията и намаляването на административната тежест за кандидатите. Моля да бъде разяснено как това изискване се съотносимо с целите за опростяване на процедурите и дали са анализирани последиците от прилагането му за кандидатите, които отглеждат земеделски култури в малки оранжерии. Как се обосновава въвеждането или прилагането на подобно изискване, ако то създава допълнителни административни и финансови затруднения за кандидатите, без да е посочено конкретно нормативно основание, произтичащо от правилата за определяне на СПО или от условията за кандидатстване по интервенцията? **Моля отговорът да съдържа конкретно посочване на приложимите нормативни разпоредби, условията за кандидатстване и/или други относими официални основания, от които произтича изискването за вписване на начина на трайно ползване „Оранжерия“.** **Моля също да бъде направено ясно разграничение между изискванията за регистрация на земеделския стопанин, кадастралното отразяване на имота, приложимия режим по Закона за устройство на територията и определянето на СПО за целите на интервенцията.**	кандидатстване и условията за изпълнение бяха публикувани на интернет страницата на Стратегическия план и в СЕУ преди тяхното утвърждаване.
101	**19/10/2026**	Гергана Тодорова Уважаеми дами и господа, Във връзка с кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за	

		разяснение относно допустимостта на инвестиция за изграждане на нова малка стопанска сграда от газобетонни блокчета за нуждите на пчеларско стопанство . Кандидатът ползва земята въз основа на договор за безвъзмездно ползване. Предвижда се изграждане на помещение за добив и първична обработка на пчелен мед, както и за съхранение на пчеларски инвентар. Моля да уточните: 1. Допустими ли са разходи за изграждане на нова стопанска сграда по интервенцията, ако не какви стриотелно-ремонтни дейности са допустими? 2. Може ли такава инвестиция да се извърши в имот, ползван по договор за безвъзмездно ползване и необходима ли е някаква заверка на този договор? 3. Необходимо ли е учредяване на право на строеж и какви документи следва да се представят?	**1. и 5.** Съгласно раздел 10 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване, *изпълнението на бизнес плана трябва да осигури въвеждането в експлоатация в стопанството на инвестиция в дълготрайни материални активи (ДМА), като машини и/или съоръжения, и/или оборудване,* ***и/или извършване на строително монтажни работи и/или закупуване на земеделска земя и/или закупуване на сгради,*** *свързани с дейността на земеделското стопанство, включително и разходи за създаване на трайни насаждения на стойност не по – малка от 25% (7 500,00 евро), от размера на полученото първо плащане. Стойността на разходите за закупуване на земеделска земя и/или новозакупени сгради е в размер на данъчната оценка на земята към момента на придобиването ѝ.* **2., 3. и 4.** Информацията, предоставена в запитването е неясна и недостатъчна за произнасяне на УО относно описаната от Вас хипотеза. Обръщаме внимание, че за да придобие право на собственост върху построеното в чужд имот, бенефициентът следва да има учредено право на строеж. В Приложение А „Списък с документи, които се прилагат към искане за второ плащане“ към Условията за изпълнение са описани необходимите документи за цитираната от вас инвестиция, включително и документи за имота на който ще се извърши инвестицията.

		4. Какъв минимален срок на правото на ползване или на друго вещно право се изисква? 5. Как се определя допустимостта на строителните разходи спрямо задължението за инвестиции в дълготрайни материални активи? Благодаря предварително за разяснението!	Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“
102	**19/10/2026**	В. Вълева **Относно: Искане за разяснение относно допустимото използване на финансовата помощ по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием** Във връзка с условията за кандидатстване и условията за изпълнение по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение относно начина на използване и отчитане на предоставената безвъзмездна финансова помощ в размер на 60 000 евро. Съгласно т. 10 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване, с изпълнението на бизнес плана трябва да се осигури въвеждане в експлоатация в земеделското стопанство на инвестиция в дълготрайни материални активи (ДМА) на стойност не по-малка от 25% от размера на първото плащане, или 7 500 евро. В тази връзка моля да бъдат разяснени следните въпроси: **1.** Представлява ли инвестицията в ДМА на стойност минимум 7 500 евро единственото изрично изискване за целево влагане на част от	Подпомагането по настоящата интервенция се предоставя

		предоставената помощ, или бенефициентът е задължен да използва цялата сума от 60 000 евро за конкретни инвестиции и/или други разходи, предвидени в бизнес плана? **2.** В случай че задължителната инвестиция от минимум 7 500 евро е изпълнена и надлежно доказана, необходимо ли е бенефициентът да доказва с първични счетоводни документи разходването на останалата част от финансовата помощ, или не се изисква отчитане на цялата сума чрез доказване на конкретни разходи? **3.** Допустимо ли е остатъкът от финансовата помощ да бъде използван за текущи разходи, свързани със земеделската дейност, като възнаграждения за нает персонал, семена и посадъчен материал, торове, препарати за растителна защита, горива, електроенергия и други оперативни разходи, необходими за функционирането на стопанството? **4.** Ако остатъкът от помощта не е задължително да бъде изразходван изцяло, представлява ли неизразходването му основание за намаляване или възстановяване на част от финансовата помощ, при условие че бизнес планът е изпълнен и всички изисквания по интервенцията са спазени? **5.** При подаване на искането за второ плащане какъв е конкретният обхват на проверката относно използването на финансовата помощ – проверяват ли се единствено изпълнението на бизнес плана, задължителната инвестиция в ДМА и останалите	за максимален срок от 5 години, считано от подаване на заявлението за подпомагане само при представен бизнес план. Съгласно т. 3 и т. 4 от Раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“: *3. Бизнес планът трябва да доказва:* *3.1. период за изпълнение до 24 месеца;* *3.2 увеличение на икономическия размер на стопанството спрямо първоначалния размер с най-малко:* *3.2.1. 4 000 евро СПО или* *3.2.2. 2500 евро СПО за увеличение на икономическия размер само с пчелни семейства, едри или дребни преживни животни за мляко или месо.* *4. Бизнес планът трябва да показва:* *4.1. че икономическият размер на стопанството на кандидатът измерен в СПО за периода от датата на подаване на заявлението за подпомагане до осъществяване на планираното увеличение по т. 3.2.1 или т. 3.2.2, е над 8 000 СПО.* *4.2. че кандидатът ще поддържа увеличение на стопанството, измерено в СПО, не по-малко от посоченото по т. 3.2.1 или т.3.2.2., както и икономическия размер на стопанството, измерен в СПО, за който кандидатства, за периода от подаване на искането за второ плащане до изтичане на пет години от датата на подаване на заявление за подпомагане.* Съгласно Раздел 10 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване, изпълнението на бизнес плана трябва да осигури въвеждането в експлоатация в земеделското стопанство на инвестиция в дълготрайни материални активи (ДМА), включително машини, съоръжения, оборудване, строително-монтажни работи, закупуване на земеделска земя и/или сгради, свързани с дейността на стопанството, както и разходи за създаване на трайни

		условия за допустимост, или се изисква доказване на предназначението и разходването на цялата предоставена помощ? Моля за конкретно разяснение по поставените въпроси с оглед правилното планиране на инвестициите и дейностите в бизнес плана и коректното изпълнение на задълженията на бенефициентите.	насаждения, на обща стойност не по-малка от 25% от размера на полученото първо плащане, или 7 500 евро. В допълнение съгласно т. 5.2 от Раздел 2 „Финансово изпълнение на заявленията за подпомагане и плащане“ от Условията за изпълнение, към искането за второ плащане се прилагат документите, описани в Приложение А „Списък с документи, които се прилагат към искане за второ плащане“. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. Съгласно т. 3 от раздел 2 „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ в Условията за изпълнение „*през целия период от сключване на административния договор до изтичане на срока за подаване на искането за второ плащане ДФЗ-РА има право да извършва проверки, включително и проверка/посещение на място/административни проверки, с цел да установи фактическо съответствие на представения от бенефициента бизнес план и заложените в него данни и показатели с действително осъществените такива. Резултатите от извършените проверки се вземат предвид при обработката на подаденото искане за второ плащане и при* ***преценка за съответствието между одобрения бизнес план и заложените в него данни и показатели и тяхното реално изпълнение, както и за оценка за поддържане на критериите, по които проектът е бил оценен.****“*. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“

103	**19/10/2026**	Моника Интересувам се от отглеждането на оранжерийни краставици, като планирам изграждането на оранжерия след кандидатстването и преди съответния производствен сезон. Моля за отговор: Допустимо ли е първоначалният СПО да бъде формиран чрез оранжерийни краставици, когато към датата на подаване на заявлението оранжерията все още не е изградена, но изграждането ѝ и засаждането на културите са предвидени в конкретен срок?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 22 от 06/10/2026.
104	**19/10/2026**	Димитър Тодоров Уважаеми госпожи и господа, Във връзка с кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение относно определянето на дълготрайните материални активи. Кандидатът е физическо лице, регистрирано като земеделски стопанин, и не е регистриран като ЕТ или търговско дружество. В определението за ДМА е посочено, че стойността трябва да е равна или да превишава по-ниската стойност между прага на същественост за ДМА, определен в счетоводната политика на данъчнозадълженото лице, и 700 лв. Моля да уточните: 1. Как се определя прагът за ДМА, когато кандидатът е физическо лице – регистриран земеделски стопанин, което не води счетоводство като предприятие и няма утвърдена счетоводна политика? 2. Прилага ли се в този случай праг от 700 лв.?	Съгласно т. 6 от Раздел №2 „Определения“ дълготрайни материални активи са *активи, които отговарят на изискванията за дълготрайни материални активи, съгласно Националните счетоводни стандарти, ползват се през период, по-дълъг от 12 месеца и чиято стойност е равна или превишава по-ниската стойност от:* *стойностния праг на същественост за дълготрайния материален актив, определен в счетоводната политика на данъчнозадълженото лице* ***и не по-ниско от седемстотин лева****.* В допълнение моля да се запознаете с отговор на въпрос № 99 от 17/10/2026 г.

		3. Как се определя стойността на актива за целите на това условие – с или без ДДС, когато кандидатът не е регистриран по ЗДДС? Благодаря предварително!	
105	**19/10/2026**	Andon Georgiev Уважаеми госпожи и господа, Имам намерение да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ – прием 2026 г. Планирам да създам животновъдно стопанство в района на Смолян за отглеждане на млечни крави и месодайни телета. Към момента не съм регистриран като земеделски стопанин, нямам животни и нямам собствен или нает животновъден обект. Разполагам с възможност за наемане на земя. Моля за писмено разяснение: 1. Допустимо ли е да кандидатствам, ако към датата на подаване нямам животни и регистриран животновъден обект, но планирам да ги придобия и да изградя обекта след получаване на първото плащане? 2. Може ли началният СПО да се формира чрез планирани за придобиване животни, или е необходимо животните вече да са налични и регистрирани към датата на кандидатстване? 3. Допустимо ли е изграждането на нов животновъден обект да бъде включено в бизнес плана и финансирано след първото плащане?	Съгласно т. 2.5 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване, кандидатите, които развиват животновъдна дейност, към датата на подаване на заявлението за подпомагане следва да са собственици и/или наематели на животновъдните сгради и помещения, използвани за тази дейност, с изключение на животновъдните обекти – пасища за целогодишно пасищно отглеждане. В т. 4 от същия раздел е посочено, че при изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване. В допълнение, съгласно т. 16 от същия раздел за кандидатите, развиващи животновъдна дейност, се изисква регистрация на животновъден обект по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност. Всички изискуеми към датата на кандидатстване документи са посочени в раздел 14 на Условията за кандидатстване.

		4. Какви документи за земята и животновъдния обект са задължителни към датата на кандидатстване? Благодаря предварително за разясненията. С уважение	
106	**19/10/2026**	Nikola Във връзка с подготовката на заявление за подпомагане по интервенция II.Д.1. „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля да ми предоставите официално разяснение относно правилното кодиране на бременни юници над 1 година и под 2 години, с месодайно направление, отглеждани с цел разплод. В анкетния формуляр за регистрация на земеделски стопанин код 4102 е посочен за „телета и малачета над 1 г. и под 2 г. за угояване“, а код 4103 – за „телета и малачета над 1 г. за разплод и бременни юници“. Същевременно в инструкцията към таблицата за изчисление на икономическия размер на земеделските стопанства е предвиден код 41022 за женски говеда и биволи над 1 година и под 2 години, предназначени за клане, а код 4103 се отнася за животни над 1 година, предназначени за разплод, включително бременни юници, които още не са раждали. С оглед на изложеното моля да ми отговорите когато юницата е бременна и е за предзначение репродукция месо, и ги отнася в код 4102 зателета над 1г. и под 2г.женске за угояване , не се пренася в код 4103 на бременните юници , а според инструкцията към таб.за изчисляване на икономическия размер 41022 това са телета над1год и2 год женски за клане	Юница с предназначение за репродукция и месо, следва да бъде отнесена под код 4103. Това е животно, което няма да бъде заклано, а ще бъде използвано за разплод (в т.ч. и с месодайно направление) и включено в основното стадото на фермера и не следва да бъде отнасяно към код 41022.

		В кой код от анкетния формуляр следва да бъдат вписани бременните юници над 1 година и под 2 години с месодайно направление, които се отглеждат за разплод – код 4102 или код 4103? При изчисляването на стандартния производствен обем (СПО) за целите на кандидатстването по интервенция II.Д.1. следва ли тези животни да се отчитат по код 4103, независимо че са с месодайно направление? Необходимо ли е предназначението им за разплод да бъде удостоверено с допълнителни документи, предвид това, че са бременни юници Моля отговор, приложим към условията за кандидатстване по втория прием на интервенция II.Д.1., за да бъде избегнато неправилно деклариране на животните и неточно изчисляване на СПО на земеделското стопанство.	
107	**19/10/2026**	Alexander Todorov Във връзка с отговор номер 22, от 06/10/2026 от Министерството на земеделието и храните на вече зададен въпрос, че не е допустимо кандидатът да заяви намерение за засаждане на оранжерийни краставици, когато към датата на подаване на заявлението за подпомагане оранжерията все още не е изградена, моля за следното уточнение: - Дали този отговор се отнася само за оранжерии, които са постоянно прикрепени към земята с бетонов фундамент (т.е. основата не може да бъде демонтирана без да бъде нарушена нейната цялост) или се отнася за всички видове оранжерии в т.ч. и за сглобяеми оранжерии (те не се изграждат, а се сглобяват), които също се прикрепват към земята, но основите се разглобяват заедно с оранжерията и може да се преместят.	Моля да се запознаете и с отговор на въпрос 100 от 17.10.2026 г.

		Благодаря предварително Александър Тодоров.	
108	**19/10/2026**	plamen Iliev Здравейте, На 25 години съм и желая да създам малък разсадник за производство и продажба на горски дървесни фиданки върху около 2 декара двор с налична вода за напояване. Интересувам се от кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“. Моля за разяснение по следните въпроси: 1. Допустимо ли е производството на горски дървесни фиданки да формира стандартен производствен обем (СПО) за кандидатстване по интервенцията? 2. Как се изчислява СПО за такава дейност и възможно ли е стопанство с около 2 декара да достигне минималния праг? 3. Допустим ли е имот, който по документи е обикновен двор в урбанизирана територия? 4. Мога ли да кандидатствам, ако нямам собствен начален капитал, и кои разходи трябва да осигуря преди първото плащане? Моля за насоки към приложимите условия и документи за кандидатстване. Благодаря предварително!	Съгласно Работен лист „Инструкции“ към Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване в код 3201 „Разсадници за трайни насаждения“ се включват площите за производство и размножаване на посадъчен материал от лозя, фиданки, резници от дървесни видове, предназначени най-често за паркове и градини: дървета, храсти, иглолистни, рози, **горски фиданки** и др. Утвърдените документи за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, са публикувани в Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. В тях са предоставени подробни указания за попълването на заявлението за подпомагане и бизнес плана. В допълнение, кандидатите могат да се възползват от безплатни консултантски услуги и съдействие от Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), включително при изготвянето на бизнес плановете и

			подготовката на заявленията за подпомагане.
109	**20/10/2026**	Моника Здравейте, Във връзка с интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ — втори прием, 2026 г., бих искала да попитам: При отглеждане на корнишони в оранжерийни условия могат ли да се отнесат към код 30502 „Оранжерийни краставици“ при изчисляване на стандартния производствен обем (СПО)? Благодаря предварително!	При определянето на стандартния производствен обем (СПО) по интервенция II.Д.1 за втория прием следва да се прилага Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“, като се съобразяват конкретната култура и указанията в работен лист „Инструкции“. В таблицата са обособени отделни позиции за зеленчукови култури, отглеждани в оранжерии. Съгласно работен лист „Инструкции“ към Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ към Условията за кандидатстване, корнишоните попадат в код 3169 „Други зеленчуци“ .
110	**20/10/2026**	Моника Здравейте, Във връзка с интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ — втори прием, 2026 г., моля за разяснение: При отглеждане на краставици или корнишони в оранжерия, при изчисляване на стандартния производствен обем (СПО) отчита ли се цялата площ на земеделския имот, върху който ще бъде изградена оранжерията, или само площта, заета от самата оранжерия? Благодаря предварително!	При изчисляване на стандартния производствен обем се отчита **реално отглежданата земеделска култура и площта, върху която тя се отглежда**, съгласно съответния код и коефициент от Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ и инструкциите към него.

111	**20/10/2026**	Антония Уважаеми дами и господа, "Код 4017 Кокошки носачки – включват се всички кокошки, които вече носят яйца, предназначени за човешка консумация, за разплод, за индустриална употреба и др., както и всички мъжки разплодни птици в стопанството. Включват се и изведените от производство кокошки. Включват се и ярките – млади женски птици, предназначени за носене на яйца, но които още не са започнали да снасят." Моля да се даде определение на каква възраст се смята, че трябва да отговарят "ярките"? Смятат ли се птици на 3 месеца, които вече имат характерното оперение, но все още не са пронесли яйца, за ярки?	Съгласно работен лист „Инструкции“ към Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ от Условията за кандидатстване, при отглеждане на птици се отчитат всички налични птици в стопанството. Включват се и птиците от личния двор, които се отглеждат за нуждите на семейството. Изключват се пиленцата, които са в люпилните и които ще се продават като еднодневни.
112	**20/10/2026**	Антония Във връзка с даден отговор на въпрос 74, т.2. давам следното уточнение: Допустимо ли е да се предоставят 2 бр. договора за наем за земята, формираща 8000 евро СПО - 1 договор за първите 3 години и 2ри договор за следващите три години? Общият срок на договорите е 6 стопански години (2026 - 2030 стопанска година)?Цитираните договори са за едни и същи имоти. Покриват ли изискването да са „с минимален срок на действие пет години, като към датата на подаване на заявлението за подпомагане може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока“. Няма промеждутък между двата срока на договорите.	Съгласно т. 5.2 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване договорите за наем и/или аренда, включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, следва да са влезли в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане и да са с минимален срок на действие **пет години**, като към тази дата от срока им могат да са изтекли не повече от 24 месеца. Цитираните от Вас договори покриват минималния срок от 5 години и биха били допустими, в случай че са вписани в службата по вписванията към съответния районен съд и/или вписани в службата по вписванията към съответния районен съд и регистриран в съответната общинска служба на МЗХ договор за аренда . Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават

			по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
113	**20/10/2026**	Женя Уважаеми дами и господа, Моля за потвърждение, че "птици, породи Ломан Браун, Супер Харко и Легхорн от женски пол, най-популярните високопродуктивни хибриди и породи кокошки носачки на възраст 2 месеца" попадат в Код 4017 Кокошки носачки.	Съгласно работен лист „Инструкции“ към Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ от Условията за кандидатстване в код 4017 „Кокошки носачки“ се включват всички кокошки, които вече носят яйца, предназначени за човешка консумация, за разплод, за индустриална употреба и др., както и всички мъжки разплодни птици в стопанството. Включват се и изведените от производство кокошки. Включват се и ярките – млади женски птици, предназначени за носене на яйца, но които още не са започнали да снасят. Обръщаме внимание, че в този код се изключват пиленцата, които са в люпилните и които ще се продават като еднодневни.
114	**20/10/2026**	Моника Здравейте, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – 2026 г., моля за официално разяснение относно следния казус. Физическото лице, което възнамерява да кандидатства, никога не е било регистрирано като земеделски стопанин и никога не е извършвало земеделска дейност. Същото лице е едноличен собственик на капитала и управител на ЕООД, регистрирано в Търговския регистър, което е извършвало единствено търговска	Съгласно раздел 7, подраздел II, т. 1.1 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1, когато някое от посочените обстоятелства е настъпило по-рано от 24 месеца преди датата на подаване на заявлението за подпомагане, не се считат за изпълнени условията по т. 2.1 и т. 2.2 от подраздел I. Разпоредбата обхваща юридическо лице, чийто мажоритарен дял от капитала се притежава или се е притежавал от кандидата, както и случаите, в които кандидатът е имал качеството на управляващ и представляващ юридическото лице. Описаната от Вас хипотеза в която сте едноличен

		дейност. Дружеството никога не е било регистрирано като земеделски стопанин и никога не е извършвало земеделска дейност. Търговската му дейност е преустановена през 2026 г. Моля да уточните: 1. Представлява ли собствеността и управлението на такова дружество основание за недопустимост на физическото лице за кандидатстване по настоящия прием? 2. Прилага ли се ограничението по раздел 7, подраздел II, т. 1.1 от условията за кандидатстване, свързано с притежаването на мажоритарен дял или качеството на управител и представляващ юридическо лице, когато дружеството никога не е извършвало земеделска дейност и никога не е било регистрирано като земеделски стопанин? 3. Има ли значение обстоятелството, че търговската дейност на дружеството е преустановена през 2026 г., при преценката на допустимостта? Моля отговорът да бъде съобразен с конкретните условия за кандидатстване по втория прием през 2026 г. Благодаря предварително!	собственик на капитала и управител на ЕООД, което не е било регистрирано като земеделски стопанин по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани и същото не е отглеждало животни в собствен/нает животновъден обект и/или не е стопанисвало земя с цел производството на земеделска и животинска продукция **не попада в ограниченията на т. 1 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“.**
115	**20/10/2026**	Dimitar Musev Уважаеми госпожи и господа, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ (втори прием, Заповед № РД09-979/02.10.2026 г.) моля за разяснение по критерий за подбор № 4 и Приложение № 7 към Условията за кандидатстване: 1. Попада ли в обхвата на Приложение № 7 прикачна отклоняваща (междустъблена) фреза за лозя с хидравлично управлявана отклоняваща секция и опипвач (сензор), която автоматично заобикаля стъблата и	Информацията, предоставена в запитването е недостатъчна за произнасяне на УО относно допустимостта на описаните от Вас инвестиции. Съгласно т. 4 „Дигитализация и модернизация на земеделската техника“ от Приложение № 7 към Условията за кандидатстване са включени инвестиции в устройства и оборудване за внедряване в земеделската техника с цел оптимизиране на обработките и намаляване на използваните торове и препарати за растителна защита (ПРЗ). Сред изрично посочените компоненти са датчици и уреди за контрол на пръскането, торенето и почвените обработки, както и сменяема прикачна техника за

		позволява механично унищожаване на плевелите в реда без хербициди? Възможно ли е тя да се отнесе към „Дигитализация и модернизация на земеделската техника“ – компоненти за прецизна работа / датчици за контрол на почвените обработки, или към „Култиватори и брани за частични (минимални) обработки на почвата“, с цел намаляване на използваните ПРЗ? 2. Попада ли в позицията „Защита от климатични рискове и вредители: съоръжения и оборудване за превенция от слани, градушки ... и системи за защита от болести“ покривна конструкция с полиетиленово фолио (дъждо- и градозащита) над редовете на десертно лозе, изградена от бенефициента със закупени материали? Признава ли се в този случай за стойност на инвестицията в ДМА стойността на фактурираните материали и услуги от трети лица? Благодаря предварително.	консервационно земеделие, включително култиватори и брани за частични (минимални) обработки на почвата. В т. 6 „Автоматизация в растениевъдството и защита на културите“ от Приложение № 7 към Условията за кандидатстване са посочени инвестиции в автоматизирани и роботизирани системи, включително съпътстващ софтуер, за производство и защита на селскостопанските култури. Сред тях са съоръжения и оборудване за превенция от слани и градушки, слънцезащитни системи и системи за защита от болести и неприятели, както и други инвестиции със сходно предназначение. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. По отношение на дълготрайните материални активи, моля да се запознаете с т. 6 от раздел 2 „Определения“ на Условията за кандидатстване. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
116	**21/10/2026**	Георгиев Във връзка с прилагането на раздел 10. „Допустими разходи“ от Условията за изпълнение по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023–2027 г., моля за разяснение относно допустимостта на закупуването на селскостопански животни за доказване на изпълнението на изискването за 25% от размера на получената стартова помощ. **Попадат ли в обхвата на дълготрайните материални**	Съгласно т. 6 от Раздел „Определения“ от Условията за кандидатстване дълготрайни материални актива са активи, които отговарят на изискванията за дълготрайни материални активи, **съгласно Националните счетоводни стандарти**, ползват се през период, по-дълъг от 12 месеца и чиято стойност е равна или превишава по-ниската стойност от: стойностния праг на същественост за дълготрайния материален актив, определен в счетоводната политика на данъчнозадълженото лице и не по-ниско от седемстотин лева. Съгласно Раздел 10 „Допустими разходи“ от Условията за

		активи (ДМА), допустими за доказване на изпълнението на посоченото изискване, следните категории селскостопански животни: • овце – млечни; • овце – месодайни; • кози – майки; • свине – майки; • млечни крави и биволици; • крави от месодайни породи? Моля да бъде уточнено дали закупуването на животни от изброените категории може да бъде признато за допустим разход за целите на доказване на изискването за 25%, както и дали допустимостта зависи от предназначението на животните, начина на счетоводното им класифициране или от наличието на други специфични условия, предвидени в приложимите документи по интервенцията. Моля за конкретно разяснение по отношение на всяка от изброените категории животни, с оглед правилното планиране и изпълнение на бизнес плановете на кандидати.	кандидатстване с изпълнението на бизнес плана трябва да се осигури въвеждане в експлоатация в стопанството на инвестиция в ДМА, като машини и/или съоръжения, и/или оборудване, и/или извършване на строително монтажни работи и/или закупуване на земеделска земя и/или закупуване на сгради, свързани с дейността на земеделското стопанство, включително и разходи за създаване на трайни насаждения на стойност не по – малка от 25% (7 500,00 евро), от размера на полученото първо плащане. Стойността на разходите за закупуване на земеделска земя и/или новозакупени сгради е в размер на данъчната оценка на земята към момента на придобиването ѝ. Допустимостта на всяко заявление се преценява съобразно всички приложими изисквания на Условията за кандидатстване и представените документи. Не може да бъде дадено предварително категорично становище за одобрението на конкретните заявления единствено въз основа на описаните в запитването обстоятелства. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г., разясненията относно условията за кандидатстване не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати.
117	**21/10/2026**	Ana Grok До Управляващия орган на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. Министерство на земеделието и храните Относно: искане за разяснения по реда на чл. 68, ал. 4 от Закона за подпомагане на земеделските производители и чл. 4, ал. 1 от Наредба № 4 от 25.10.2024 г. по Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в	

		селското стопанство“ от СПРЗСР 2023–2027 г. – втори прием, открит със Заповед № РД09-979/02.10.2026 г. Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготовката на заявление за подпомагане по посочения прием моля за разяснения по следните въпроси. Навсякъде по-долу „т.“ означава точка от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, I. „Критерии за допустимост на кандидатите“ от Условията за кандидатстване, освен ако е посочено друго. Въпрос 1. Междинни/втори култури при определяне на СПО (т. 20, т. 4 и т. 21; Приложение № 2) Съгласно т. 20 във формирането на икономическия размер на земеделското стопанство участват „основните култури и междинни/втори култури, засадени или с намерения за засаждане за текущата стопанска година, спрямо годината на кандидатстване, които са посочени в регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3 от 1999 г.“. В Приложение № 2 „Таблица за изчисление на СПО“, лист „Таблица СПО“, колоната за данните на стопанството е озаглавена „Данни на стопанство-то (основни култури)“. 1.1. Включва ли се в икономическия размер на стопанството площта с междинна/втора култура, отглеждана на същия имот след основната култура в рамките на текущата стопанска година 2026/2027? Пример: основна култура чесън (код 3169 „Други зеленчуци“), засадена през ноември 2026 г., и втора култура на същата площ през лятото на 2027 г. – главесто зеле (код 3169) или краставици на открито (код	Съгласно т. 20 от подраздел I. „Критерии за допустимост на кандидатите“ от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ , от Условията за кандидатстване, във формирането на икономическия размер на земеделското стопанство участват основните култури и междинните/вторите култури, засадени или заявени с намерение за засаждане през текущата спрямо годината на кандидатстване стопанска година, които са посочени в регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3 от 1999 г. Съгласно т. 21 от същия раздел данните за засетите/засадените и/или предстоящите за засяване/засаждане земеделски култури, посочени в заявлението за подпомагане за настоящата стопанска година, трябва да съответстват на данните в регистъра по Наредба № 3 от 1999 г. Обръщаме внимание, че в работен лист „Производствена програма“ от Приложение № 3 „Заявление за подпомагане“ от Условията за кандидатстване и в Таблица 9 „Растениевъдство“ и в Таблица 12 „Определяне на

		3050 + 30501).	икономическия размер на стопанството“, кандидатът следва да посочи по описания ред отглежданите от него междинни/втори култури.
		1.2. При положителен отговор – как се отразява втората култура в Приложение № 2 и в заявлението за подпомагане (отделен ред с повторно посочване на същата площ или по друг начин)?	В допълнение в описаната от вас хипотеза следа да включите всички описани култури в Приложение № 2 „Таблица за изчисляване на икономическия размер на земеделските стопанства“ с цел правилно изчисление на стандартния производствен обем на Вашето стопанство.
		1.3. Допустимо ли е втората култура да бъде заявена като намерение за засаждане с посочен период, не по-дълъг от 30 дни, по т. 4, когато основната култура на същата площ е вече засадена към датата на подаване на заявлението? Достатъчно ли е за целите на т. 21 втората култура да е посочена като предстояща в регистъра по Наредба № 3 от 1999 г.?	Правим и уточнението, че съгласно т. 22 от подраздел I. „Критерии за допустимост на кандидатите“ от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване *когато една и съща оранжерийна площ се използва няколко пъти, тя се отчита само веднъж, като при отчитането ѝ се взема предвид културата с най-висок стандартен производствен обем/стандартна продукция.*
		Въпрос 2. Съществуваща оранжерия в дворно място в урбанизирана територия (т. 6.1; разяснения № 4, № 22 и № 34)	
		В разяснения № 4 и № 22 по въпросите, постъпили в периода 02.10–13.10.2026 г., е посочено, че „за да бъде призната оранжерията в Областната дирекция „Земеделие“, съоръжението трябва да съответства на имота и в издадената от кадастъра (КККР) скица начинът на трайно ползване да е вписан като „Оранжерия“. В разяснение № 22 е посочено също, че е допустимо при изчисляването на СПО да бъдат използвани имоти, попадащи в урбанизирана територия, включително дворни места.	2. Съгласно т. 6.1 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване цялата налична в земеделското стопанство земя по т. 2.4 трябва да се стопанисва от кандидата: *с регистрирано в общинската служба по земеделие правно основание за ползване през целия период (за земеделски площи) до изтичане на пет години, считано от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Изискването за регистриране в общинската служба по земеделие* ***не се отнася за имот/ите, попадащи в границите на урбанизирани територии****, както и за имот/и, върху които са разположени животновъден/ни обекти и на тях не се отглеждат култури, които участват при формиране на СПО.* Тъй като посочената от Вас хипотеза
		2.1. Допустимо ли е включването в СПО на съществуваща, изградена оранжерия (полиетиленова, в която човек може да работи изправен), разположена в	

		урегулиран поземлен имот (дворно място) в границите на населено място, когато в скицата от КККР за имота не е вписан начин на трайно ползване „Оранжерия“? 2.2. Ако е допустимо – с какъв документ се доказва наличието и площта на оранжерията (напр. удостоверение от общината, данните в анкетната карта и анкетните формуляри, подадени в Областна дирекция „Земеделие“, или друг документ)? Ако не е допустимо – необходимо ли е изменение на КККР да е извършено към датата на подаване на заявлението за подпомагане?	попада в изключението от общото правило за регистрация на правно основание в общинска служба по земеделие, то следва да предоставите необходимите документи съгласно приложимото национално законодателство. В допълнение моля да се запознаете с отговор на въпрос № 100 от 17/10/2026 г.
		Въпрос 3. Собствена земя, обработвана от друго лице без писмен договор (т. 2.4, т. 6, т. 13 и т. 18; разяснение № 30) Кандидатът е единствен собственик на земеделски имоти, които през стопанската 2026/2027 г. се обработват от друг земеделски стопанин без писмен договор. Възможно е имотите да са декларирани от този стопанин и/или да са включени в споразумение за масиви за ползване по чл. 37в от ЗСПЗЗ за стопанската 2026/2027 г. В разяснение № 30 е посочено, че земеделски площи, които кандидатът „не обработва или е предоставил на други лица за обработка, но има документ за собственост и/или наем и/или аренда“, се посочват в таблица III.А.2 от заявлението за подпомагане. 3.1. Следва ли такива имоти да бъдат описани в таблица III.А.2 и в бизнес плана като част от наличната в стопанството земя по т. 13 и когато ползването от другото лице е без писмен договор? 3.2. Представлява ли това обстоятелство неизпълнение на изискването на т. 2.4 и т. 6 кандидатът да стопанисва цялата налична в стопанството земя?	*3.* Описаната от Вас хипотеза е неясна и недостатъчна за произнасяне от УО. В Приложение № 3 „Заявление за подпомагане“ в таблица III.А. „ Налична (използване) в стопанството земя, кандидата посочва цялата обработваема земя, налична за стопанството, включително и земята, върху която са разположени производствените сгради на земеделското стопанство (животновъдни сгради, оранжерии, гъбарници и т.н.). Земята, отдадена под наем, аренда и преаренда на трети лица, се посочва в таблица III.А.2. Допълнително в Таблица 9 „Растениевъдство“ се посочват културите и площа засяти/засадени през съответните стопански години. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“

		3.3. Допустимо ли е тези имоти да бъдат включени в СПО с намерение за засаждане през пролетта на 2027 г. (в рамките на стопанската 2026/2027 г.) след прекратяване на ползването от другия стопанин, и какво е значението на обстоятелството, че имотите са декларирани от него или включени в споразумение за масиви (т. 18)? Моля разясненията да бъдат публикувани по реда на чл. 4, ал. 4 от Наредба № 4 от 25.10.2024 г. С уважение, Диана Чимлярова	
118	**21/10/2026**	Владимира Косева Здравейте, Бих искала да получа разяснения от дирекция Поземлени отношения и комасация и Развитие на селските райони към Министерство на земеделието и храните относно възможността и реда за кандидатстване по интервенция I.D.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“. Разполагам с имоти, за които имам сключени шест годишни договори за аренда и същите участват в споразумение, което към момента все още не е финализирано и подписано. Поради тази причина от софтуер „Ферма“ не ми е издадено правно основание, необходимо за следващите стъпки по кандидатстване. В тази връзка бих искала да получа информация: Възможно ли е да кандидатствам по интервенция I.D.1 при настоящата ситуация? Съществува ли възможност за признаване на сключените договори за аренда като правно основание до приключване на процедурата по споразумението?	Съгласно раздел 7, подраздел I, т. 5 от Условията за кандидатстване договорите за наем и/или аренда, включени при формиране на минималния икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, трябва да са влезли в сила към датата на кандидатстване и да са с минимален срок на действие пет години, като към тази дата могат да са изтекли не повече от 24 месеца от срока им. Съгласно т. 6.1 от същия раздел земеделските площи следва да се стопанисват от кандидата при спазване на приложимите изисквания за регистрирано правно основание за ползване. В допълнение следва да имате предвид, че съгласно чл. 10 от Наредба № 4 от 2024 г. за реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за сключване и изменение на административни договори, за налагане на административни санкции за интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви "а", "в" – "е" и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията, и за оттегляне на изплатената финансова

		Какви са възможните варианти за действие, така че да не пропусна възможността за кандидатстване по интервенцията? Мога ли с имотите, които са включени в споразумение да кандидатствам по интервенция I.D.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ или е необходимо те да са за целия период на ангажимента да се едни и същи? Моля да ми изпратите входяш номер при входиране на запитването ми. Моля за писмен отговор на мейл: ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, Ще Ви бъда благодарна за конкретни указания относно необходимите документи и стъпките, които следва да предприема в тази ситуация. Благодаря предварително за съдействието ! С уважение, Владимира Косева	помощ за интервенциите по чл. 73, 74, 75, 77 и 78 от същия регламент, заявления за подпомагане и приложените към тях документи могат да бъдат коригирани след подаването им само в случай на очевидни грешки, признати от Управляващия орган, съответно ДФЗ, за интервенциите, делегирани с договора по чл. 50, ал. 4 от ЗПЗП. Бенефициентът може да подаде искане за промяна на административния договор през Системата за електронно управление, наричана по-нататък СЕУ, чрез индивидуалния си профил, като към искането се прилагат доказателства, необходими за преценка на неговата основателност.
119	**21/10/2026**	Masuri Mr. Уважаеми госпожи и господа, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ бих искал да получа разяснение относно допустимостта на стопанство, разположено в урегулиран поземлен имот в населено място. Потенциалният кандидат е на 34 години, не е регистриран като земеделски стопанин и притежава два съседни имота с къщи в с. Овчеполци, община Пазарджик. Единият имот е с площ приблизително 2700 кв. м и представлява УПИ. Имотите са собственост на кандидата. Моля да разясните: Може ли началният икономически размер на стопанството да бъде формиран чрез производство на земеделски култури в УПИ, когато имотът е в населено място?	Утвърдените документи за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, са публикувани в Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. В тях са предоставени подробни указания за попълването на заявлението за подпомагане и бизнес плана. В допълнение, кандидатите могат да се възползват от безплатни консултантски услуги и съдействие от Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), включително при изготвянето на бизнес плановете и подготовката на заявленията за подпомагане.

		При какви условия могат да бъдат включени площи за оранжерийно производство, разсадопроизводство или производство на култивирани гъби? Допустимо ли е да се формира стопанство с необходимия СПО само чрез производство в такива имоти? Какви са изискванията за първоначална регистрация и професионална квалификация на кандидата? Благодаря предварително за съдействието.	
120	**21/10/2026**	Снежана Ангелова Здравейте! Планирам да отглеждам дини. За транспортиране на продукцията ще бъде необходим товарен автомобил. Допустим разход за ДМА ли е товарният автомобил и с какви характеристики трябва да бъде?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 12 от 05/10/2026 г.
121	**21/10/2026**	Стефания Цветкова Уважаеми дами и господа, Във връзка с приема на заявления за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023–2027 г., открит със Заповед № РД09-979/02.10.2026 г., и на основание т. I.4 от заповедта, моля за разяснения по следните въпроси: 1. Площ при саксийни цветя (код 3093, Приложение № 2). Как се определя площта, „заета със саксийни цветя“? Включват ли се технологичните пътеки между лехите със	1, 2, 3, и 4 Моля да се запознаете с отговор на въпроси № 9 от 04.10.2026 г. и № 18 от 05.10.2026 г. Съгласно т. 4 от раздел 7, част I „Критерии за допустимост на кандидатите“ от Условията за кандидатстване, когато икономическият размер на стопанството се доказва с намерения за засаждане или засяване през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се

		саксии, или се отчита само площта, върху която са наредени саксиите? 2. Гъстота. Има ли изискване за минимален брой саксии или растения на декар за кодове 3093 „Цветя – саксийни“ и 3091 „Цветя – за рязан цвят“? Раздел 9, т. 5 от Условията за кандидатстване споменава „декоративни култури“, но в Приложение № 1 няма посочени стойности за цветя. 3. Засадени, но непоникнали луковици. Ако преди подаване на заявлението имам засадени луковици в саксии и те поникнат напролет, считам, че същите са съществуваща култура. Какви са изискуемите документи при проверка на място? 4. Намерение за засяване през пролетта (Раздел 7, I, т. 4). Допустимо ли е периодът до 30 дни за засяване, посочен в заявлението, да бъде през пролетта на текущата стопанска година 2026/2027, например 25.04.2027 – 24.05.2027 г., за цветя за рязан цвят от семена (код 3091)? Кога се извършва проверката на място за изпълнение на намерението и как е свързана тя с първото плащане? Задавам този въпрос, защото за плащанията има индикативен график за плащането, а времето за засяване на тези цветя е през пролетта. Моля за разяснение на регламента в този случай. 5. Имот в урбанизирана територия. Допустимо ли е СПО да се формира от имот в регулация, ползван по вписан договор за наем с минимален срок 5 години, предвид т. 6.1 от Раздел 7, I? Необходимо ли е имотът да бъде заявен като земеделски парцел, и какъв вид договор се приема? Благодаря предварително за отговора. С уважение, Стефания Цветкова	извърши съответното засаждане или засяване. По отношение на момента на проверката следва да се има предвид т. 2.2 от раздел 2 „Финансово изпълнение на проектите и плащане“ от Условията за изпълнение. Когато началният икономически размер на стопанството се доказва с намерения за засаждане или засяване през текущата стопанска година и срокът за изпълнение на намерението е след подаване на заявлението за подпомагане, ДФЗ–РА извършва първото плащане и проверката/посещението на място за установяване спазването на заявеното намерение по реда на чл. 40, ал. 3 от Наредба № 4 от 2024 г. 5. Съгласно т. 5 от раздел 7, подраздел I „Критерии за допустимост на кандидатите“ договорите за наем и/или аренда, включени при определяне на изискуемия минимален икономически размер на стопанството от над 8 000 евро СПО, трябва да са влезли в сила към датата на подаване на заявлението за подпомагане и да са с минимален срок на действие пет години, като към датата на кандидатстване може да са изтекли не повече от 24 месеца от срока. Същевременно т. 6.1 от раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, подраздел I изрично предвижда, че изискването за регистриране в общинската служба по земеделие на правното основание за ползване не се отнася за имоти, попадащи в границите на урбанизирани територии.

122	**21/10/2026**	Снежи Владиславова Здравейте, Във връзка с кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение относно определянето на дълготрайните материални активи. Разрешен разход за ДМА ли е товарен автомобил, който ще се използва за транспортиране на продукцията от полето? Благодаря! Снежана Ангелова	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 12 от 05/10/2026.
123	**22.10.2026**	**Национална служба за съвети в земеделието** 1.Млад земеделски стопанин, който се осигурява на друго основание на максималния осигурителен доход дали е длъжен след подаване на проекта да се осигурява без прекъсване и като земеделски стопани, съгласно Кодекса за социално осигуряване“ т.е. да се осигуряват над максималния доход. 2.При определяне на точките по критерии за оценка 4 „Проекти, водещи до цифровизация, опазване на околната среда или справяне с климатичните промени“ и 5 „Заявления за подпомагане с инвестиции в дълготрайни материални активи“ включва ли се и прилежащия софтуер към дадената инвестиция отговаряща на изискванията на критерии за оценка 4 и/или 5?	1. Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 62 от 11/10/2026 2. Информацията, предоставена в запитването е неясна и недостатъчна за произнасяне на УО относно допустимостта на кандидата в описаната от Вас хипотеза. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“. 3. Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 32 от 07/10/2026

		3.Земеделски стопанин желае да кандидатства по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от СПРЗСР 2023 – 2027, като отглежда гъби шийтаке, гъби рейши и гъби лъвска глава. В Приложение № 2 към условията за кандидатстване с таблицата за изчисление на СПО на стопанството са включени редове за изчисление на СПО с култивирана печурка и гъба кладница. Няма ред за изчисление на СПО на други видове гъби. В същото време в Приложение № 4 с приоритетните чувствителни сектори са включени като чувствителен сектор и „Други култивирани гъби“ Въпросът ни е ще може ли в такъв случай да се формира СПО от други видове култивирани гъби и може ли заявлението за подпомагане да получи точки по критерий 1.1.? 4. Земеделски стопанин желае да кандидатства по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от СПРЗСР 2023 – 2027, като в момента стопанисва разсадник за трайни насаждения за овощен посадъчен материал. Разсадникът формира началния СПО на стопанството. Въпросът ни е заявлението за подпомагане може ли да получи точки по критерий 1.1., при условие, че в него се произвежда овощен посадъчен материал, а не е разсадник за декоративни храсти? 5. Дали в Списък на инвестициите в обхвата на цифровизацията, опазването на околната среда и справянето с климатичните промени (Приложение № 7 към Условия за кандидатстване) в т. 5 „5. Автоматизация и роботизация в животновъдството“ се включват	4. Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 33 от 07.10.2026 г.. Цитираните от Вас инвестиции биха могли да попаднат в обхвата на Приложение № 7 „Списък на инвестициите, попадащи в обхвата на цифровизация, опазване на околната среда или справяне с климатичните промени“ като следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.

		следните инвестиции: автоматизирани / роботизирани системи, машини и съоръжения, свързани с добиване, събиране, първична обработка и подготовка на продукцията в пчеларството, както и при отглеждане на птици за яйца, включително прилежащ софтуер и оборудване със сходно предназначение. охладителни камери, хладилни и вентилационни системи, системи за автоматизирано складиране и съоръжения за правилно съхранение на готовата продукция от животновъдството, включително мляко, месо, яйца, мед и други продукти, както и автоматизирани/роботизирани системи и прилежащ софтуер за контрол на условията на съхранение. автоматизирани/роботизирани линии, машини и оборудване за претегляне, дозиране, пълнене, затваряне, етикетиране, маркиране и пакетиране на продукцията, включите	
124	**21/10/2026**	Георгиев Уважаеми дами и господа, Във връзка с прилагането на интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ и необходимостта от определяне на икономическия размер на земеделските стопанства чрез стандартния производствен обем (СПО), бихме искали да отправим запитване относно включване на перуника/ирис в таблицата за изчисляване на СПО, съгласно Приложение № 2 към Условията за кандидатстване. Моля да ни бъде предоставена информация към кой	В работен лист „Инструкции“ от Приложение № 2 към Условията за кандидатстване са посочени хипотезите за включване в съответния код. В код 3091 Цветя – за рязан цвят се включват площите, засадени с цветни култури за рязан цвят. В код 3092 Цветя – луковични растения се включват площите, засадени с цветни култури, отглеждани за производство на луковици.

		код (3091 Цветя-за рязан цвят или 3092 Цветя – луковични растения) от таблицата за изчисляване на СПО трябва да бъде отнесена.	
125	**22.10.2026**	**Nikola** Във връзка с кандидатстването ми по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за официално разяснение по следния конкретен казус. Поземленият имот, върху който е регистриран животновъдният ми обект – пасище за целогодишно отглеждане на говеда, се ползва от мен въз основа на договор за наем за 6 години. Удостоверението за регистрация на животновъдния обект по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност е издадено на мое име, като в него съм вписан в качеството си на ползвател, а не като собственик на животновъдния обект. Моля да уточните: 1. Допустимо ли е да кандидатствам по II.Д.1, когато животновъдният обект е регистриран на мое име като ползвател, а не като собственик? 2. Достатъчни ли са удостоверението за регистрация на животновъдния обект и договорът за наем на поземления имот, върху който е регистриран обектът, за доказване на необходимото правно основание? Благодаря за	Съгласно чл. 137, ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, на задължителна регистрация подлежат „*собствениците или* ***ползвателите на животновъдни обекти***“ . Описаната от Вас хипотеза, в която имате регистрация по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност е допустима съгласно изискването на т. 16 от Раздел 7 „Допустими дейности/кандидати“ от Условията за кандидатстване. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.

		отговора!	
126	**22.10.2026**	Венцислав Христов Желая да кандидатствам по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“, втори прием 2026 г. Аз съм новорегистриран земеделски стопанин, физическо лице, и отглеждам култивирани гъби лъвска грива (Hericium erinaceus) в субстратни торби върху многоетажни стелажи. Моля за официално разяснение: Кой код и коефициент за стандартен производствен обем (СПО) се прилагат за лъвската грива? Как се изчислява производствената площ при многоетажни стелажи — по подова площ или по общата използвана площ на рафтовете? Може ли новосъздадено стопанство с този вид производство да покрие изискванията за начален СПО и с какви документи се доказва това? Моля за отговор във връзка с допустимостта ми по текущия прием. Благодаря предварително!	Моля да се запознаете с отговор на въпрос 32 от 07/10/2026 г. В допълнени утвърдените документи за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, са публикувани в Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. В тях са предоставени подробни указания за попълването на заявлението за подпомагане и бизнес плана, включително и изчислението на СПО на земеделското стопанство. В допълнение, кандидатите могат да се възползват от безплатни консултантски услуги и съдействие от Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), включително при изготвянето на бизнес плановете и подготовката на заявленията за подпомагане.
127	**22.10.2026**	**Петър Петров** Добър вечер, Бих искал да ви задам следните въпроси във връзка с кандидатстването по интервенцията за подпомагане на млади фермери II.Д.1 Въпросите са свързани с производството на микро растения (микро зеленчуци), специализирани микробилки и ядливи цветя, на вертикални производствени стелажа,	Моля да се запознаете с отговор на въпрос № 84 от 14/10/2026 г.

		всеки с по по-няколко нива за отглеждане: 1. Към кои категории култури и съответните коефициенти от таблицата за СПО следва да бъдат отнесени микро растенията (микро зеленчуците)? 2. При вертикална система с пет едновременно използвани производствени нива отчита ли се общата реална култивационна площ на всички нива, или само площта, която стелажите заемат върху пода? 3. Как се третират многократните производствени цикли в рамките на годината при изчисляването на СПО? 4. Допустимо ли е такова производство в съществуваща закрита сграда да бъде регистрирано като земеделско стопанство и съответната производствена площ да участва при определянето на СПО?	
128	**22.10.2026**	**Женя** Уважаеми дами и господа, Имам следните въпроси: 1. Ще кандидатствам с намерение за засаждане на култури - лук и арпаджик, които планирам да засадя през месец март 2027г. Земята, която ще използвам за засаждането им към момента има статут на овощна градина. Това е стара овощна градина, която планирам да изкореня преди на направя засаждането на културите. За да се промени статута й, трябва да се изкоренят насажденията, да дойде теренна проверка от комисия на Общинска служба по земеделие, след което в Службата по геодезия,	1. В описаната от Вас хипотеза смяната на начина на трайно ползване на имота, следва да се направи по реда на чл. 78 а от Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, като това следва да се случи след извършване на планираните от Вас дейности.

		картография и кадастър (СГКК), следва да се нанесе новото НТП в кадастралната карта. Тази процедура отнема не малък период от време и до крайния срок за кандидатстване няма как да приключи. Въпросът ми е статута на земята пречка ли е, за да се кандидатства с намерение за засаждане на неовощни видове и допустимо ли е този статут да бъде променен преди обявения период на засаждане на културите? 2. Допустима ли е следната хипотеза - Кандидат кандидатства с намерение за засаждане на определен вид култура, отново давам пример с лук, която е описана в БП с период на засаждане 03-04.2027г. Допустимо ли е след подаване на заявлението за кандидатстване да се входира искане за изменение, като в БП се включи друг вид култура, отново с намерение за засаждане в текущата стопанска година, за която разбира се е допустимо да се кандидатства с намерение, например картофи. Налична е собствена земеделска земя и за двете култури, за да се формира 8000 евро СПО. 3. Допустима ли е следната хипотеза: Кандидат подава БП с намерение за засаждане на лук, период за засаждане 03.2027г. Допустимо ли е преди да настъпи периода на засаждане да се подаде искане за промяна и в БП да се заложи развитие на животновъдна дейност? На етап кандидатстване има налична собствена земеделска земя за формиране на 8000 евро СПО на стопанството, но на етап кандидатстване няма изграден животновъден обект.	2 и 3 .Съгласно чл. 10 от Наредба № 4 от 2024 г. за реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, за сключване и изменение на административни договори, за налагане на административни санкции за интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви "а", "в" – "е" и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията, и за оттегляне на изплатената финансова помощ за интервенциите по чл. 73, 74, 75, 77 и 78 от същия регламент, заявления за подпомагане и приложените към тях документи могат да бъдат коригирани след подаването им само в случай на очевидни грешки, признати от Управляващия орган, съответно ДФЗ, за интервенциите, делегирани с договора по чл. 50, ал. 4 от ЗПЗП. Когато изменението се отнася до вече сключен административен договор, съгласно т. 3.3 от раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение замяната на заложените основни земеделски култури е ограничена до изрично предвидените в условията хипотези. Съгласно т. 3.4 от същия раздел промяната е допустима само след изрично одобрение от ДФЗ и когато не е вече извършена към момента на подаване на искането за одобрение. Обръщаме внимание, че минималното изискване за икономически размер на стопанството от над 8000 евро следва да е изпълнено към датата на кандидатстване, а в случай че се доказва с намерение – при спазване условията по т. 4 от подраздел I. „Критерии за допустимост на

			кандидатите“ от раздел 7 на Условията кандидатстване. В допълнение, следва да имате предвид, че съгласно т. 9 от подраздел II. „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“ не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създал изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство.
129	**22/10/2026**	Снежана Ангелова Във връзка с кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, моля за разяснение относно определянето на дълготрайните материални активи. Разрешен разход за ДМА ли е товарен автомобил, който ще се използва за транспортиране на продукцията от полето?	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 12 от 05/10/2026 г.
130	**22/10/2026**	Силвия Петрова Ще помоля само да ми потвърдите дали сте успели да ми получите запитването чрез предходния имейл. Отговор тук ли да очаквам или ще бъде качен някъде? Проекта ми е готов и искам да го подам, просто имам нужда от това уточнение, което ми е доста важно. Предварително благодаря и Ви желая хубав ден! Поздрави, Силвия Петрова На чт, 22.10.2026 г., 10:51 ч. silviq petrova <……..> написа: Здравейте, Във връзка с кандидатстването ми по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски	Съгласно т. 2 от подраздел I „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите“ от раздел 9 „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ от Условията за кандидатстване, изпълнението на бизнес плана може да започне от датата на решението за отпускане на помощта, но не по-рано от подаването на заявлението за подпомагане. Съгласно т. 3.1 от същия раздел бизнес планът трябва да предвижда период за изпълнение до 24 месеца. В тази връзка планираното увеличение на икономическия размер на стопанството чрез изграждане на оранжерии за производство на домати през юни 2027 г. може да започне след подаването на заявлението за подпомагане, при

		стопани“ бих искал да получа разяснение относно срокът за растеж. Искам да попитам дали развитието (растежът) може да го направя през стопанската 2026г.-2027г. Искам 06.2027г. да направя растежа с оранжерии за домати. Ще се зачете ли? Ако не, то бихте ли посочили кога най-рано като месеци и година мога да осъщества растежа. Поздрави, Силвия Петрова	условие че изпълнението на бизнес плана се осъществява в съответствие с одобрените дейности и срокове.
131	**22/10/2026**	Силвия Петрова Здравейте, Във връзка с кандидатстването ми по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ бих искал да получа разяснение относно срокът за растеж. Искам да попитам дали развитието (растежът) може да го направя през стопанската 2026г.-2027г. Искам 06.2027г. да направя растежа с оранжерии за домати. Ще се зачете ли? Ако не, то бихте ли посочили кога най-рано като месеци и година мога да осъщества растежа. Поздрави, Силвия Петрова	Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 130 от 22.10.2026 г.
132	**22/10/2026**	Kolanev Здравейте, Във връзка с приема по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – 2026 г., моля за официално разяснение Регистриран съм като земеделски производител през 2018 г. Имам висше образование- аграрна икономика. До сега съм обработвал само земя. М. октомври закупих животни-месодайни крави. Мога ли да кандидатствам по програмата за млади земеделски	Съгласно т. 2.1 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване към датата на подаване на заявлението за подпомагане кандидатите трябва да са регистрирани за първи път като земеделски стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани. Като в т. 3 от същия раздел е посочено, че условията по т. 2.1. и т. 2.2. се считат за изпълнени, когато заявлението за подпомагане е подадено не по-късно от 24 месеца, считано от датата, на

		стопани? Благодаря предварително!	която е настъпило първото от посочените в т. 2.1 и т. 2.2 събития.
133	**23/10/2026**	**Петър Иванчев** Здравейте, Моля за Вашето становище по следното: В животновъдно стопанство се отглеждат единствено преживни животни (например крави/овце) и се стопанисват пасища/естествени ливади в размер, при който фуражния баланс е отрицателно число. Стопанството планира да нараства през следващата стопанска година с преживни животни, както и с пасища/естествени ливади необходими и за тяхната паша, Във връзка с горното имам два въпроса: -какъв е изисквания минималния икономически размер за растежа на земеделското стопанство – 2 500 евро или 4 000 евро , при положение, че ще увеличава икономическия си размер (СПО) само с преживни животни, а макар и с увеличените площи с пасища, фуражният баланс ще продължава да бъде отрицателен; -по отношение на критерий 1.2. „Заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, чиито стопанства са в сектор "Плодове и зеленчуци", и/или сектор "Животновъдство", и/или сектор "Етерично-маслени и медицински култури" и планираното увеличение на СПО се формира изцяло от отглеждани животни и/или култури от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етерично-маслени и медицински култури" – счита ли се планираното увеличение е изцяло	Съгласно т. 3.2.2. от Раздел 9. „Условия за допустимост на дейностите/инвестициите, в т.ч. срок за изпълнение на одобрените заявления за подпомагане“ бизнес планът трябва да доказва увеличение на икономическия размер на стопанството спрямо първоначалния размер с най-малко: 3.2.1. 4 000 евро СПО или 3.2.2. 2500 евро СПО за увеличение на икономическия размер само с пчелни семейства, **едри или дребни преживни животни за мляко или месо**. Съгласно т. 2 от Методика за изчисление на критериите за подбор от Раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване *приоритет по критерий за подбор № 1.2 получават заявления за подпомагане на млади земеделски стопани, при които най-*

		в сектор животновъдство, при положение че планираното увеличение на СПО се формира изцяло от животни, а увеличените площи с пасища не водят до положителен фуражен баланс. Моля за становище и за следния примерен казус: Млад фермер отглежда преживни животни, извършена е регистрация по Наредба № 3/1999 г. и в анкетния формуляр за текущата стопанска година (2026/2027) са посочени животните по категории. В удостоверението за регистрация на животновъдния обект е записано, че се отглеждат оборно-пасищно. Земеделският стопанин има сключени дългосрочни договори за ползване на пасища от общинския и държавния поземлен фонд, които влизат в сила от 01.01.2027 г., т.е. в периода на кандидатстване 02.10-02.11.2026 г. тези договори още не са влезли в сила и не могат да се включат в анкетния формуляр и съответно в табл. III.А.1 Налична (използвана) в стопанството земя на бизнес плана. При изчисляване първоначалния икономически размер на стопанството фуражният баланс е отрицателен. Как е правилно в бизнес плана да се отразят пасищата – да се запишат ли през настоящата година в табл. III.А.2 Данни за земеделските площи, които кандидатът не обработва или е предоставил на други лица за обработка, но има документ за собственост и/или наем и/или аренда или въобще да не се включват в таблицата и производствената програма? Ако пасищата се отразят в табл. III.А.2 към датата на кандидатстване и после се отразят в табл. 9	*малко 80 % от СПО на земеделското стопанство на кандидата към момента на кандидатстване се формира от отглеждани животни и/или култури от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури" и планираното увеличение на СПО се формира изцяло от животни и/или култури от сектор "Плодове и зеленчуци" и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури".* Бенефициентът може да подаде искане за промяна на административния договор през Системата за електронно управление, наричана по-нататък СЕУ, чрез индивидуалния си профил, като към искането се прилагат доказателства, необходими за преценка на неговата основателност. Когато изменението се отнася до вече сключен административен договор, съгласно т. 3.3 от раздел 1 „Техническо изпълнение на заявленията за подпомагане“ от Условията за изпълнение замяната на заложените основни земеделски култури е ограничена до изрично предвидените в условията хипотези. Съгласно т. 3.4 от същия раздел промяната е допустима само след изрично одобрение от ДФЗ и когато не е вече извършена към момента на подаване на искането за одобрение. Таблица III.А.1 „Налична (използвана) в стопанството земя“ отразява земята, налична за стопанството към датата на кандидатстване. По отношение на таблица III.А.2 „Данни за земеделските площи, които кандидатът не обработва или е предоставил на други лица за обработка, но има документ за собственост и/или наем и/или аренда“, в публикуваните разяснения по приема е посочено, че в нея се отразяват земеделски площи, които кандидатът не обработва или е предоставил на други лица за обработка, при наличие на съответния документ.

		Растениевъдство от 2027/2028 г., това означава ли, че стопанството става смесено и ще се изисква икономически растеж от 4000 евро СПО в случай, че пасищата не формират СПО заради фуражния баланс? Допустимо ли е в производствената програма в табл. 9 Растениевъдство да не се посочват площи и култури, в табл. 10 да се запишат само животните, а в периода на изпълнение на бизнес плана стопанинът да заявява и пасищата и животните в анкетния формуляр?	В таблица 9 „Растениевъдство“ се отразяват планираните култури и площите, засяти или засадени през съответните стопански години, а в таблица 10 „Животновъдство“ се отразяват планираните животни по приложимите категории. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“
134	**23/10/2026**	**Михаил Стоев** Уважаеми дами и господа, Обръщам се към Вас с въпрос по Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ от СПРЗСР 2023–2027 г., втори прием (Приложение № 1 към Заповед № РД09-979 от 02.10.2026 г.). Прегледах въпросите и отговорите към УК и не намерих такава информация. ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА – Кандидатът е физическо лице, регистрирано за първи път като земеделски стопанин по Наредба № 3 от 1999 г. тази година. – Кандидатът е собственик на земеделски имот, който съгласно нотариалния акт е с начин на трайно ползване	В описаната от Вас хипотеза смяната на начина на трайно ползване на имота, следва да се направи по реда на чл. 78 а от Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, като това следва да се случи след засаждането на посочените от Вас култури. Обръщаме внимание, че съгласно т. 4 от Раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване Когато икономическият размер на стопанството по т. 2.3 се доказва с намерения за засаждане/засяване на земеделски култури през текущата спрямо кандидатстването стопанска година, в заявлението за подпомагане задължително се посочва период, не по-дълъг от 30 дни, в който ще се извърши засаждането/засяването на земеделските култури. При изчисляване на икономическия размер на стопанството към датата на кандидатстване не се допуска включване на животни с намерение за придобиване, включване на трайни насаждения с намерение за засаждане с вкоренен

		(НТП) „нива“. – В имота предстои да бъдат засадени в периода съгласно раздел 7, т. 4 и т. 23 от Условията смокини. Те ще участват при формиране на икономическия размер на стопанството (СПО) и ще бъдат вписани в регистъра по Наредба № 3 от 1999 г. – След създаването на насаждението предстои процедура по чл. 78а от ППЗСПЗЗ за промяна на НТП от „нива“ в „трайно насаждение“. – Тъй като ОСЗ установява промяната само върху вече създадено насаждение, е възможно актуализираната скица да не е налична към датата на подаване на заявлението за подпомагане или към датата на проверка на място. Условията за кандидатстване не съдържат изискване за определен НТП на имотите, нито за представяне на скица (раздел 14). Във връзка с това молим за разяснение по следните въпроси: 1. Необходимо ли е промяната на НТП от „нива“ в „трайно насаждение“ да е извършена към датата на подаване на заявлението за подпомагане? Или процедурата може да бъде проведена и приключена след крайния срок на приема? Ако има срок, до кога трябва да е извършена? 2. Ще се счита ли за несъответствие или нередовност при административната проверка или проверката на място, ако към този момент не е издадена актуализирана скица с НТП „трайно насаждение“? Достатъчно ли е в такъв случай смокините да са вписани в регистъра по Наредба № 3 от 1999 г. и да са фактически налични на терена съгласно раздел 7, т. 20 и т. 21 от Условията? 3. Може ли разминаването между НТП „нива“ и действително отглежданата трайна култура да доведе до	по картонажен метод материал, както и включване на ягоди с намерение за засаждане. Когато икономическият размер на стопанството по т. 2.3 през текущата спрямо кандидатстването стопанска година се доказва със съществуващи овощни видове, лозя, многогодишни етеричномаслени култури (в т.ч. маслодайна роза, лавандула и мента), маточници и разсадници за трайни насаждения и декоративни култури, минималният брой на растенията на декар не трябва да е под минималния праг на гъстота, съгласно приложение № 1.

		неприемане на площта при изчисляване на СПО, до отхвърляне на заявлението или до намаление на плащането? 4. Необходимо ли е след приключване на процедурата кандидатът/бенефициентът да представи пред ДФ „Земеделие“ актуализирана скица или одобрения протокол на ОСЗ? Ако да – кога и по какъв ред (чрез СЕУ или др.)? 5. Достатъчен ли е като доказателство за собственост по раздел 14, т. 2 нотариалният акт, в който имотът е описан с НТП „нива“, без прилагане на скица, тъй като към момента кандидата няма издадена скица? Благодаря предварително за отговора!	
135	**23.10.2026**	**Polina Petkova** Уважаеми, Във връзка с изискването по т. 11 от раздел 14 „Изискуеми документи“ от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, моля за следното разяснение: Съгласно принципно становище на МОСВ с рег. № 04-00-2884-3/24.11.2025 г., за проектни предложения по СПРЗСР 2023–2027 г., свързани единствено със закупуване на техника или инвентар, софтуер, специализирани транспортни средства и материални и нематериални инвестиции за прилагане на технологии за прецизно/интелигентно/цифрово земеделие, няма основание за провеждане на процедури по глава шеста от	Цитираното от Вас писмо се отнася единствено за инвестиции в земеделска техника и оборудване в контекста на интервенции, попадащи в обхвата на чл. 73 и чл. 74 от Регламент (ЕС) 2021/2115. Обръщаме внимание, че интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ попада в обхвата на чл. 75 от Регламент (ЕС) 2021/2115 и инвестициите в материални активи не могат да бъдат самостоятелен и единствен елемент в заявленията за подпомагане. Съгласно т. 11 от подраздел I „Приложими общи документи“ от Раздел 14 „Изискуеми документи, в т.ч. документи, доказващи съответствие с критерии за подбор/оценка“ **всички кандидати следва да представят** *решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична*

		ЗООС и по чл. 31 от ЗБР. В тази връзка, прилага ли се посоченото принципно становище на МОСВ и за проектни предложения по интервенция II.Д.1? В случай че становището е приложимо, необходимо ли е кандидатите да представят индивидуално становище/писмо от РИОСВ, или принципното становище на МОСВ е достатъчно за удостоверяване на съответствието с изискването по т. 11 от раздел 14? Благодаря предварително!	*оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ/БД), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ* ***(във връзка с изискването по т. 28 от раздел 7. „Допустими кандидати/бенефициенти“, „I. Критерии за допустимост на кандидатите“).*** Обръщаме внимание и на изрично предвидената в т. 11 от раздел 14 възможност документът да бъде представен след подаване на заявлението за подпомагане, но най-късно в срока, указан в писмото за отстраняване на несъответствия и нередовности.
136	**23.10.2026**	**Георги Терзийски** Уважаеми дами и господа, Във връзка с текущия прием по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани“ бих желал да получа официално разяснение относно прилагането на критерий за подбор 6.1, предвиждащ присъждане на 10 точки за придобито или предстоящо придобиване на съответното висше образование. Притежавам завършено висше образование, ОКС „бакалавър“, специалност „Бизнес икономика“, и възнамерявам да надградя образователната си квалификация чрез придобиване на ОКС „магистър“ със земеделска насоченост. Доколкото условията по интервенцията предвиждат възможност съответното образование да бъде придобито в рамките на изпълнението на бизнес плана, но не по-	Съгласно т.8 от Методиката за прилагане на критериите за подбор от Раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване: *заявления за подпомагане, подадени от кандидати, които имат завършено* ***или планират да завършат към искането за второ плащане висше образование в областта на селското стопанство****, ветеринарната медицина или икономическо образование със земеделска насоченост (критерий за оценка № 6.1), са такива при които кандидатът физическо лице или собственикът на капитала/предприятието на кандидата ЕООД/ЕТ, към датата на подаване на заявлението за подпомагане* ***има завършено или планира към дата на подаване на искането за второ плащане да завърши висше образование*** *в областта на селското стопанство, ветеринарната медицина и/или икономическо образование със земеделска насоченост, посочени в т. 7 от раздел 2 „Определения“ и към заявлението за подпомагане е представен съответният документ по т. 1 от II. „Допълнителни документи, доказващи съответствие с приоритет по критериите за оценка“ от Раздел 14*

		късно от подаването на искането за второ плащане, бих желал да уточня следното: Допустимо ли е кандидатът да заяви получаването на 10 точки по критерий 6.1 въз основа на изрично поет ангажимент в бизнес плана за придобиване на съответното висше образование до датата на подаване на искането за второ плащане, като изпълнението на този ангажимент бъде удостоверено с диплома за завършена образователно-квалификационна степен „магистър“ в посочения срок? Считам, че подобен подход съответства на предвидената в условията възможност за придобиване на образователната квалификация в периода на изпълнение на проекта и позволява обективна проверка на изпълнението на поетия ангажимент преди окончателното изплащане на финансовата помощ. Моля за изрично потвърждение дали описаният подход е допустим за целите на оценяването по критерий 6.1, както и дали поемането на този ангажимент в бизнес плана представлява достатъчно основание за присъждане на съответните 10 точки при кандидатстване. Предвид наближаващия краен срок за подаване на проектните предложения — 2 ноември 2026 г., ще бъда благодарен за своевременен писмен отговор, който да бъде съобразен при подготовката на проектното предложение.	*„Изискуеми документи, в т.ч. документи, доказващи съответствие с критерии за подбор/оценка и документи, които следва да бъдат представени преди сключване на договор“.* В тази връзка е допустимо кандидатът да заяви точки по критерий 6.1 и да поеме ангажимент да придобие съответната образователно-квалификационна степен в рамките на изпълнението на заявлението за подпомагане, при спазване на изискването за представяне на документите, предвидени в Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение.

137	**16/10/2026**	**ВЪПРОС №1** **Относно: Разяснение на изискването по раздел 7, част I, т. 2.7 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част I „Критерии за допустимост на кандидатите“, т. 2.7 от Условията за кандидатстване, кандидатите не трябва да са сключили договор за подпомагане по интервенциите II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ и II.Д.2 „Подпомагане на много малки земеделски стопанства“ от СПРЗСР 2023–2027 г. и/или подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от ПРСР 2014–2020 г. В посочената разпоредба не е включена мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ от ПРСР 2007–2013 г. В публикуваните разяснения по интервенция II.Д.1 от предходния прием Управляващият орган е посочил, че няма изрично изискване за недопустимост на кандидат, чийто съпруг или съпруга е получил финансова подкрепа по мерките от ПРСР 2007–2013 г. **Въпрос:** Моля да потвърдите дали посоченото разяснение от предходния прием е приложимо и за втория прием през 2026 г., а именно:	1. Разпоредбата на т. 2.7 от подраздел I „Критерии за допустимост на кандидатите“ на раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване не включва ограничение по отношение на сключен договор за подпомагане от страна на кандидата по мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ от ПРСР 2007–2013 г. В тази връзка ограничението не се прилага и във връзка с т. 7 от същия подраздел, съгласно която изискването по т. 2.7 се прилага и по отношение на съпруга или съпругата на кандидата физическо лице, на собственика на предприятието на кандидата – едноличен търговец (ЕТ), както и на едноличния собственик на капитала на кандидата – еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД). Обръщаме внимание, че съгласно т. 12.1 от същия раздел, условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът/съпругата на кандидата има отделно земеделско стопанство и общият икономически размер на двете стопанства надвишава 30 000 евро стандартен производствен обем (СПО).

		Допустим ли е за подпомагане по интервенция II.Д.1 кандидат, чийто съпруг или съпруга е бил/а одобрен/а и е сключил/а договор за финансова помощ по мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ от ПРСР 2007–2013 г., при условие че самият кандидат отговаря на всички останали критерии за допустимост по интервенцията? Моля за потвърждение, че получената от съпруга или съпругата финансова помощ по мярка 112 от ПРСР 2007–2013 г. сама по себе си не представлява основание за недопустимост на кандидата по интервенция II.Д.1 – втори прием, 2026 г. **ВЪПРОС №2** **Относно: Разяснение относно включването на разходите за изграждане на ограда на овощна градина при прилагане на критерий за подбор № 5 по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно критерий за подбор № 5 „Заявления за подпомагане с инвестиции в дълготрайни материални активи, които надвишават минималния праг от 25 % от първото плащане“ се предоставя приоритет на заявления за подпомагане, в които са предвидени инвестиции в дълготрайни материални активи над посочения минимален праг. В тази връзка възниква въпрос относно възможността разходите за изграждане на ограда на овощна градина,	2. Съгласно т. 7 от Методика за прилагане на критериите за подбор от Раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване приоритет по критерий за подбор № 5 получават заявления за подпомагане на земеделски стопани, при които в раздел III.В. „Програма за развитие на стопанството“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана е предвидено към датата на подаване на искане за второ плащане придобиването на инвестиции (в размер на над 7500 евро). Кандидатът описва подробно инвестициите в секция III.А.8 „Друга информация“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана. Предвидените инвестиции за доказване съответствие с изискването по критерия за подбор следва да отговарят и на дефиницията, посочена в т. 6 от раздел 2 „Определения“. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи.

		предназначена за защита на трайните насаждения от навлизане на животни и други външни въздействия, да бъдат включени в стойността на инвестициите в дълготрайни материални активи за целите на посочения критерий. **Въпрос:** Допустимо ли е разходите за изграждане на ограда на овощна градина да бъдат включени в стойността на инвестициите в дълготрайни материални активи при определяне на съответствието с критерий за подбор № 5, при условие че оградата е предназначена за защита на отглежданите трайни насаждения и ще представлява дълготраен материален актив на земеделското стопанство? Моля да разясните дали изграждането на такава ограда се приема за инвестиция в дълготраен материален актив, чиято стойност може да бъде отчетена при определяне на размера на инвестициите по критерий за подбор № 5.	В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“.
		ВЪПРОС №3 **Относно: Разяснение относно посочването и изпълнението на специфична цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“ в заявлението за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** В раздел III.Б „Описание на концепцията за развитие на стопанството“, таблица III.Б.1 „Специфични цели и	3. В Раздел 6 „Размер на финансовата помощ за конкретно заявление за подпомагане“ от Условията за кандидатстване е посочено, че изплащането на помощта се извършва на два етапа: първо плащане в размер на 30 000 евро – в срок до два месеца след сключване на административния договор и второ плащане в размер на 30 000 евро - когато след извършена проверка Разплащателна агенция (РА) установи правилното изпълнение на бизнес плана. Съгласно т. 24 от Раздел 2 „Определения“ от Условията за кандидатстване правилно изпълнение на бизнес плана е:

		резултати, свързани с развитие на дейностите на новото стопанство“ от заявлението за подпомагане е предвидена възможност за отбелязване на специфична цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“. Изпълнението на тази цел се проверява към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана, която не може да бъде по-късно от 24 месеца от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Същевременно критерий за подбор № 2.1 е свързан със земеделско стопанство, което изцяло е в преход към биологично производство или вече е биологично, а критерий № 2.2 – със сертифицирането на всички култури и/или животни, с които се увеличава икономическият размер на стопанството. Към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана предвиденото увеличение на икономическия размер на стопанството следва вече да е осъществено, включително чрез увеличаване на отглежданите площи и/или животни. При кандидат, който предвижда изпълнение едновременно на критерии № 2.1 и № 2.2, както първоначално отглежданите, така и допълнително включените в стопанството култури и/или животни следва да бъдат обхванати от системата за контрол на биологичното производство. Възможно е обаче към датата на проверката на бизнес плана част или всички от тях все още да се намират в период на преход, тъй като за изпълнението на критерий № 2.2 е предвиден и по-късен срок.	правилното изпълнение (в количествено, качествено и времево отношение) към крайната дата на периода на проверка в изпълнението на бизнес плана на всяка една от следните дейности: а) изпълнение най-късно до крайната дата на периода за проверка на изпълнението на бизнес плана на всички заложени специфични цели и резултати, посочени в таблица III.Б.1. „Специфични цели и резултати, свързани с развитие на дейностите на новото стопанство“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; б) изпълнение най-късно до крайната дата на периода на проверка изпълнението на бизнес плана на всички дейности и инвестиции в дълготрайни материални активи, посочени в таблица III.В. „Програма за развитие на стопанството“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; в) придобиване на професионални умения и компетентности съгласно секция III.В.3 „Информация за начина на придобиване на професионални умения и компетентности таблица“, III.В. „Програма за развитие на стопанството“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; г) нарастване на икономическия размер на стопанството с най-малко 4 000 СПО с културите и/или животните, посочени в таблица “Растениевъдство“ и/или таблица „Животновъдство“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; д) нарастване на икономическия размер на стопанството с най-малко 2 500 СПО само с животни (пчелни семейства, едри или дребни преживни животни за мляко или месо),

		В тази връзка моля за разяснение по следните въпроси: 1. Правилно ли е разбирането, че при кандидат, който предвижда изпълнение едновременно на критерии за подбор № 2.1 и № 2.2, следва да бъде отбелязана специфичната цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“, тъй като предвидените дейности обхващат преминаването към биологично производство на цялото земеделско стопанство, включително на площите и/или животните, чрез които се увеличава неговият икономически размер? 2. За да се счита посочената специфична цел за изпълнена към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана, достатъчно ли е всички отглеждани в стопанството култури и/или животни, включително тези, чрез които е постигнато увеличението на икономическия размер, да бъдат включени в система за контрол на биологичното производство, като е допустимо част или всички от тях все още да се намират в период на преход, или е необходимо към тази дата всички да са придобили биологичен статус? 3. Извън разгледаната хипотеза на едновременно изпълнение на критерии за подбор № 2.1 и № 2.2, в кои други случаи е допустимо да бъде отбелязана специфичната цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“? По-конкретно, допустимо ли е тази цел да бъде отбелязана от кандидат, който не заявява изпълнение едновременно на двата критерия, но предвижда към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана всички отглеждани в стопанството култури и/или животни, включително тези, чрез които се увеличава икономическият му	посочени в таблица „Животновъдство“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; При проверка на правилното изпълнение на бизнес плана не се вземат предвид земеделски култури и животни, които не са посочени в заявлението за подпомагане и бизнес плана, както и такива включени в периода след избраната крайна дата на периода за проверка изпълнението на бизнес плана и крайна дата за подаване на искане за второ плащане по административния договор. Обръщаме внимание, че т. 4 от таблица III.Б.1. „Специфични цели и резултати, свързани с развитие на дейностите на новото стопанство“ следва да бъде попълнена само в случаите на преминаване към биологично производство на цялото стопанство в рамките на 24 месеца от сключването на административния договор, но не по-късно от крайната дата на избрания период за проверка изпълнението на бизнес плана.

		размер, да бъдат включени в система за контрол на биологичното производство? Моля да потвърдите или опровергаете изложеното разбиране и да уточните при какви условия специфичната цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“ следва да бъде отбелязана в заявлението за подпомагане и какви изисквания трябва да бъдат изпълнени към датата на проверката на бизнес плана, за да се счита тя за постигната. **ВЪПРОС №4** **Относно: Разяснение относно попълването на поле „Индикативна стойност“ за дейности, различни от инвестициите, в таблица III.B.1 от заявлението за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** В раздел III.B от заявлението за подпомагане, таблица III.B.1 „Описание на планираните инвестиции и дейности, които ще бъдат извършени в рамките на периода за проверка изпълнението на бизнес плана“, са предвидени полета за описание на планираните инвестиции и дейности, посочване на съответните специфични цели и тяхната индикативна стойност. Освен инвестициите в таблицата се описват и други планирани дейности, като придобиване на професионални умения и компетентности, наемане на земеделска земя или овощни насаждения и други	4. В описаната от Вас хипотеза, следва да имате предвид, че в Таблица III.B.1. „Описание на планираните инвестиции и дейности, които ще бъдат извършени в рамките на периода за проверка изпълнението на бизнес плана“ се посочват всички планирани инвестиции/дейности в стопанството в периода на изпълнение на бизнес плана. В таблицата задължително трябва да се посочи инвестиция в дълготрайни материали и/или нематериални активи на обща стойност не по-малко от 25 % от размера на полученото първо плащане, съгласно определението за ДМА. Обръщаме внимание, че за всички включени инвестиции и дейности следва да се попълни колона „Индикативна стойност“, като същата следва да бъде съобразена с посочените стойности в колони: „Вид“, „Количество“ и „Мярка“.

		дейности, свързани с развитието на земеделското стопанство. За част от тези дейности разходите са еднократни, докато за други, например наемането на земеделска земя или овощни насаждения, са ежегодно повтарящи се. В тази връзка моля за разяснение: Задължително ли е в таблица III.B.1 да се посочва индикативна стойност и за планираните дейности, които не представляват инвестиционни разходи, като придобиване на професионални умения и компетентности или наемане на земеделска земя или овощни насаждения? В случай че посочването на индикативна стойност е задължително и за тези дейности, моля да разясните как следва да се определя тя при ежегодно повтарящи се разходи, като наем на земеделска земя или овощни насаждения – следва ли да се посочи годишният размер на разхода, общата му стойност за периода до проверката на изпълнението на бизнес плана или общата стойност за целия период на изпълнение на бизнес плана? Моля за разяснение с оглед еднозначното и коректно попълване на таблица III.B.1 от заявлението за подпомагане. **ВЪПРОС №5**	5. Моля да се запознаете с отговор на въпрос 85 от 14/10/2026 г.

		Относно: Разяснение относно допустимостта за назначаване или упълномощаване на втори ръководител на земеделско стопанство по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г. Съгласно раздел 2 „Определения“, т. 3 от Условията за кандидатстване, „Втори ръководител на земеделско стопанство“ е лице, различно от кандидата/бенефициента, собственика на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственика на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД, което организира търговската и земеделската дейност на стопанството, разпорежда се с активите и/или извършва финансови операции от и за сметка на земеделското стопанство, включително когато е назначено като управител и/или прокурист или действа в качеството си на пълномощник. Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, е допустимо назначаването или упълномощаването на втори ръководител, когато бенефициенти – жени ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до двегодишна възраст. Тази възможност се отнася и за бенефициенти ЕООД или ЕТ, когато техните собственици/управители са жени, ползващи такъв отпуск и обезщетение. Предвидено е вторият ръководител да бъде лице на възраст от 18 до 40 навършени години включително и да	

		притежава съответните професионални умения и компетентности. В посочените разпоредби не е предвидено изрично ограничение относно предходно получена финансова помощ от лицето, което ще изпълнява функциите на втори ръководител. **Въпрос:** Правилно ли е разбирането, че при спазване на предвидените в Условията за кандидатстване изисквания за назначаване или упълномощаване на втори ръководител на земеделско стопанство е допустимо за такъв да бъде определено лице, което е било одобрено и е сключило договор за финансова помощ по мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“от ПРСР 2007–2013 г. и/или подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“от ПРСР 2014–2020 г.? Моля да потвърдите дали обстоятелството, че лицето е било бенефициент по някоя от посочените мерки, само по себе си не представлява основание за недопустимост на назначаването или упълномощаването му като втори ръководител на земеделско стопанство по интервенция II.Д.1 – втори прием, 2026 г., при условие че са изпълнени останалите приложими изисквания. **ВЪПРОС №6**	6. По интервенцията е предоставена възможност за бенефициентите да назначат втори ръководител в случаите на ползване отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна

		Относно: Разяснение относно прилагането на разпоредбите за втори ръководител на земеделско стопанство при бенефициенти – физически лица, ползващи обезщетения за майчинство, по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г. Съгласно раздел 2 „Определения“, т. 3 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1, втори ръководител на земеделско стопанство е лице, различно от кандидата/бенефициента, което организира търговската и земеделската дейност на стопанството, разпорежда се с активите и/или извършва финансови операции от и за сметка на земеделското стопанство, включително когато действа като пълномощник на кандидата/бенефициента. Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, е допустимо назначаването или упълномощаването на втори ръководител, когато бенефициенти – жени ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до двегодишна възраст. Същевременно в Условията за кандидатстване е предвидено следното изискване: **„ВАЖНО: От датата на подаване на заявлението за подпомагане до изтичане на административния договор, кандидатът е длъжен да се осигурява без прекъсване съгласно Кодекса за социално осигуряване.“**	възраст, но това не освобождава бенефициента да се съобразява с националното законодателство в областта на социално осигуряване и данъчни задължения. На основание § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (КСО) осигурено лице е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и чл. 4а[1], ал. 1 от КСО, за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10 от КСО, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 и 5 от КСО (сред които са и периодите на бременност и раждане и отглеждане на дете). Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО, а лицата по чл. 4, ал. 9, чл. 4а и чл. 4а[1] от КСО се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски. Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 31 от 07/10/2026 и въпрос № 85 от 14/10/2026.

		В тази връзка възникват въпроси относно практическото прилагане на посочените разпоредби при кандидати/бенефициенти – физически лица, регистрирани като земеделски стопани, които към датата на кандидатстване вече ползват обезщетение за майчинство или започват да ползват такова след сключване на административния договор. При назначаване или упълномощаване на втори ръководител бенефициентът продължава да бъде регистриран земеделски стопанин и страна по административния договор, като цялостното управление и фактическото осъществяване на земеделската и търговската дейност на стопанството през периода на майчинството се поемат от втория ръководител, без лично упражняване на трудова дейност от бенефициента. Независимо от това финансовата помощ по интервенция II.Д.1, субсидиите по други интервенции, както и приходите от реализацията на произведената земеделска продукция продължават да се получават и отчитат на името на бенефициента – физическо лице, тъй като назначаването на втори ръководител не води до промяна на титуляря на земеделското стопанство. Допълнително, в определени случаи бенефициентът – физическо лице има назначен персонал по трудови правоотношения, по отношение на който следва да продължи изпълнението на задълженията за изплащане на трудови възнаграждения, внасяне на осигурителни вноски и подаване на съответните декларации.	

		В тази връзка моля за разяснение по следните въпроси: **1.** Допустимо ли е бенефициент – физическо лице, който ползва обезщетение за бременност, раждане или отглеждане на дете до двегодишна възраст, да запази правото си на съответното обезщетение, когато е назначил или упълномощил втори ръководител, който осъществява цялостното управление и фактическата дейност на земеделското стопанство, без бенефициентът лично да упражнява трудова дейност, независимо че финансовата помощ по интервенция II.Д.1, субсидиите по други интервенции и приходите от реализацията на земеделска продукция продължават да се получават на негово име? **2.** Как следва да се прилага изискването за непрекъснато осигуряване от датата на подаване на заявлението за подпомагане до изтичането на административния договор при бенефициенти – физически лица, които ползват обезщетения за майчинство и са назначили или упълномощили втори ръководител? Допуска ли се изключение от това изискване за периода на майчинството и ако не, по какъв начин следва да се осъществява осигуряването, така че да бъдат спазени едновременно Условията за кандидатстване и разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване относно правото на обезщетение? **3.** В случай че се приеме, че изискването за непрекъснато лично осигуряване не се прилага за периода на получаване на обезщетение за майчинство, как следва да се процедира, когато бенефициентът – физическо лице има назначен персонал по трудови	

		правоотношения? По-конкретно, може ли бенефициентът да прекъсне личното си осигуряване, като същевременно запази качеството си на работодател и продължи изпълнението на задълженията за начисляване и изплащане на трудови възнаграждения, внасяне на осигурителни вноски за наетите лица и подаване на съответните декларации пред НАП, включително чрез упълномощено лице или втория ръководител на земеделското стопанство? **Моля, предвид компетентността на Националния осигурителен институт по въпросите, свързани с паричните обезщетения за майчинство, и на Националната агенция за приходите по въпросите на осигуряването и изпълнението на задълженията на работодателите, поставените въпроси да бъдат съгласувани с НОИ и при необходимост с НАП, като бъде предоставено становище относно практическото прилагане на посочените разпоредби.** Разяснението е необходимо, за да се установи по какъв начин бенефициентите – физически лица могат да се възползват от изрично предвидената възможност за назначаване или упълномощаване на втори ръководител през периода на майчинството, без да се нарушават изискванията на интервенцията и приложимото осигурително законодателство. **ВЪПРОС №7** **Относно: Разяснение относно попълването на „Справка за обобщените параметри на предприятието“ към Декларацията по чл. 4а от**	7. Указанията за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия е посочено е част от утвърдените документи за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, които са публикувани в Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. В същите са

		Закона за малките и средните предприятия при новообразувано предприятие, което има свързани предприятия, съществували през предходни финансови години, по интервенция II.Д.1 – втори прием, 2026 г. Съгласно Указанията за попълване на Декларацията за МСП, публикувани от Министерството на икономиката, данните за новообразувано предприятие се определят според стойността на показателите за текущата година, докато за съществуващите предприятия се използват данните за последната приключила финансова година. Възниква неяснота относно попълването на „Справка за обобщените параметри на предприятието“, когато кандидатът е новообразувано предприятие, но има свързано предприятие, което е съществувало и осъществявало дейност през предходни финансови години. Например кандидатът е физическо лице, регистрирано като земеделски стопанин на 07.10.2026 г., което кандидатства за подпомагане през 2026 г. Същевременно кандидатът е свързан с друго предприятие, което е осъществявало дейност през 2025 г. и предходни години. Предвид обстоятелството, че при определяне на обобщените параметри данните на свързаните предприятия се сумират, считаме, че за осигуряване на съпоставимост е логично показателите на всички предприятия да се отнасят за една и съща финансова година, независимо от датата на тяхното създаване.	предоставени подробни указания за попълването на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия. В Раздел II „Изчисляване на данните“ от указанията е посочено, че: „ В случай на новообразувано предприятие, данните се определят и попълват в Декларацията според стойността на показателите за текущата година“. Съгласно указанията в Раздел III „Определяне на статус на микро-, малко или средно предприятие“ „*Параметрите, които сте декларирали в точка 2 за последната приключила финансова година не са достатъчни за потвърждаването на статуса на предприятието.* ***Единствено в случаите на новообразувано микро-, малко или средно предприятие, чийто финансов отчет все още не е одобрен, статусът се определя според стойността на показателите за текущата финансова година***.“.

		Въпрос: Правилно ли е разбирането, че в описания случай при попълване на „Справка за обобщените параметри на предприятието“ следва да бъдат използвани данните за текущата 2026 г. както за новообразуваното предприятие – кандидат, така и за съществуващото свързано предприятие, с оглед осигуряване на съпоставимост при изчисляването на обобщените параметри? Или следва за новообразуваното предприятие да бъдат използвани данни за 2026 г., а за свързаното предприятие – данни за последната приключила финансова година (2025 г.), независимо че показателите се отнасят за различни отчетни периоди? Моля да разясните и дали при определяне на категорията на новообразуваното предприятие – кандидат следва да се вземат предвид показателите на свързаното предприятие за предходните финансови години, или категорията се определя въз основа на обобщените показатели за текущата година. Моля да предоставите конкретни указания относно годината, за която следва да бъдат попълнени данните в таблици 1 и 3 от справката, както и относно определянето на категорията на кандидата по ЗМСП.	
137	**16/10/2026**	**ВЪПРОС №1** **Относно: Разяснение на изискването по раздел 7, част I, т. 2.7 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за**	1. Разпоредбата на т. 2.7 от подраздел I „Критерии за допустимост на кандидатите“ на раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“ от Условията за кандидатстване не включва ограничение по отношение на сключен договор за подпомагане от страна на

		установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г. Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част I „Критерии за допустимост на кандидатите“, т. 2.7 от Условията за кандидатстване, кандидатите не трябва да са сключили договор за подпомагане по интервенциите II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ и II.Д.2 „Подпомагане на много малки земеделски стопанства“ от СПРЗСР 2023–2027 г. и/или подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от ПРСР 2014–2020 г. В посочената разпоредба не е включена мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ от ПРСР 2007–2013 г. В публикуваните разяснения по интервенция II.Д.1 от предходния прием Управляващият орган е посочил, че няма изрично изискване за недопустимост на кандидат, чийто съпруг или съпруга е получил финансова подкрепа по мерките от ПРСР 2007–2013 г. **Въпрос:** Моля да потвърдите дали посоченото разяснение от предходния прием е приложимо и за втория прием през 2026 г., а именно: Допустим ли е за подпомагане по интервенция II.Д.1 кандидат, чийто съпруг или съпруга е бил/а одобрен/а и е сключил/а договор за финансова помощ по мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ от ПРСР 2007–2013 г., при условие че самият кандидат отговаря	кандидата по мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ от ПРСР 2007–2013 г. В тази връзка ограничението не се прилага и във връзка с т. 7 от същия подраздел, съгласно която изискването по т. 2.7 се прилага и по отношение на съпруга или съпругата на кандидата физическо лице, на собственика на предприятието на кандидата – едноличен търговец (ЕТ), както и на едноличния собственик на капитала на кандидата – еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД). Обръщаме внимание, че съгласно т. 12.1 от същия раздел, условието по т. 2.3 не се счита за изпълнено, когато съпругът/съпругата на кандидата има отделно земеделско стопанство и общият икономически размер на двете стопанства надвишава 30 000 евро стандартен производствен обем (СПО).

		на всички останали критерии за допустимост по интервенцията? Моля за потвърждение, че получената от съпруга или съпругата финансова помощ по мярка 112 от ПРСР 2007–2013 г. сама по себе си не представлява основание за недопустимост на кандидата по интервенция II.Д.1 – втори прием, 2026 г. **ВЪПРОС №2** **Относно: Разяснение относно включването на разходите за изграждане на ограда на овощна градина при прилагане на критерий за подбор № 5 по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** Съгласно критерий за подбор № 5 „Заявления за подпомагане с инвестиции в дълготрайни материални активи, които надвишават минималния праг от 25 % от първото плащане“ се предоставя приоритет на заявления за подпомагане, в които са предвидени инвестиции в дълготрайни материални активи над посочения минимален праг. В тази връзка възниква въпрос относно възможността разходите за изграждане на ограда на овощна градина, предназначена за защита на трайните насаждения от навлизане на животни и други външни въздействия, да бъдат включени в стойността на инвестициите в дълготрайни материални активи за целите на посочения критерий.	2. Съгласно т. 7 от Методика за прилагане на критериите за подбор от Раздел 12 „Критерии за подбор и предварителна оценка“ от Условията за кандидатстване приоритет по критерий за подбор № 5 получават заявления за подпомагане на земеделски стопани, при които в раздел III.В. „Програма за развитие на стопанството“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана е предвидено към датата на подаване на искане за второ плащане придобиването на инвестиции (в размер на над 7500 евро). Кандидатът описва подробно инвестициите в секция III.А.8 „Друга информация“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана. Предвидените инвестиции за доказване съответствие с изискването по критерия за подбор следва да отговарят и на дефиницията, посочена в т. 6 от раздел 2 „Определения“. Следва да имате предвид, че оценката се извършва въз основа на заявлението за подпомагане в неговата цялост, включително всички приложени документи. В допълнение, съгласно чл. 4, ал. 3, изречение второ от Наредба № 4 от 25.10.2024 г.: „Разясненията, които се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно

		Въпрос: Допустимо ли е разходите за изграждане на ограда на овощна градина да бъдат включени в стойността на инвестициите в дълготрайни материални активи при определяне на съответствието с критерий за подбор № 5, при условие че оградата е предназначена за защита на отглежданите трайни насаждения и ще представлява дълготраен материален актив на земеделското стопанство? Моля да разясните дали изграждането на такава ограда се приема за инвестиция в дълготраен материален актив, чиято стойност може да бъде отчетена при определяне на размера на инвестициите по критерий за подбор № 5. **ВЪПРОС №3** **Относно: Разяснение относно посочването и изпълнението на специфична цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“ в заявлението за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** В раздел III.Б „Описание на концепцията за развитие на стопанството“, таблица III.Б.1 „Специфични цели и резултати, свързани с развитие на дейностите на новото стопанство“ от заявлението за подпомагане е предвидена възможност за отбелязване на специфична цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“.	качеството на заявленията за подпомагане и са задължителни за всички кандидати“. 3. В Раздел 6 „Размер на финансовата помощ за конкретно заявление за подпомагане“ от Условията за кандидатстване е посочено, че изплащането на помощта се извършва на два етапа: първо плащане в размер на 30 000 евро – в срок до два месеца след сключване на административния договор и второ плащане в размер на 30 000 евро - когато след извършена проверка Разплащателна агенция (РА) установи правилното изпълнение на бизнес плана. Съгласно т. 24 от Раздел 2 „Определения“ от Условията за кандидатстване правилно изпълнение на бизнес плана е: правилното изпълнение (в количествено, качествено и времево отношение) към крайната дата на периода на проверка в изпълнението на бизнес плана на всяка една от следните дейности:

		Изпълнението на тази цел се проверява към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана, която не може да бъде по-късно от 24 месеца от датата на подаване на заявлението за подпомагане. Същевременно критерий за подбор № 2.1 е свързан със земеделско стопанство, което изцяло е в преход към биологично производство или вече е биологично, а критерий № 2.2 – със сертифицирането на всички култури и/или животни, с които се увеличава икономическият размер на стопанството. Към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана предвиденото увеличение на икономическия размер на стопанството следва вече да е осъществено, включително чрез увеличаване на отглежданите площи и/или животни. При кандидат, който предвижда изпълнение едновременно на критерии № 2.1 и № 2.2, както първоначално отглежданите, така и допълнително включените в стопанството култури и/или животни следва да бъдат обхванати от системата за контрол на биологичното производство. Възможно е обаче към датата на проверката на бизнес плана част или всички от тях все още да се намират в период на преход, тъй като за изпълнението на критерий № 2.2 е предвиден и по-късен срок. В тази връзка моля за разяснение по следните въпроси: 1. Правилно ли е разбирането, че при кандидат, който предвижда изпълнение едновременно на критерии за подбор № 2.1 и № 2.2, следва да бъде отбелязана специфичната цел „Преминаване към биологично	а) изпълнение най-късно до крайната дата на периода за проверка на изпълнението на бизнес плана на всички заложени специфични цели и резултати, посочени в таблица III.Б.1. „Специфични цели и резултати, свързани с развитие на дейностите на новото стопанство“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; б) изпълнение най-късно до крайната дата на периода на проверка изпълнението на бизнес плана на всички дейности и инвестиции в дълготрайни материални активи, посочени в таблица III.В. „Програма за развитие на стопанството“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; в) придобиване на професионални умения и компетентности съгласно секция III.В.3 „Информация за начина на придобиване на професионални умения и компетентности таблица“, III.В. „Програма за развитие на стопанството“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; г) нарастване на икономическия размер на стопанството с най-малко 4 000 СПО с културите и/или животните, посочени в таблица “Растениевъдство“ и/или таблица „Животновъдство“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; д) нарастване на икономическия размер на стопанството с най-малко 2 500 СПО само с животни (пчелни семейства, едри или дребни преживни животни за мляко или месо), посочени в таблица „Животновъдство“ от заявлението за подпомагане и бизнес плана; При проверка на правилното изпълнение на бизнес плана не се вземат предвид земеделски култури и животни,

		производство на цялото стопанство“, тъй като предвидените дейности обхващат преминаването към биологично производство на цялото земеделско стопанство, включително на площите и/или животните, чрез които се увеличава неговият икономически размер? 2. За да се счита посочената специфична цел за изпълнена към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана, достатъчно ли е всички отглеждани в стопанството култури и/или животни, включително тези, чрез които е постигнато увеличението на икономическия размер, да бъдат включени в система за контрол на биологичното производство, като е допустимо част или всички от тях все още да се намират в период на преход, или е необходимо към тази дата всички да са придобили биологичен статус? 3. Извън разгледаната хипотеза на едновременно изпълнение на критерии за подбор № 2.1 и № 2.2, в кои други случаи е допустимо да бъде отбелязана специфичната цел „Преминаване към биологично производство на цялото стопанство“? По-конкретно, допустимо ли е тази цел да бъде отбелязана от кандидат, който не заявява изпълнение едновременно на двата критерия, но предвижда към датата на проверката на изпълнението на бизнес плана всички отглеждани в стопанството култури и/или животни, включително тези, чрез които се увеличава икономическият му размер, да бъдат включени в система за контрол на биологичното производство? Моля да потвърдите или опровергаете изложеното разбиране и да уточните при какви условия специфичната цел „Преминаване към биологично	които не са посочени в заявлението за подпомагане и бизнес плана, както и такива включени в периода след избраната крайна дата на периода за проверка изпълнението на бизнес плана и крайна дата за подаване на искане за второ плащане по административния договор. Обръщаме внимание, че т. 4 от таблица III.Б.1. „Специфични цели и резултати, свързани с развитие на дейностите на новото стопанство“ следва да бъде попълнена само в случаите на преминаване към биологично производство на цялото стопанство в рамките на 24 месеца от сключването на административния договор, но не по-късно от крайната дата на избрания период за проверка изпълнението на бизнес плана.

		производство на цялото стопанство“ следва да бъде отбелязана в заявлението за подпомагане и какви изисквания трябва да бъдат изпълнени към датата на проверката на бизнес плана, за да се счита тя за постигната.	
		ВЪПРОС №4 **Относно: Разяснение относно попълването на поле „Индикативна стойност“ за дейности, различни от инвестициите, в таблица III.B.1 от заявлението за подпомагане по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.** В раздел III.B от заявлението за подпомагане, таблица III.B.1 „Описание на планираните инвестиции и дейности, които ще бъдат извършени в рамките на периода за проверка изпълнението на бизнес плана“, са предвидени полета за описание на планираните инвестиции и дейности, посочване на съответните специфични цели и тяхната индикативна стойност. Освен инвестициите в таблицата се описват и други планирани дейности, като придобиване на професионални умения и компетентности, наемане на земеделска земя или овощни насаждения и други дейности, свързани с развитието на земеделското стопанство. За част от тези дейности разходите са еднократни, докато за други, например наемането на земеделска земя или овощни насаждения, са ежегодно повтарящи се.	4. В описаната от Вас хипотеза, следва да имате предвид, че в Таблица III.B.1. „Описание на планираните инвестиции и дейности, които ще бъдат извършени в рамките на периода за проверка изпълнението на бизнес плана“ се посочват всички планирани инвестиции/дейности в стопанството в периода на изпълнение на бизнес плана. В таблицата задължително трябва да се посочи инвестиция в дълготрайни материали и/или нематериални активи на обща стойност не по-малко от 25 % от размера на полученото първо плащане, съгласно определението за ДМА. Обръщаме внимание, че за всички включени инвестиции и дейности следва да се попълни колона „Индикативна стойност“, като същата следва да бъде съобразена с посочените стойности в колони: „Вид“, „Количество“ и „Мярка“.

		В тази връзка моля за разяснение: Задължително ли е в таблица III.B.1 да се посочва индикативна стойност и за планираните дейности, които не представляват инвестиционни разходи, като придобиване на професионални умения и компетентности или наемане на земеделска земя или овощни насаждения? В случай че посочването на индикативна стойност е задължително и за тези дейности, моля да разясните как следва да се определя тя при ежегодно повтарящи се разходи, като наем на земеделска земя или овощни насаждения – следва ли да се посочи годишният размер на разхода, общата му стойност за периода до проверката на изпълнението на бизнес плана или общата стойност за целия период на изпълнение на бизнес плана? Моля за разяснение с оглед еднозначното и коректно попълване на таблица III.B.1 от заявлението за подпомагане.	
		ВЪПРОС №5 **Относно: Разяснение относно допустимостта за назначаване или упълномощаване на втори ръководител на земеделско стопанство по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.**	5. Моля да се запознаете с отговор на въпрос 85 от 14/10/2026 г.

		Съгласно раздел 2 „Определения“, т. 3 от Условията за кандидатстване, „Втори ръководител на земеделско стопанство“ е лице, различно от кандидата/бенефициента, собственика на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственика на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД, което организира търговската и земеделската дейност на стопанството, разпорежда се с активите и/или извършва финансови операции от и за сметка на земеделското стопанство, включително когато е назначено като управител и/или прокурист или действа в качеството си на пълномощник. Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, е допустимо назначаването или упълномощаването на втори ръководител, когато бенефициенти – жени ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до двегодишна възраст. Тази възможност се отнася и за бенефициенти ЕООД или ЕТ, когато техните собственици/управители са жени, ползващи такъв отпуск и обезщетение. Предвидено е вторият ръководител да бъде лице на възраст от 18 до 40 навършени години включително и да притежава съответните професионални умения и компетентности. В посочените разпоредби не е предвидено изрично ограничение относно предходно получена финансова помощ от лицето, което ще изпълнява функциите на втори ръководител.	

		Въпрос: Правилно ли е разбирането, че при спазване на предвидените в Условията за кандидатстване изисквания за назначаване или упълномощаване на втори ръководител на земеделско стопанство е допустимо за такъв да бъде определено лице, което е било одобрено и е сключило договор за финансова помощ по мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“от ПРСР 2007–2013 г. и/или подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“от ПРСР 2014–2020 г.? Моля да потвърдите дали обстоятелството, че лицето е било бенефициент по някоя от посочените мерки, само по себе си не представлява основание за недопустимост на назначаването или упълномощаването му като втори ръководител на земеделско стопанство по интервенция II.Д.1 – втори прием, 2026 г., при условие че са изпълнени останалите приложими изисквания. **ВЪПРОС №6** **Относно: Разяснение относно прилагането на разпоредбите за втори ръководител на земеделско стопанство при бенефициенти – физически лица, ползващи обезщетения за майчинство, по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“ – втори прием, 2026 г.**	6. По интервенцията е предоставена възможност за бенефициентите да назначат втори ръководител в случаите на ползване отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст, но това не освобождава бенефициента да се съобразява с националното законодателство в областта на социално осигуряване и данъчни задължения. На основание § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (КСО) осигурено лице е

		Съгласно раздел 2 „Определения“, т. 3 от Условията за кандидатстване по интервенция II.Д.1, втори ръководител на земеделско стопанство е лице, различно от кандидата/бенефициента, което организира търговската и земеделската дейност на стопанството, разпорежда се с активите и/или извършва финансови операции от и за сметка на земеделското стопанство, включително когато действа като пълномощник на кандидата/бенефициента. Съгласно раздел 7 „Допустими кандидати/бенефициенти“, част II „Критерии за недопустимост на кандидатите“, е допустимо назначаването или упълномощаването на втори ръководител, когато бенефициенти – жени ползват отпуск и обезщетение при бременност, раждане и отглеждане на дете до двегодишна възраст. Същевременно в Условията за кандидатстване е предвидено следното изискване: **„ВАЖНО: От датата на подаване на заявлението за подпомагане до изтичане на административния договор, кандидатът е длъжен да се осигурява без прекъсване съгласно Кодекса за социално осигуряване.“** В тази връзка възникват въпроси относно практическото прилагане на посочените разпоредби при кандидати/бенефициенти – физически лица, регистрирани като земеделски стопани, които към датата на кандидатстване вече ползват обезщетение за майчинство или започват да ползват такова след сключване на административния договор.	физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и чл. 4а[1], ал. 1 от КСО, за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10 от КСО, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 и 5 от КСО (сред които са и периодите на бременност и раждане и отглеждане на дете). Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО, а лицата по чл. 4, ал. 9, чл. 4а и чл. 4а[1] от КСО се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски. Моля да се запознаете с отговора на въпрос № 31 от 07/10/2026 и въпрос № 85 от 14/10/2026.

		При назначаване или упълномощаване на втори ръководител бенефициентът продължава да бъде регистриран земеделски стопанин и страна по административния договор, като цялостното управление и фактическото осъществяване на земеделската и търговската дейност на стопанството през периода на майчинството се поемат от втория ръководител, без лично упражняване на трудова дейност от бенефициента. Независимо от това финансовата помощ по интервенция II.Д.1, субсидиите по други интервенции, както и приходите от реализацията на произведената земеделска продукция продължават да се получават и отчитат на името на бенефициента – физическо лице, тъй като назначаването на втори ръководител не води до промяна на титуляря на земеделското стопанство. Допълнително, в определени случаи бенефициентът – физическо лице има назначен персонал по трудови правоотношения, по отношение на който следва да продължи изпълнението на задълженията за изплащане на трудови възнаграждения, внасяне на осигурителни вноски и подаване на съответните декларации. **В тази връзка моля за разяснение по следните въпроси:** **1.** Допустимо ли е бенефициент – физическо лице, който ползва обезщетение за бременност, раждане или отглеждане на дете до двегодишна възраст, да запази правото си на съответното обезщетение, когато е назначил или упълномощил втори ръководител, който осъществява цялостното управление и фактическата	

		дейност на земеделското стопанство, без бенефициентът лично да упражнява трудова дейност, независимо че финансовата помощ по интервенция II.Д.1, субсидиите по други интервенции и приходите от реализацията на земеделска продукция продължават да се получават на негово име? **2.** Как следва да се прилага изискването за непрекъснато осигуряване от датата на подаване на заявлението за подпомагане до изтичането на административния договор при бенефициенти – физически лица, които ползват обезщетения за майчинство и са назначили или упълномощили втори ръководител? Допуска ли се изключение от това изискване за периода на майчинството и ако не, по какъв начин следва да се осъществява осигуряването, така че да бъдат спазени едновременно Условията за кандидатстване и разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване относно правото на обезщетение? **3.** В случай че се приеме, че изискването за непрекъснато лично осигуряване не се прилага за периода на получаване на обезщетение за майчинство, как следва да се процедира, когато бенефициентът – физическо лице има назначен персонал по трудови правоотношения? По-конкретно, може ли бенефициентът да прекъсне личното си осигуряване, като същевременно запази качеството си на работодател и продължи изпълнението на задълженията за начисляване и изплащане на трудови възнаграждения, внасяне на осигурителни вноски за наетите лица и подаване на съответните декларации пред НАП,	

		включително чрез упълномощено лице или втория ръководител на земеделското стопанство? **Моля, предвид компетентността на Националния осигурителен институт по въпросите, свързани с паричните обезщетения за майчинство, и на Националната агенция за приходите по въпросите на осигуряването и изпълнението на задълженията на работодателите, поставените въпроси да бъдат съгласувани с НОИ и при необходимост с НАП, като бъде предоставено становище относно практическото прилагане на посочените разпоредби.** Разяснението е необходимо, за да се установи по какъв начин бенефициентите – физически лица могат да се възползват от изрично предвидената възможност за назначаване или упълномощаване на втори ръководител през периода на майчинството, без да се нарушават изискванията на интервенцията и приложимото осигурително законодателство. **ВЪПРОС №7** **Относно: Разяснение относно попълването на „Справка за обобщените параметри на предприятието“ към Декларацията по чл. 4а от Закона за малките и средните предприятия при новообразувано предприятие, което има свързани предприятия, съществували през предходни финансови години, по интервенция II.Д.1 – втори прием, 2026 г.**	7. Указанията за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия е посочено е част от утвърдените документи за кандидатстване по интервенция II.Д.1 „Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство“, които са публикувани в Системата за електронни услуги (СЕУ) и на официалната интернет страница на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г. В същите са предоставени подробни указания за попълването на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия. В Раздел II „Изчисляване на данните“ от указанията е посочено, че: „ В случай на новообразувано предприятие, данните се

		Съгласно Указанията за попълване на Декларацията за МСП, публикувани от Министерството на икономиката, данните за новообразувано предприятие се определят според стойността на показателите за текущата година, докато за съществуващите предприятия се използват данните за последната приключила финансова година. Възниква неяснота относно попълването на „Справка за обобщените параметри на предприятието“, когато кандидатът е новообразувано предприятие, но има свързано предприятие, което е съществувало и осъществявало дейност през предходни финансови години. Например кандидатът е физическо лице, регистрирано като земеделски стопанин на 07.10.2026 г., което кандидатства за подпомагане през 2026 г. Същевременно кандидатът е свързан с друго предприятие, което е осъществявало дейност през 2025 г. и предходни години. Предвид обстоятелството, че при определяне на обобщените параметри данните на свързаните предприятия се сумират, считаме, че за осигуряване на съпоставимост е логично показателите на всички предприятия да се отнасят за една и съща финансова година, независимо от датата на тяхното създаване. Въпрос: Правилно ли е разбирането, че в описания случай при попълване на „Справка за обобщените параметри на предприятието“ следва да бъдат използвани данните за текущата 2026 г. както за новообразуваното предприятие – кандидат, така и за съществуващото	определят и попълват в Декларацията според стойността на показателите за текущата година“. Съгласно указанията в Раздел III „Определяне на статус на микро-, малко или средно предприятие“ „*Параметрите, които сте декларирали в точка 2 за последната приключила финансова година не са достатъчни за потвърждаването на статуса на предприятието.* ***Единствено в случаите на новообразувано микро-, малко или средно предприятие, чийто финансов отчет все още не е одобрен, статусът се определя според стойността на показателите за текущата финансова година***.“.

		свързано предприятие, с оглед осигуряване на съпоставимост при изчисляването на обобщените параметри? Или следва за новообразуваното предприятие да бъдат използвани данни за 2026 г., а за свързаното предприятие – данни за последната приключила финансова година (2025 г.), независимо че показателите се отнасят за различни отчетни периоди? Моля да разясните и дали при определяне на категорията на новообразуваното предприятие – кандидат следва да се вземат предвид показателите на свързаното предприятие за предходните финансови години, или категорията се определя въз основа на обобщените показатели за текущата година. Моля да предоставите конкретни указания относно годината, за която следва да бъдат попълнени данните в таблици 1 и 3 от справката, както и относно определянето на категорията на кандидата по ЗМСП.	